
9. számú

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó
Társulás Társulási Tanácsának **2025. november hó**
26-án megtartott üléséről

**Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás
Jegyzőkönyve**

Készült: Csajág –Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsának
2025. november 26-án, 14.00 órakor megtartott soron következő, nyílt üléséről

Ülés helye: Önkormányzati hivatal tárgyalóterme (8163 Csajág, Petőfi u. 1.)

Jelen vannak: jelenléti ív szerint

**Csajág –Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási
Tanácsa:**

Verebélyi Zoltán társulási tanács elnöke
Szabó Gergely társulási tanács alelnöke
Lelkes Annamária társulási tanács tagja
Baranyai Tamásné társulási tanács tagja

Tanácskozási joggal megjelent:

Polgár Beatrix jegyző
Somogyi Lászlóné főigazgató

Jegyzőkönyvvezető:

Petró Médea igazgatási főelőadó

Verebélyi Zoltán elnök köszönti a megjelenteket. Megállapítja, hogy az ülésen 4 tag jelen van, az ülés határozatképes. Ismerteti a Társulási Tanács ülésének napirendjét.

A Társulási Tanács egybehangzó igen szavazattal, határozathozatal nélkül elfogadja az ülés napirendjét az alábbiak szerint:

1. A Társulás 2026. évi belső ellenőrzési tervének elfogadása

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

2. A Társulás 2026. évi Munkatervének elfogadása

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

3. A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának jóváhagyása

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

1 A Társulás 2026. évi belső ellenőrzési tervének elfogadása

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

/Az írásos előterjesztés előzetesen kiküldésre került/

Verebélyi Zoltán elnök:

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás 2026. évi belső ellenőrzési terv előkészítése során interjúk kerültek lefolytatásra a vezetőkkel, s az ennek során megfogalmazott

javaslatok és a korábbi években lefolytatott ellenőrzések, valamint az ezekre készített Intézkedési tervek figyelembevételével készült el a kockázatelemzés, s eredményeként a terv. A terv elfogadását javaslom. Aki elfogadja, kérem hogy kézfeltartással jelezze.

A társulási tanács nyílt szavazással, 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatát:

**Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Tanácsának
14/2025. (XI.26.) társulási tanácsi határozata
a Társulás 2026. évi belsőellenőrzési tervről**

- 1 Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Tanácsa a jegyző által előterjesztett, a 370/2011. (XII.31) Kormányrendelet 31.§ előírása alapján elkészített 2026. évi éves belső ellenőrzési tervet ezen határozat melléklete szerint jóváhagyja.
- 2 A Társulási Tanács felkéri az elnököt, hogy ezen határozat közléséről és végrehajtásáról gondoskodjon.

Határidő: közlésre 2025. december hó 31 .
végrehajtásra 2026. évben folyamatos
Felelős: Verebélyi Zoltán elnök

2 A Társulás 2026. évi munkatervének elfogadása

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

/Az írásos előterjesztés előzetesen kiküldésre került/

Verebélyi Zoltán elnök:

A Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsának munkája megkönnyítése céljából elkészítettük a Társulási Tanács 2026. évi munkatervét. 2026. évben is január, február, április, május, augusztus és november hónapokban, szerdai napokon, 14.00 órai kezdettel terveztük az üléseket. A munkaterv elfogadását javaslom. Aki egyetért, kérem, kézfeltartással jelezze.

A társulási tanács nyílt szavazással, 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatát:

**Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsának
15/2025 (XI.26.) társulási tanácsi határozata
a Társulási Tanács 2026. évi munkatervéről**

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsa a 2026. évi munkatervet elfogadja.

Felelős: Verebélyi Zoltán elnök
Határidő: azonnal

3 A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának jóváhagyása

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

/Az írásos előterjesztés előzetesen kiküldésre került/

Verebélyi Zoltán elnök:

Somogyi Lászlóné főigazgató elkészítette a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját, melyet a Tisztelt Társulási Tanács elé terjesztünk. Átadom a szót a főigazgató asszonynak.

Somogyi Lászlóné főigazgató:

Köszönöm. Most csak a legszükségesebbeket módosítottam a programban. Alaposan át kell nézni. A nyár folyamán átdolgozásra kerül majd.

Szabó Gergely alelnök:

Nagy munka lesz majd.

Somogyi Lászlóné főigazgató:

Alapvetően jó anyag, de a terjedelme is nagy, sok az ismétlődés.

Verebélyi Zoltán elnök:

A pedagógiai program elfogadását javaslom, aki egyetért, kérem, kézfeltartással jelezze.

A társulási tanács nyílt szavazással, 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül meghozta az alábbi határozatát:

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Tanácsának

16/2025. (XI.26.) társulási tanácsi határozata

a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának elfogadásáról

A Társulási Tanács a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját az előterjesztés szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős: Verebélyi Zoltán elnök

Határidő: azonnal

A társulási ülésen több kérdés, hozzászólás nem hangzott el. Verebélyi Zoltán elnök az ülést 14.39 órakor bezárta.

Verebélyi Zoltán
elnök

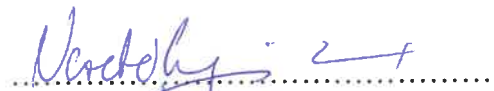

Szabó Gergely
alelnök

J E L E N L É T I Í V

**2025. november 26-án, 14.00 órakor
tartandó soron következő, nyílt társulási tanácsi ülésről**

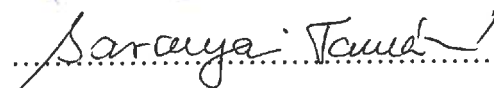
1. Verebélyi Zoltán elnök

2. Szabó Gergely alelnök

3. Baranyai Tamásné társulási tanács tag

4. Lelkes Annamária társulási tanács tag

Tanácskozási joggal megjelent:

Polgár Beatrix jegyző:

Somogyi Lászlóné főigazgató

Jegyzőkönyvvezető:

Petró Médea ig.főelőadó

CSAJÁG – KÜNGÖS ÓVODAI INTÉZMÉNYFENNTARTÓ TÁRSULÁS TÁRSULÁSI TANÁCSÁNAK
ELNÖKE
8163 Csajág, Petőfi u. 1.
Tel.: 88/440-380
e-mail: hivatal@csajagkozseg.hu

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívom a CSAJÁG – KÜNGÖS ÓVODAI INTÉZMÉNYFENNTARTÓ TÁRSULÁS TÁRSULÁSI TANÁCSÁNAK

2025. november 26. napján (szerda) 14.00 órakor az önkormányzati hivatal tárgyalótermében (8163 Csajág, Petőfi Sándor utca 1.) tartandó soron következő, nyílt ülésére.

Napirend:

- 1. A Társulás 2026. évi belső ellenőrzési tervének elfogadása**
Előadó: Verebélyi Zoltán elnök
- 2. A Társulás 2026. évi Munkatervének elfogadása**
Előadó: Verebélyi Zoltán elnök
- 3. A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának jóváhagyása**
Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

Csajág, 2025. november 19.

Verebélyi Zoltán
elnök

CSAJÁG-KÜNGÖS ÓVODAI INTÉZMÉNYFENNTARTÓ TÁRSULÁS

8163 Csajág, Petőfi utca 1.

Telefon: +36(88)586 800 email: hivatal@csajagkozseg.hu

Előterjesztés

Csajág -Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás

2025. november 26. napján tartandó ülésére

Tárgy: 2026. évi belső ellenőrzési terv

Melléklet: 2026. évi belső ellenőrzési terv

Üi.szám: III/.../2025.

Előterjesztést előkészítette: Petró Médea igazgatási főelőadó

A határozati javaslatot törvényességi szempontból megvizsgáltam: Polgár Beatrix jegyző
Meghívott(ak):

Tisztelt Társulási Tanács!

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011 (XII.31.) Kormány rendelet 31. § előírta a tárgyévet követő évre vonatkozó éves ellenőrzési tervekészítési kötelezettséget, továbbá meghatározta az éves ellenőrzési terv tartalmát. A Szántó és Társa Bt. elkészítette a Társulás 2026. évi belső ellenőrzési tervét.

A 2026. évi ellenőrzési terv a korábbi években elvégzett ellenőrzések tapasztalatait és a 2026. évre vonatkozó kockázatelemzés eredményének figyelembe vételével készült.

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás 2026. évi belső ellenőrzési terv előkészítése során interjúk kerültek lefolytatásra a vezetőkkel, s az ennek során megfogalmazott javaslatok és a korábbi években lefolytatott ellenőrzések, valamint az ezekre készített Intézkedési tervek figyelembevételével készült el a kockázatelemzés, s eredményeként a terv.

Kérem a Tisztelt Társulási Tanácsot, hogy a 2026. évi belső ellenőrzési tervet a határozati javaslat mellékletekénti tartalommal jóváhagyni szíveskedjenek!

Csajág, 2025. november 19.

Verebelyi Zoltán
elnök

Határozati javaslat:

**Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Tanácsának
...../2025. (XI.26.) társulási tanácsi határozata
a Társulás 2026. évi belsőellenőrzési tervről**

1. Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Tanácsa a jegyző által előterjesztett, a 370/2011. (XII.31) Kormányrendelet 31.§ előírása alapján elkészített 2026. évi éves belső ellenőrzési tervet ezen határozat melléklete szerint jóváhagyja.

2. A Társulási Tanács felkéri az elnököt, hogy ezen határozat közléséről és végrehajtásáról gondoskodjon.

Határidő: közlésre 2025. december hó 31 .

végrehajtásra 2026. évben folyamatos

Felelős: Verebelyi Zoltán elnök

CSAJÁG-KÜNGÖS ÓVODAI INTÉZMÉNYFENNTARTÓ TÁRSULÁS

ÉVES ELLENŐRZÉSI TERV 2026.

I.

Az ellenőrzési terv elkészítése során felhasznált kimutatások, elemzések és egyéb dokumentumok felsorolása

Jelen, 2026. évi belső ellenőrzési terv elsősorban a 2026. évi belső ellenőrzési tervet megalapozó kockázatelemzés alapján készült, amelynek során a belső ellenőrzés stratégiai terve, illetve a korábbi években elvégzett belső ellenőrzések megállapításai, az Elnökkel és a Jegyzővel folytatott interjúk, a Tanács döntései, valamint külső – különös tekintettel az Állami Számvevőszékre és a Magyar Államkincstárra – ellenőrzést végző szervek által prioritásként kezelt feladatok figyelembevételére is sor került. Jelen ellenőrzési terv tartalmazza az irányított költségvetési szervek éves ellenőrzését.

Az ellenőrzési tervet megalapozó elemzések és a kockázatelemzés eredményének összefoglaló bemutatása

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás (a továbbiakban: Társulás) és az általa irányított Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde (a továbbiakban: Intézmény) 2026. évi belső ellenőrzési tervének összeállításakor a stratégia kiinduló pontja, hogy a belső ellenőrzésnek hozzáadott értéket kell teremtenie. Ez a hozzáadott érték a gazdálkodás jobb átláthatóságának megteremtésével, a legjobb gyakorlatok népszerűsítésével és a megalapozott javaslatok végrehajtásával teremthető meg.

Cél továbbá a belső ellenőrzés, mint tevékenység hozzáadottérték-növelő hatásának tudatosítása, annak elérése, hogy a belső ellenőrzés a felelős irányítás részeként, illetve egyik fontos elemeként működjék. További célunk, hogy a belső ellenőrzés és eredménye az azt megillető szinten beépüljön, elismerésre kerüljön a feladatrendszerben.

A Társulás és az Intézmény a jogszabályokban meghatározott, a Társulási megállapodásban, illetve Alapító Okiratban rögzített és az általa önként vállalt feladatok végrehajtása tekintetében, a hatékony gazdálkodás megvalósítását tűzte ki célul.

Mindezek elérése érdekében kiemelt cél a folyamatosan változó jogszabályi környezet, a Társulás és az Intézmény működési összhangjának megteremtése, a vagyonvédelem, a szabályozott működés elősegítése a belső ellenőrzés eszközével.

Jelen éves ellenőrzési terv ezzel összehangoltan, a vonatkozó jogszabályban meghatározott kockázatelemzés alapján felállított prioritások és a rendelkezésre álló erőforrások figyelembevételével készült el.

Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal a hatékonyságra figyelemmel nem foglalkoztat belső ellenőrt, ezért ezen kötelezettségét külső szolgáltató látja el.

A kockázati megítélést a belső ellenőrzés a Belső Ellenőrzési Kézikönyv, valamint az IIA Standardok figyelembevételével

- a belső kontrollrendszer,
- a Társulás és az Intézmény célkitűzéseinek és stratégiájának, s a vezetés elvárásainak megismerése,
- az azonosított és a működés szempontjából fontosabb folyamatok átvilágítása és
- a vezetéssel egyeztetett ellenőrzési fókusz alapján kiválasztott kockázati elemek értékelése határozta meg.

Az ellenőrzési terv előkészítése során interjúk kerültek lefolytatásra a vezetőkkel, s az ennek során megfogalmazott javaslatok és a korábbi években lefolytatott ellenőrzések, valamint az ezekre készített Intézkedési tervek figyelembevételével készült el a kockázatelemzés, s eredményeként az alábbi terv.

A Társulás és az Intézmény környezeti kockázati megítélése a rendelkezésre álló információkon alapul.

A kockázatelemzési folyamat eredményeként azonosításra, elemzésre, rangsorolásra és dokumentálásra kerültek a szervezet részfolyamataiban rejlő kockázatok. A kockázatelemzés alapján megismertük azokat az információkat, amelyek a belső ellenőrzési tevékenységek (konkrét ellenőrzések) előkészítéséhez szükségesek.

Figyelemmel a belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése részfolyamat magas kockázati értékére, valamint az ellenőri tapasztalatok, illetve a vezetői egyeztetések eredményeként a 2026. évi belső ellenőrzési tervben vizsgálatként az alábbi ellenőrzések kerültek megfogalmazásra.

A bizonyosságot adó tevékenységhez rendelkezésre álló és a szükséges ellenőri kapacitás tervezése

Mivel külső szolgáltató látja el a belső ellenőrzési feladatokat, ezért a belső ellenőrzésre vonatkozó humán erőforrás-gazdálkodással kapcsolatos szabályok kialakítása a külső szolgáltató feladata.

Figyelemmel a külső szolgáltató bevonására az ellenőrzésekre fordított kapacitás és a képzésekre fordított kapacitás meghatározása nem szükséges.

A tanácsadói tevékenységhez, a soron kívüli ellenőrzésekhez, a képzésekhez és az egyéb tevékenységekhez szükséges kapacitás

Soron kívüli ellenőrzésre és a tanácsadásra tervezett idő és a belső ellenőrzési vezetői feladatellátásra tervezett idő: **4 belső ellenőri nap, amelyből a soron kívüli vizsgálatra tervezett idő: 1 belső ellenőrzési nap**

A tanácsadásnak kiemelt jelentősége van a belső kontrollrendszer kialakítása és működésének folyamatos nyomon követése miatt.

Az irányított költségvetési szervek éves ellenőrzésével kiegészített tervezett feladatok felsorolását az 1. számú melléklet tartalmazza.

Dátum: Szombathely, 2025. november 3.

Készítette:

.....
Dr. Hosszuné Szántó Anita
belső ellenőrzési vezető

II.

A 2026. évi belső ellenőrzési tervről a munkaszervezet vezetői feladatokat ellátó véleménye

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás és az általa irányított Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde 2026. évi belső ellenőrzési terve a stratégiai terv és a kockázatelemzés alapján felállított prioritásokon alapul.

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Kormány rendelet 31. § előírta a tárgyévét követő évre vonatkozó éves ellenőrzési tervkészítési kötelezettséget, továbbá meghatározta az éves ellenőrzési terv tartalmát.

A környezeti kockázati megítélést a rendelkezésre álló információk alapján hajtotta végre a belső ellenőrzés.

Jelen Éves Ellenőrzési Terv a belső ellenőrzési vezető által elkészített kockázatelemzés alapján felállított prioritások és a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrások figyelembevételével, a Stratégiai Ellenőrzési Tervvel összhangban került összeállításra.

A 2026. évi munkaterv összeállításához súlyponti elem az ellenőrzések eredményeként átfogó és megbízható kép kialakítása **Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás és az általa irányított Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde** működéséről, az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodásról.

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás és az általa irányított Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde tevékenységei közül elsődlegesen azok a folyamatok és tevékenységek kerültek kiválasztásra, amelyekben forráshiány, jogszabályváltozás, emberi erőforrás kockázatok előfordultak.

Dátum:

.....
munkaszervezet vezetői feladatokat ellátó

Jóváhagyta: **Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsa**
..... számú határozatával.

.....
elnök

.....
munkaszervezet vezetői feladatokat
ellátó

1. számú melléklet:

Az irányított költségvetési szervek éves ellenőrzésével kiegészített tervezett feladatok felsorolása

Sorszám	Az ellenőrzés tárgya	Az ellenőrzés célja, módszerei, ellenőrizendő időszak	Azonosított kockázati tényezők	Az ellenőrzés típusa	Az ellenőrzött szerv, szervezeti egység	Az ellenőrzés tervezett ütemezése	Az ellenőrzésre fordítandó kapacitás (ellenőri nap)
1.	Előirányzat gazdálkodás vizsgálata	Az ellenőrzés célja: annak vizsgálata, hogy a saját hatáskörű előirányzat módosítások és átcsoportosítások rendje megfelelő-e Az ellenőrzés módszerei: dokumentum elemzés, adatfeldolgozás, interjú Az ellenőrizendő időszak: aktuális időszak	1. szakértelem hiánya 2. szabályozottság hiánya	teljesítmény-ellenőrzés	Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás	2026. II. félév	külső szakértő által meghatározott
2.	Szabadságok dokumentálásának vizsgálata	Az ellenőrzés célja: annak vizsgálata, hogy a szabadságok megállapítása, nyilvántartása és engedélyezése megfelel-e a vonatkozó jogszabályoknak és a helyi szabályozásnak Az ellenőrzés módszerei: dokumentum elemzés, adatfeldolgozás, interjú Az ellenőrizendő időszak: 2025. év	1. fennállhat a szabályozatlanság 2. hiányos dokumentálás	teljesítmény-ellenőrzés	Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde	2026. II. félév	külső szakértő által meghatározott

CSAJÁG-KÜNGÖS ÓVODAI INTÉZMÉNYFENNTARTÓ TÁRSULÁS ELNÖKE

8163 Csajág, Petőfi utca 1.

Telefon: +36(88)586 800 email: hivatal@csajagkozseg.hu

Előterjesztés

Csajág -Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás

2025. november 26. napján tartandó ülésére

Tárgy: Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsának
2026. évi munkaterve

Melléklet:

Üi.szám: III/...../2025.

Előterjesztést előkészítette: Petró Médea igazgatási főelőadó

A határozati javaslatot törvényességi szempontból megvizsgáltam: Polgár Beatrix jegyző

Tisztelt Társulási Tanács!

A Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsának munkája megkönnyítése céljából elkészítettük a Társulási Tanács 2026. évi munkatervét. 2026. évben is január, február, április, május, augusztus és november hónapokban, szerdai napokon, 14.00 órai kezdettel terveztük az üléseket.

Kérem, hogy a munkaterv megtárgyalását követően azt elfogadni szíveskedjenek!

Csajág, 2025. november 19.

Határozati javaslat:

**Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsának
...../2025 (XI.26.) társulási tanácsi határozata
a Társulási Tanács 2026. évi munkatervéről**

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsa a 2026. évi munkatervet elfogadja.

Felelős: Verebelyi Zoltán elnök

Határidő: azonnal

Január:

Az ülés tervezett napja: 2026. január 28. szerda 14,00 óra

**Az ülés helye: Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal Csajági Kirendeltségének
tárgyalóterme**

- 1./ A Társulás 2026. évi költségvetése**
Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

Február:

Az ülés tervezett napja: 2026. február 25. szerda 14,00 óra

Az ülés helye: Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal Csajági Kirendeltségének tárgyalóterme

1./ Beszámoló az átmeneti gazdálkodás végrehajtásáról

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

2./ A Társulás 2026. évi költségvetése

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

Április:

Az ülés tervezett napja: 2026. április 29. szerda 14,00 óra

Az ülés helye: Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal Csajági Kirendeltségének tárgyalóterme

- 1./ A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde vezetőjének tájékoztatása az intézménybe beíratott gyermekek létszámáról**

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

Május:

Az ülés tervezett napja: 2026. május 27. szerda 14,00 óra

Az ülés helye: Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal Csajági Kirendeltségének tárgyalóterme

1./ A Társulás 2025. évi költségvetésének végrehajtásról szóló zárszámadás elfogadása

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

2./ A 2026. évi belső ellenőrzési jelentés és a belső kontrollrendszerrel szóló nyilatkozat

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

Augusztus:

Az ülés tervezett napja: 2026. augusztus 26. szerda 14,00 óra

Az ülés helye: Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal Csajági Kirendeltségének tárgyalóterme

- 1./ A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde 2025/2026-os nevelési, gondozási év munkájáról szóló tájékoztatója**
Előadó: Verebélyi Zoltán elnök
- 2./ A Társulás 2026. évi költségvetésének módosítása**
Előadó: Verebélyi Zoltán elnök
- 3./ A Társulás 2026. évi költségvetéséről szóló beszámoló**
Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

November:

Az ülés tervezett napja: 2026. november 25. szerda 14,00 óra

Az ülés helye: Balatonfőkajári Közös Önkormányzati Hivatal Csajági Kirendeltségének tárgyalóterme

1./ A Társulás 2027. évi belső ellenőrzési terve

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

2./ A Társulás 2027. évi Munkaterve

Előadó: Verebélyi Zoltán elnök

CSAJÁG-KÜNGÖS ÓVODAI INTÉZMÉNYFENNTARTÓ TÁRSULÁS

8163 Csajág, Petőfi u. 1.

Tel/fax: 88/440-380

email: hivatal@csajagkozseg.hu

Előterjesztés

a Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Tanácsának
2025. november 26. napján tartandó tanácsi ülésére

Tárgy: A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde **Pedagógiai Programjának elfogadása**

Melléklet:

Pedagógiai Program

Üi.szám: III/506/2025.

Előterjesztést készítette: Petró Médea ig. főelőadó

A határozati javaslatot törvényességi szempontból megvizsgáltam: Polgár Beatrix jegyző

Tisztelt Társulási Tanács!

Somogyi Lászlóné főigazgató elkészítette a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját, melyet a Tisztelt Társulási Tanács elé terjesztünk.

Kérem, hogy az előterjesztés megtárgyalását követően az intézmény dokumentumának elfogadásáról döntést hozni szíveskedjenek!

Csajág, 2025. november 3.

1. Határozati javaslat:

Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó Társulás Tanácsának

...../2025.(XI.26.) társulási tanácsi határozata

a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programjának elfogadásáról

A Társulási Tanács a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programját az előterjesztés szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős: Verebelyi Zoltán elnök

Határidő: azonnal

A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde

Csicsergő Nevű Pedagógiai Programja

2025. év

Készítette: Nagyné Veszprémi Krisztina Anikó főigazgató

Módosította: Somogyi Lászlóné főigazgató

TARTALOM

TARTALOM.....	2
1. INTÉZMÉNYVEZETŐI GONDOLATOK	5
BEVEZETŐ	6
2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	7
3. HELYZETKÉP, ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, PEDAGÓGUSKÉP, JÖVŐKÉP	9
➤ ÓVODÁNK BEMUTATÁSA	9
➤ ÓVODAKÉP.....	11
➤ GYERMEKKÉP	12
➤ PEDAGÓGUSKÉP	13
➤ JÖVŐKÉPÜNK	14
4. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI ÉS FELADATAI	14
Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	32
5.2.Anyanyelvi nevelés	32
5.3.Értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	37
5.4.Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése fejlődésének segítése	39
5.4.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	40
5.4.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek	40
5.4.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek	41
5.4.1.3. A kiemelten tehetséges gyermek.....	42
5.4.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.....	43
5.4.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, óvodánk gyermekvédelmi munkája.....	44
5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	49
➤ SZEMÉLYI FELTÉTELEK	49
TÁRGYI FELTÉTELEK	51
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	52
6.1. HETIREND	53
6.2. NAPIREND.....	54
6.2.1. A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok	56
6.3.2. Módszerek, eszközök, munkaformák	59
6.3.3.A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	61

7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	61
7.1. AZ ÓVODA BELSŐ KAPCSOLATAI	61
7.1.1. Óvodapedagógus-óvodapedagógus	61
7.1.2. Óvodapedagógus-dajka.....	61
7.1.3. Óvodapedagógus-gyermek	61
7.1.4. Dajka-gyermek	62
7.1.5. Óvoda-bölcsőde	62
7.2. AZ ÓVODA KÜLSŐ KAPCSOLATAI	62
7.2.1. Kapcsolat a családdal.....	63
7.2.2. Kapcsolat a fenntartóval	65
7.2.3. Kapcsolat más oktatási, kulturális intézményekkel	65
7.2.3.1. Óvoda – Kulturális intézmények kapcsolata.....	66
7.2.4. KAPCSOLAT EGYÉB INÉZMÉNYEKKEL.....	67
7.2.4.1. Óvoda – Egészségügyi szolgálat kapcsolata	67
7.2.4.2. Óvoda – Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat kapcsolata	67
7.2.4.3. Óvoda – Egyházak kapcsolata	67
7.2.4.4. Óvoda – Szakszolgálatok kapcsolata	67
8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	68
8.1. Játék.....	69
8.2. Verselés – mesélés.....	75
8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	81
8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	83
8.5. Mozgás	85
8.6. Külső világ tevékeny megismerése	87
8.7. Matematikai tapasztalatszerzés	89
8.8. Munka jellegű tevékenységek	91
8.9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	94
9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	102
10. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK	104
10.1. Egészségnevelési programok	105
11. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	110
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	112

Legitimációs záradék	113
----------------------------	-----

1. INTÉZMÉNYVEZETŐI GONDOLATOK

***"A pedagógus feladata csak a vezetés, az útmutatás:
ő csak segít, szolgál, míg a gyermek személyisége
a maga erejénél fogva fejlődik,
mert a gyermek maga cselekszik."***

(Maria Montessori)

Az elmúlt évek és az idej nevelési év feladatai, rendkívüli eseményei számos tanulsággal és „útravalóval” szolgáltak, illetve jelentős személyi változásokat okoztak az intézmény életében. Következmenyeként szükség van a megújulásra és a stabilitásra, ezek jelentik egy intézmény alappillérjét, amelyhez hozzájárul az új pedagógiai program elkészítése is. Az oviKRÉTA és a teljesítményértékelési rendszer bevezetésével tovább bővültek feladataink.

Ahhoz, hogy megfeleljünk korunk elvárásainak, egy olyan folyamatnak kell elkezdődnie, mely a régi értékekre épít, de korszerű, innovatív, kreatív. Épít a gyermekek, a szülők, a nevelők, az egyéb intézmények, a környezet együttműködésére.

Építve az elmúlt évek tapasztalataira, gyakorlatára építve a gyermekek mindenek felett álló érdekét tekintjük elsődleges feladatunk, amely az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónak követnie kell, az intézménybe járó gyermekek sikeres, pozitív kimenetelű nevelése, fejlesztése érdekében.

Programunk alapján valljuk, hogy a gyermeket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová. Az óvoda feladata nem a szűken vett iskolai feladatokra való felkészítés, hanem az életre való felkészítés, amely csak valóságos tevékenységek, tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg. Fontos számunkra, hogy megjelenjen programunkban a szakmai értéktöbblet, mely pedagógiai munkánkat színesebbé, innovatívabbá teszi. Kiemelt jelentőségű, hogy a gyermekek szülei – az óvodába lépés pillanatától – ismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják és megvalósítását támogassák.

Kívánom, hogy családi környezetben és hangulatban, ki-ki tudása és képessége szerint erősítse óvodánk eredményeit és hírnevét.

Csajág, 2025. október22 .

Somogyi Lászlóné

főigazgató

BEVEZETŐ

Pedagógiai Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége cél- és feladatrendszere alapján készítettük. Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel.

Hirdetjük a gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, óvodai légkört, egyenlő hozzáférés elvét, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőtlenségének csökkentését, illetve esélyteremtését. A gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük képességeiket, készségeiket, megteremtve a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit. Hangsúlyozzuk a gyermeki jogok tiszteletben tartását, testi - lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és az érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelését, tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét.

Pedagógiai Programunk, olyan életfeladat teljesítésére orientál, amelyben a gyermekek megtanulnak eligazodni szűkebb és tágabb környezetükben, továbbá beszélni, tevékenykedni, együttműködni, magatartásformákat elsajátítani. Mindezt jól szervezett tevékenységekkel, nevelői segítséggel, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezettel a mindennapi élet feltételeivel, eszközeivel biztosítjuk. Programunk a környezet tevékeny megismerésére, a kommunikációra, a kooperációra, a játékra épít. Nevelésünk tartalma tehát minden, ami a gyermek környezetéből származó élmény, tapasztalat, ismeret. Célunk az volt, hogy intézményünk helyi sajátosságait, szokásait, egyéni arculatát megőrizzük és tiszteletben tartsuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát. Programunk tág keretet biztosít az óvoda specifikumainak, hagyományainak továbbítására, örökítésére. A fentiek értelmében e program csak általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodánkban dolgozó valamennyi pedagógus és nem pedagógus alkalmazott számára kötelező érvényű. Bízunk abban, hogy az óvodánkba járó gyermekek kellemes, derűs, harmonikus éveket töltenek itt és biztos alapokon nyugvó ismeretekkel, képességekkel kezdik el iskolás éveiket.

2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban: Nkt.)
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról szóló (továbbiakban Púétv.)
- 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló (továbbiakban Púétv. vhr.)
- 229/2012. (VIII.28.) korm. rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) korm. rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról (továbbiakban: Gyvt.)
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 277/1997. (XII.22.) korm. rendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről
- 77/ 2025. (IV.15.) korm. rendelet az ÓNOAP módosításáról a tanköteles korú gyermekek részére szervezett napi 45 perces iskolára felkészítő tevékenységről
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára
- Országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés. Nyolcadik, javított kiadás, 2023. december 14-én jóváhagyott tájékoztató. Hatályos 2024. január 1. napjától.

Csajági Csicseregő Óvoda és Mini Bölcsőde

- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus fokozatba lépéshez
- Kiegészítő Útmutató a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben alkalmazottak Pedagógus II. fokozatot célzó eljárásához
- Csajág-Küngös Óvodai Intézményfenntartó óvodára vonatkozó rendeletei
- Az intézmény szabályozódokumentumai

3. HELYZETKÉP, ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, PEDAGÓGUSKÉP, JÖVŐKÉP

➤ ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Csajág Veszprém megye délkeleti csücskében, a Séd, a Sió és a Balaton által közrefogott Nyugat-Mezőföldön helyezkedik el, a Kelet-Balatoni Kistérség keleti szélén található. Légvonalban a Balatontól 3, közúton 6 km-re esik.

Írásos dokumentum először 1259-ben említi, Chajagh néven. Annak ellenére, hogy őskori településként említik Csajágot, az irodalom csak 1259-től jelöli és ettől kezdve több névvel is illeti, 1345-ben Chayg, 1561-ben Chayag alias Zentmártonfölde.¹

Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde (továbbiakban. intézmény) a Küngös, továbbá Berhida irányába vezető úton, Csajág település szélén helyezkedik el. Az intézménybe csajági, küngösi és berhidai gyermekek járnak. Területi elhelyezkedésünk mindezek függvényében jónak mondható, arányosan biztosítani tudjuk az óvodás korú gyermekek ellátását.

Az intézmény épületének megújulása az 1979/80-as években valósult meg. Az épület műszaki átadásával 1980. szeptember 15-én 65 beírt gyermekkel, és 10 fős személyzettel megkezdte rendeltetésszerű üzemelését. 1997-től egy csoporttal működött. 2007-től egy bölcsődei csoporttal bővült, 2012-től az óvodai csoport mellett egy egységes óvoda-bölcsődei csoport is létrejött. 2018-tól, jelenleg is intézményünk kettő óvodai és egy mini bölcsődei intézményegységgel üzemel. Óvodánk összesen 60 gyermek, bölcsődénk engedélyezett férőhelyeinek száma pedig 7 gyermek befogadására alkalmas. Épületünkben tiszta, esztétikus környezetben fogadjuk az eltérő szocio- kulturális helyzetből érkező gyermekeket.

Jelenlegi gyermekekkel közvetlenül foglalkozó, nevelést közvetlenül segítő intézményi létszámunk 5 óvodapedagógus, 2 óvodai dajka, 1 kisgyermeknevelő, 1 bölcsődei dajka.

Tárgyi feltételeink az elmúlt évek során sokat javultak.

Pályázat útján megvalósuló fejlesztések.

- 2009 nyarán világítás-korszerűsítés történt.
- 2011. novemberében került az intézmény külső szigetelésének és külső nyílászáróinak az átadására.

¹ Forrás: <https://www.csajag.hu/cikkek/csajag-tortenete.html>

- 2016-ban belső felújítás, mosdóhelyiségek, csoportszobák, belső nyílászárók cseréjére került sor, valamint a tetőszerkezet cseréje és a napelemek kerültek felszerelésre.
- 2017-ben a főzőkonyhánk korszerűsítése valósult meg.
- 2021-ben az udvar Rekortán football pályával és 2022-ben egy tornateremmel gazdagodott intézményünk.

Az intézmény rendelkezik saját főzőkonyhával, valamint megfelelő nagyságú, alapterületű termekkel és mellékhelyiségekkel. Az épület családias, földszintes ház hozzá tartozó tágas udvarral. Nagy füves, fás udvarunk kellemes színtere a szabadtéri mozgásnak és játéknak. Számos mozgásfejlesztő játék, hinták, mászóókák, csúszda, homokozó teszik vonzóvá. Pályázatok és egyéb források feltárással az elkövetkezendő időszak céljai között szerepel játszóudvarunk további fejlesztése, babaház felépítése, biztosítva ezzel a még tartalmasabb szabadtéri nagymozgás és játék megfelelő feltételeit.

Településünk földrajzi fekvése meghatározza óvodás gyermekeink természethez való viszonyát, sokféle alkalmat kínálva arra, hogy ráirányítsuk a gyermekek figyelmét a környezet változatos „csodáira”, elbeszélgessünk a véletlenül vagy tudatosan felfedezett élőlényekről, jelenségekről, az emberi tevékenység által létrehozott tárgyokról. Számtalan lehetőség kínálkozik az élőlények és az azokat körülvevő élő és élettelen környezeti tényezők közötti kapcsolat, összefüggés, kölcsönhatás megfigyeltetésére is, ezért óvodánk kiemelt feladatának tekinti a gyermekek környezetének megismerését, annak védelmét, kihasználva a környezet adta lehetőségeket a mozgásra. Erdei kirándulások során megismerkedhetnek a gyermekek a természet szépségével, jellegzetességeivel. A

kirándulások alkalmával ismereteket és tapasztalatokat szereznek a természet védelméről, óvásáról. A sétáink alkalmával felhívjuk gyermekeink figyelmét, a műemlék jellegű templomunk szépségére. A településünkön megtalálható gazdasági udvarok berendezéseivel, állatvilágával (mezőgazdasági gépek, lovak, sertések, szarvasmarhák, juhok stb.) is megismerkednek gyermekeink. A helyi múzeumban lehetőség nyílik a régen használt tárgyak, berendezések megtekintésére. Művelődési Házunk lehetőséget biztosít egy-két óvodai rendezvény helyszínének.

Gyermekeink étkeztetését saját főzőkonyhánk biztosítja, amely ellátja az iskoláskorú gyermekek és a falu szociális étkeztetését. Folyamatosan kihasználjuk az óvodánkban működő konyha lehetőségeit, nagy gondot fordítunk az egészséges és változatos táplálkozás összeállítására. Óvodánk pedagógiai munkáját utazó logopédus segíti. Óvodásaink egészséges fejlődését figyelemmel kíséri a védőnő.

➤ ÓVODAKÉP

„Minél jobban ismerjük a gyermeket, annál jobban megértjük, minél jobban értjük, annál inkább szeretjük, s így annál hatékonyabban tudjuk majd nevelni.”
Nagy László

Intézményünk fő feladata az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően az óvó – védő, szociális, nevelő – személyiség fejlesztő feladatok ellátása. A programunknak megfelelően nevelőtestületünk olyan módszert választott feladataink megvalósításához, ami az adottságainkra, szokásainkra, körülményeinkre, eddigi szokásrendszerünkre, értékeinkre épül.

1. Valljuk, hogy az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Hangsúlyozzuk a család elsődleges, kiemelkedő szerepét, a családdal való együttműködés fontosságát a gyermekek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével.

2. Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az intézmény pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Célunk, hogy gyermekeink személyiségének fejlődése, képességeinek kibontakoztatása elérje

lehetőségeik maximumát, elősegítve a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételeit.

3. A családi nevelést kiegészítve elősegítjük a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). Ezzel segítjük a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, és szociális érettség kialakulását. A tevékenységekre koncentrálnak fogalmazzuk meg feladatainkat, így a tevékenységeken keresztül neveljük gyermekeinket kreatív, önálló gondolkodású, kommunikációra képes aktív emberekké szeme előtt tartva egyéni képességeiket.

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelésünkben az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodnunk kell a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Alapelvünk a szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemgazdag, nyugodt, vidám óvodai légkör megteremtése, ami a gyermeki magatartásnak, önállóságnak, az egészséges öntudat kibontakozásának és az önmegvalósulásnak lehetőséget ad. Minden gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével nevelhető, fejleszthető leginkább. A gyermeknek éreznie kell, hogy tisztelet veszi körül, fontos nekünk, figyelünk rá és számíthat segítségünkre.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását. Fontosnak tartjuk, hogy szeressék és védjék a gyermekeink a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, legyenek fogékonyak a természet szépsége iránt és tegyenek is érte. Célunk a környezeti értékeink felfedezése, a környezettudatos szemlélet kialakítása. Hagyományaink ápolásával lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek megismerjék szülőföldünk hagyományát, szokásait, értékeit.

➤ GYERMEKKÉP

„Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen csoda.”

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik jól érzik magukat társaik és nevelőik körében. Fontosnak tartjuk, hogy sikerorientáltak legyenek, környezetükben jól eligazodjanak, problémájukra saját megoldást találjanak és jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezzenek.

Nevelő és képességfejlesztő munkánk eredményeként óvodáskor végére testileg, lelkiileg, érzelmileg, erkölcsileg egészségesen fejlődő, aktív, kezdeményező, kreatív, nyugodt, problémamegoldó, döntőképes, önmaga képességeit ismerő, közösségi, az iskolát érdeklődéssel váró gyermekké válnak.

Tevékenységeik során éljenek a szabad választás lehetőségével, óvják, ápolják természeti környezetüket. Alakuljon ki a környezettudatos magatartásukhoz szükséges érzékenységük,

egészséges életvitel igényükhöz képességük, készségük. A gyermekek vágyaikat, szükségleteiket különböző tevékenységi formában igyekeznek levezetni. Mi ehhez teremtjük meg a személyi és tárgyi feltételeket. Minél kisebb egy gyermek, annál több szeretetre, biztonságra, melegségre van szüksége az egészséges fejlődéshez. Ezért a biztonságos, befogadó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése valamennyiünk legfőbb feladata. A sajátos nevelési igényű gyermekek a nevelés hatására sérülésük arányában önmagukhoz képest fejlődjenek, mind testi, mind szellemi, mind szociális képességeiket tekintve.

„Mindenki egyenlő, de nem mindenki egyforma.”

Gyermekeink között egyaránt található ingerszegény, csonka családból származó, nehezen nevelhető, hátrányos helyzetű, illetve kiváló képességű, jó családi háttérrel rendelkező, értelmiségi családból származó gyermek is. Megkülönböztetés nélkül minden gyermeknek (nemtől, fajtól, hovatartozástól, vallástól, szociális körülményektől függetlenül) biztosítjuk az esélyegyenlőséget és az előítélet-mentességet. Minden gyerekből ki kell bontakoztatnunk a testi, szellemi, biológiai és erkölcsi képességeik, tulajdonságaik maximumát. Azt szeretnénk, hogy választékosan használják anyanyelvüket, gondolataikat világosan fejezzék ki, nyílt, barátságos, érdeklődő és érzelem teli iskolásokká váljanak.

➤ PEDAGÓGUSKÉP

Pedagógusaink megnyilvánulásai beépülnek a gyermek személyiségébe, ezért fontos a pozitív óvodapedagógusi modell. Az óvodapedagógus mindig minta legyen a gyermek számára, a gyermeki közösség irányítója, aki együtt él a gyermekekkel, látja a következő feladatokat, és útmutatásával személyre szóló pozitív értékelésével differenciálva segíti a tevékenységeket, csoportokat és egyéneket. Folyamatos megújulásra képes, a nemzeti és emberi értékeket pozitívan közvetíti, együttműködő, kísérletező, toleráns, a gyermekek szükségleteit követő, empatikus, a szakmájáért kiálló személyiségjegyekkel rendelkezik. Öröm és sikerorientált. Személyisége modell, pozitív értéket közvetít. Figyelembe veszi az óvodások egyéni és életkori sajátosságait. Tiszteletben tartja és megérti a gyermekek és szüleik különbözőségét. Jellemző a szaktudás megújítására való törekvés.

Arra törekszünk, hogy pedagógusaink a következő személyiségjegyekkel rendelkezzenek:

- Pedagógusképünk alapján óvodapedagógusainkra a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete jellemző, a gyermekekkel szemben pedig együtt érző, empatikus, odafigyelő, elfogadó, szeretetteljes magatartást tanúsítanak.
- Szakértelmét, pedagógiai, pszichológiai ismereteit gyakorlati jártassága tükrözi.
- Önmaga továbbfejlesztésének igénye minden területen megnyilvánul.
- Nevelőtestület képes legyen az együttműködésre, egymás tiszteletére, megbecsülésére,

törekedjenek a nyugodt, derűs légkör kialakítására.

-A jelentkező feladatokat közös konzultációkkal kerüljenek megoldásra, ezáltal lehetőség nyílik az egyenletesebb munkamegosztásra és arra, hogy mindenki közreműködő lehessen, munkájának értéke felerősödjön.

-A vele kapcsolatba kerülő személyekkel szemben tisztelettudó, feladat- és probléma érzékeny, titoktartó.

-Tiszteletben tartja a gyermeki jogokat.

Az óvodapedagógusok bevonják a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, megvalósításába. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalnak a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, őszinte, nyílt véleménnyel segítik a legjobb megoldás kialakítását.

➤ JÖVŐKÉPÜNK

Intézményünk jövőképét az intézmény nevelőtestületével együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva tudjuk formálni. Törekedni kell, hogy a továbbképzéseken és az önképzések által szerzett kompetenciaterületek megfeleljenek az Alapprogram, a helyi Pedagógiai Program és az Intézményi Önértékelési Program elvárásainak, segítsék elő a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményi működést. Ahhoz, hogy megfeleljünk a mai kor elvárásainak, a folyamatban lévő és várható társadalmi változásoknak, a korszerűbb, biztonságosabb működéshez állandó fejlesztésekre van szükség. A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJAI ÉS FELADATAI

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését a genetikai adottságok mellett az érés sajátos törvényszerűségei, és a környezeti hatások együttesen határozzák meg. Tevékenységei során fontos, hogy átélje a felfedezés- és az alkotás örömét, fejlődjön kreativitása.

Az óvoda, nevelő intézmény, (az óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi) s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszik.

Az óvodai nevelés általános feladatai: Az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés
3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettség-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be ezen a területen is.

Már óvodás korban érzékennyé kell tennünk őket a környezeti problémák megoldása iránt, valamint szokásokat alakítani ki bennük, amelyek egy életen át kísérik őket.

Az egészséges életmód alakítása magába foglalja a - a szomatikus - a mentális - és a szociális nevelést.

Célunk testileg, lelkileg kiegyensúlyozott, egészséges gyermek nevelése. Távlati célunk, hogy felnőtt életükben legyenek képesek egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni. A konfliktusokat, problémákat jól tudják kezelni, illetve megoldani. Az egészséges életmódra nevelés mai életünkben félreértékelődött, fontossága hosszú távon meghatározza a felnövő gyermekek önmaguk által kialakított életstílusát. Az egészséges életmód magában foglalja a környezettel való harmonikus együttélést, a természet szeretetét és védelmét. Ismert tény,

hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban van.

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- **mindennapos testnevelés, testmozgás**
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás - A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodai felvételi után készítsünk a gyermekekről **anamnézist**, ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt, a testi szükségletek kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges. A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítsük az egyéni sajátosságok feltárását. A gyermekek óvodába lépése előtt családlátogatások segítik a munkánkat, hogy az otthoni körülményekről, szokásokról, életvitelről megfelelő rálátást kapjunk, amely előrevetíti a gondozással kapcsolatos feladatokat is. A gyermekek óvodába járásuk előtt belátogathatnak óvodánkba, így lehetőségünk nyílik arra, hogy a gyermekeket és a szülőket megismerjük és közelebbi kapcsolatot tudjunk kialakítani a szülőkkel és a gyermekekkel egyaránt.

A beszoktatás ideje alatt megismertetjük a gyermekekkel a mosdó használatát, a testápolási szokások sorrendjét. Az óvodai és a családi szokások, összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, **fogmosáshoz**, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használatához az óvodapedagógusok, dajkák együttesen teremtik meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, lemaradást a kulturált körülmények biztosításával, személyes példaadással szükséges koruknak megfelelő szintre hozni. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. Meg kell ismerni ezeket a szülők segítségével és kellő toleranciával fogadni a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözhetjük a gyermekeket, de ne kényszerítsük az ételek elfogyasztására. **Biztosítsunk lehetőséget, hogy a nap bármely szakaszában legyen lehetőségük ivóvíz fogyasztására.**

Fokozatosan ki kell alakítani a helyes öltözködési szokásokat. A réteges öltözködés előnyeiről a szülőket is meg kell győzni.

Biztosítjuk a pihenéshez, az alváshoz a megfelelő feltételeket alapos szellőztetéssel, a nyugodt légkört – hangulathoz illő mesével, halk zenével, a gyermekek simogatásával, betakargatásával.

Fordítsunk nagy gondot a gyermekek gondozására, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítésére, tudatossággal és tervszerűséggel segítsük elő a gyermekek testi képességeinek fejlődését, az összerendezett, harmonikus mozgás kialakulását. A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A rövid ideig tartó, szervezett séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

Az egészséges életmódra nevelés nem csak az óvoda udvarának és épületének célszerű hasznosítását jelenti, hanem gyakori sétákat, kirándulásokat a szabad természetben, nagyobb füves réteken, dombokon, erdőkben. A természet szépségének élvezete, a szabad természetben való játék öröme, a mozgás szabadsága, a mozgást követő pihenés és nyugalom legbiztosabban vezeti el a gyermeket a természet szeretetéhez, védelméhez, és a környezettudatos szemlélet és magatartás kialakulásához. Az életkornak megfelelő szabad levegőn való tartózkodással, mozgással, helyes táplálkozással, öltözködéssel, pihenéssel, tisztálkodással kapcsolatban alakítsuk ki az egészségmegőrzés, egészséges életvitel szokásait.

Tudatosan a gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása érdekében:

- Minél több időt tartózkodjunk a szabadban,
- sétákat szervezünk a kis patakhoz, a Makrára, a közeli erdőbe,
- téli időszakban használjuk a tél adta játék lehetőségeket – szánkózás, csúszkálás, hógolyózás, hóember építés.

Tartsuk szem előtt a gyermekek lelki egészségének fontosságát, alakítsuk a gyermekekben az egészségvédelemmel kapcsolatos igényességet, tudatosítsuk annak fontosságát, ismertessük fel az egészség és környezet összefüggéseit, ily módon is igyekezzünk megóvni és megőrizni egészségüket. A környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk: – csapok elzárása – folyékony szappan használata – levegő minősége a csoportszobában – közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar).

Tudatosítsuk az egészséges életmód fontosságát (testápolás, öltözködés, étkezés stb.), biztosítsuk a saját személyünkkel kapcsolatos feladatok gyakorlását. Ezen a területen a gyakorlati nevelőmunkában fokozottan fordítsunk figyelmet az önállóság kialakítására. Biztosítsuk a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges biztonságos és

egészséges környezetet. gondoskodjunk megfelelő tárgyi feltételekről, melyek elősegítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását, megalapozását. Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához. Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvaron legyen árnyékos és napos játszó rész, Legyen füves, homokos, betonos rész is. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület álljon a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda udvarán legyen olyan udvarrész, ahol énekes játékokat játszhatnak a gyermekek. Az udvaron a gyermekeknek legyen biztosítva a higiénikus tárolással elkészített ivóvíz. Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvodapedagógusok esztétikusan rendezzék be. A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a játékokra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot hagyjuk szabadon, csak olyan függönyt használjunk, ami nem veszi el a fényt. A mozgásos tevékenységeket mindig nyitott ablaknál végezzék a gyermekek. Erős napsütés ellen a csoportszobát világos függönnyel védjük. Az óvodapedagógus a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. Teremtse meg a nyugodt légkört a mindennapos meséléshez. Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltöztetéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó szekrénye vagy polca. A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését.

Fordítsunk nagy gondot a prevenciós feladatok ellátására, a szülővel és óvodapedagógusokkal együttműködve megfelelő szakember bevonásával törekedjünk a korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátására. A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek segítik az óvodapedagógus munkáját az intézmény fogorvosa, védőnője, szakszolgálatok segítségével. A Szakértői Bizottság logopédusával folyamatos a konzultáció. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

Mérjük fel a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét, törekedjünk a differenciált képességek és készségek fejlesztésére, a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazásával. Alakítsuk ki az életkornak megfelelő helyes életritmust, szokásrendet és napirendet, tájékoztassuk a szülőket a gyermekek testi képességeinek fejlődéséről, önállóságuk alakulásáról. Szakértői vélemény, aktuális felülvizsgálat, illetve tanévkötelezettség megkezdésének halasztása kérelmének ügyintézésé kapcsán, valamint a szülőktől kapott fentebb leírtakról kapott jelzésekről folyamatos tájékoztatás szükséges a főigazgató irányába.

Az egészséges életmódra nevelés célja, feladatai:

Célja, hogy minden gyermek az óvodában töltött időben részesüljön a teljes testi- lelki jólétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési intézmény mindennapjaiban rendszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységben.

Gondozás (tisztálkodás, fogmosás,- öltözködés,- pihenés,- egészséges, tiszta biztonságos környezet megteremtése,- higiénés szabályok kialakítása, - egészséges táplálkozás,- mindennapos mozgás,- testi és lelki egészségvédelem)

Tisztálkodás:

Feladataink:

- Biztosítsunk a napirend keretei között elegendő időt a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére,
- ismertessük meg a gyermekekkel a tisztálkodási folyamatot: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal,
- életkor specifikus módszerekkel tudatosítsuk a gyermekekben a tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzésének jelentőségét,
- értessük meg a gyermekekkel, hogy a test tisztántartásán értjük a bőr, a fogak, a szájüreg, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását, melyhez hozzá tartozik a ruházat higiénája is,
- fektessünk hangsúlyt a közvetlen környezetünk tisztántartására,
- a megvalósításban fejlettség szerint nyújtunk segítséget,
- fokozatosan alakítani ki az önállóságot,
- a tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítani kell a gyermekekben. Ezen belül a test tisztán tartásán értjük a bőr, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénája, amely a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztán tartására is hangsúlyt kell fektetni.

Tevékenységek: a gyermekek étkezés előtt és után, valamint igény szerint kezet mosnak, elsajátítják a higiénés szokásokat, megismerik a testápolással kapcsolatos szokásokat, fokozatosan elsajátítják a műveletek technikáját, pl. fésülködés, kézmosás, önállóan képesek fogat mosni, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják, zsebkendőt helyesen használgák.

Öltözködés:

Feladataink:

- Biztosítsunk elegendő időt és ha szükséges, adjunk segítséget az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében,
- segítsük elő, hogy a gyermekek összefüggéseket tárjunk fel az időjárás, a tevékenységek és

a megfelelő viselet kiválasztása között,

- rögzítsük az öltözködés sorrendjét, fokozatosan alakítják ki az önállóságot,
- a szülőkkel való kapcsolattartás során tegyünk javaslatot a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat biztosítására, pl.: váltóruhák, műszálas anyagok elkerülése, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű lábbelik biztosítása.

Tevékenységek: A gyermekek önállóan, megfelelő sorrendben öltözködnek, vetkőznek, ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva, kisebb segítséggel helyre teszik, gondosan bánnak ruhákkal, cipőkkel, törekszenek az önálló cipőkötésre.

Pihenés:

Feladataink:

- Biztosítsunk ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelő nyugodt pihenést,
- ellenőrizzük a csoportszoba szellőztetését,
- biztonságot adó szokásrendszer kialakításával segítsük a gyermekek alvását mesével, énekkel, zenehallgatással, simogatással, a kedvenc alvó tárgy biztosításával,
- a pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítsuk,
- a kéthetenként megvalósuló ágyneműcserét kövessük figyelemmel, annak mosásáról a szülők gondoskodnak.

Egészséges, tiszta biztonságos környezet megteremtése, higiénés szabályok kialakítása:

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése egészséges környezetben történhet.

Feladataink:

- A dajka nénik teremtsék meg az óvodai élet minden területén szükséges higiénés körülményeket, pl.: fertőtlenítés, portalanítás, felmosás, szellőztetés,
- fokozottan figyeljünk oda a baleset elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközökre, szükség esetén kezdeményezzük javításukat, cseréjüket,
- az udvari vagy játszótéri játékoknál, séták során hívjuk fel a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos közlekedés szabályaira,
- gondoskodjunk a gyermekek szükséglete szerint speciális szakemberek bevonásáról, az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa, szakszolgálatok segítségével.

Az egészséges táplálkozás:

Az egészséges táplálkozás célja: a gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítése és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazása. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Gyermekeink étkezését a helyben lévő főzőkonyhánk biztosítja. Az étlap összeállításánál a 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi

előírásait vesszük figyelembe.

Feladataink:

- Biztosítsunk kulturált körülményeket az étkezésekhez, folyamatosan szolgáljuk fel az ételt,
- óvodai napirend keretében ismertessünk meg, a dajkákkal együttműködve, a gyermekekkel új ízeket, addig ismeretlen étel-és italféleségeket,
- kedveltessük meg a különböző ízeket, intenzív rágásra ösztönözzünk,
- biztosítsunk folyamatosan folyadékot,
- életkoruknak, fejlettségének megfelelően kanál, villa és kés használatával ismertessük meg a gyermekeket, mutassunk példát azok helyes használatára,
- adjunk tanácsot (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: kerüljék a családi étkezés során az egészségtelen ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kóla féléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb felvágott, húskonzerv és legyen több alacsony zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), teljes kiőrlésű kenyér,
- az étkezést tegyük örömtelivé, teremtsünk jó hangulatot az ételek elfogyasztásához,
- teremtsünk játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés),
- tartsuk tiszteletben az eltérő étvágyú gyermekek igényeit.

Tevékenységek:

- A nevelési év során egy alkalommal az egészséghet keretében kevésbé ismert gyümölcsökkel, zöldségekkel ismerkednek meg, megkóstolják,
- a gyermekek őszi piacot, boltot, konyhakerteket látogatnak meg,
- ismerkednek zöldségfélékkel, gyümölcsökkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még érdekesebbé a gyermekek részére az óvó nénik,
- a gyermekek részt vesznek egyszerű ételek elkészítésében, salátakészítésben,
- az étkezések során előforduló tejterméket megkóstolnak a gyermekek, beszélgetnek a tej fontosságáról, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok és a fogak egészségét.

Mindennapos mozgás:

A mindennapos mozgás célja: a mozgásigény kielégítése és a testi képességek fejlesztése, harmonikus összerendezett mozgás kialakulásának elősegítése. A gyermekek mozgásának fejlesztése örömforrás és alkalmas lehetőség az esetleges mozgáshibák korrigálására is. Az optimális mozgásfejlődéshez biztosítani szükséges a spontán mozgáslehetőségeket, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Ajánlatos tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán mozgásra. A gyermekek napirendjét úgy kell összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést, azaz lehetőleg felváltva biztosítsuk a

mozgást és az üléssel járó tevékenységet. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülni. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek el a szabad levegőn. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítunk számukra. A szervezett mindennapos testnevelés maximális ideje 10 perc.

Feladataink:

- A mozgás megtervezésekor vegyük figyelembe a korosztályok életkori sajátosságait, ennek megfelelően válasszunk helyet, időt,
- változatos napi és heti rendben biztosítsuk a gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítését,
- minden nap szervezzünk mozgás tevékenységet (csoportszobában vagy udvaron),
- teremtsük meg a lehetőséget a heti 1 kötelező testnevelés foglalkozás / mozgás/megszervezésének,
- biztosítsunk edzési lehetőséget a mozgás, környezet, levegő, nap kihasználásával,
- időjárástól függően (köd, 5 fok alatti hőmérséklet, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítsunk, a fokozatosságot betartva,
- a nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).

Tevékenységek:

A gyermekek a lehetőségekhez mérten a legtöbb időt, az időjárás figyelembevételével, a szabadban töltik. Szervezett foglalkozások, komplex tevékenységek végzése során edzik szervezetüket, többféle mozgás tevékenységet végeznek.

Testi és lelki egészségvédelem:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének.

Feladataink:

- Az óvoda felnőtt dolgozói jelentsenek modellt, mintát a gyermekek számára.
- A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységeinek megszervezése.

Tevékenységek:

- Szabad beszélgetések kezdeményezése, a dohányzás ártalmainak elemzése. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga a gyermek is (valamely aktuális

eseménnyel, élménnyel stb. kapcsolatban). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntes csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad mozgás, madárdal, napozás, növényzet), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, sok mozgás.
- Falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozóhelyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgező balesetek: a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatban: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A bántalmazás megelőzése:

Feladataink:

- Működünk közre a gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében,
- fordítsunk figyelmet a tehetségkutatásra és tehetséggondozásra, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójára, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására,
- törekedjünk pedagógiai eszközök alkalmazásával a káros hatások megelőzésére, illetőleg egyensúlyozására. Szükség esetén kezdeményezzünk intézkedést a gyermek érdekében,
- ha a gyermeket veszélyeztető okot, okokat nem tudjuk megszüntetni, kérjük a gyermekjóléti szolgálat segítségét, illetve tartunk kapcsolatot a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal,
- tájékoztassuk a gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Baleset – megelőzés és elsősegélynyújtás:

Feladataink:

- Hívjuk fel az óvodások figyelmét arra, hogy kis odafigyeléssel és óvatossággal elkerülhetők a balesetek és a vele járó fájdalmak.
- Ismertetjük meg a gyermekekkel a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőket, illetve ezek közül is azokat, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való

kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása.

- Tanítsuk meg a gyermekeknek, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelni a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a beszélgetés, szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok.
- Ismertessük meg a gyermekekkel életkorának és fejlettségi szintjüknek megfelelően- az óvodai nevelési év, valamint – szükség szerint, a tevékenység, kirándulás előtt a következő védő-óvó előírásokat: - az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírások, a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrások, a tilos és az elvárható magatartásformák.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Testápolás:

- önállóan mosakodnak, törölköznek,
- használják a WC-t,
- vigyáznak a mosdó, WC rendjére,
- ruhájuk ujját le- és feltűrik, begombolják, kikapcsolják,
- fogat mosnak, tisztán tartják a fogápoló szereket, eszközöket,
- a tisztálkodó eszközöket a helyére teszik,
- használják a zsebkendőt.

Önkiszolgálás:

- önállóan ellátják a naposi teendőket (feladatokat),
- az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal látják el,
- segítenek az ágyak elrakásában, a csoportszoba átrendezésében,
- önállóan tevékenykednek,
- segítenek társaiknak, felnőtteknek,
- képesek mindennapi szükségleteik, életritmusuk megfelelő, önálló kielégítésére.

Étkezés:

- étkezés közben kulturáltan viselkednek,
- igénylik az asztal esztétikus rendjét,
- helyesen használják az evőeszközöket.

Öltözködés:

- önállóan, megfelelő sorrendben öltözködnek, vetkőznek,
- ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva kisebb segítséggel helyre teszik,
- ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfűzőjüket bekötik, megkötik.

A környezet rendben tartása:

- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára,
- az ajtókat csendesen nyitják, csukják,
- észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik,

- a hulladékot a megfelelő tároló helyre teszik,
- megismerik a szelektív hulladékgyűjtést, felismerik fontosságát.

Az óvodapedagógus:

- legyen követésre méltó modell a gondozás és egészséges életmódra nevelés területén, munkáját összehangoltan végezze munkatársaival,
- személyi higiéniaiban, étkezési kultúrában, elsődlegesen legyen példa,
- hangolja össze az óvoda és a család szokásait az egészséges életmódra nevelés területén,
- vegye figyelembe az egyéni bánásmód elvét,
- törekedjék a bensőséges hangulat kialakítására,
- segítse a gyermekeket szükségleteik egyre önállóbb kielégítésében.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

Feladataink:

- A beszoktatás pillanatától barátságos, szeretetteljes, biztonságos légkör alakításával és a kötődési hajlam erősítésével erkölcsi, érzelmi és akarat tulajdonságok fejlesztése, figyelmesség, egymás segítése, fegyelmezettség, kooperáció, illemtudó viselkedés, együttérzés, kitartás, nyíltság, felelősség, feladattudat, szabálykövetés kialakítása, fejlesztése.
- A szegényes tárgyi, fizikai, érzelem sivár környezetből bekerülő hátrányos helyzetű gyermekeknél a tartós, stabil szeretetteljes kapcsolat kiépítése.
- Az óvoda nagy előnye a családdal szemben, hogy tágabb, tagoltabb szocializációs előteret hozhat létre. A gyermekek érzelmi állapotát az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az érzelmi alapigények kielégítése – biztonságérzet, védettség érzet – feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, más emberekhez is kötődjön. Az óvodapedagógus nagyon eltérő érzelmi kíváncsalmakkal találkozhat. Az óvodában a gyermek egyéni igényeit megértéssel fogadni, és empátia készséget mutatni, ugyanúgy hozzátartozik az érzelmi neveléshez, mint a kiegyensúlyozott alap hangulat

megteremtése. Az olyan óvodai légkör, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárul a gyermek boldog alaphangulatának kifejlődéséhez és ezzel a másik megértéséhez.

- Azok a gyermekek pedig, akik viselkedési nehézségekkel és zavarokkal küzdenek különösen sok figyelmet, megértő nevelői magatartást igényelnek.

Támogatásul:

- igyekezzünk kialakítani olyan érzelmi kötődést, kapcsolatot az óvoda alkalmazottai és a gyermekek között, mely érzelmi biztonságot nyújt a gyermekek számára, a mindennapi tevékenységek, játék, hagyományok ápolása során. Az óvodán kívüli programjaink szervezésekor is törekszünk a szülők bevonására, közösségfejlesztésre,
- alakítsunk ki olyan légkört, mely a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek, felnőtt-felnőtt kapcsolatban a figyelmességre, a segítőkészségre, a másság elfogadására, az együttérzésre épül,
- alakítsunk ki nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott légkört, kedvező benyomásokat; óvodába lépéskor tapintattal, szeretettel, odafordulással fogadjuk a gyermekeket,
- óvodai közösségünk elfogadtatása, vonzóvá tétele mind a gyermekek, mind a felnőttek számára,
- alakuljanak ki a derűs, nyugodt, tevékenységekben gazdag és változatos óvodai élethez szükséges szokások,
- neveljük a gyermekeket arra, hogy elfogadják és megértsék, hogy az emberek különböznek egymástól,
- óvodai életünk megszervezésében jussanak kifejezésre olyan erkölcsi és akarati tulajdonságok, amelyek megalapozzák a megfelelő szokás és a normarendszer kialakulását,
- segítsük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természet szépségére, ismerje, tisztelje és becsülje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja,
- juttassuk olyan élményekhez a gyermekeket, hogy a közösségben tudjon örülni, boldog lenni,
- használjuk ki a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket, erősítsük a helyes viselkedési normákat, mintaként szolgáló cselekvéseket,
- kísérjük fokozott figyelemmel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését, ha szükséges juttassuk őket szakemberhez,
- az óvoda nevelőtestületének és valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése legyen modell értékű a gyermekek és a szülők számára,
- fejlesszük a gyermek én tudatát, szociális érzékenységét, biztosítva a gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseit,
- az óvodapedagógus tegye vonzóvá a sokszínű tevékenységek által gyermekek számára a közösséget,
- szerezzünk információkat a családról, gyermekről találkozásunk előtt, ill. folyamatosan,
- fogadjuk el a gyermek kötődéseit személyekhez, tárgyakhoz egyaránt, biztosítjuk számára az önálló választási és döntési lehetőségeket,

- színesítsük a gyermekek közösségi életét a közös élmények biztosításával,
- fejlesszük a gyermekek egymás iránti érdeklődését, toleranciáját, empátiás képességét, segítőkészségét, nyitottságát,
- tegyük hagyományossá és élményekben gazdaggá az ünnepi alkalmakat,
- sok ötlettel tartjuk ébren a gyermekek érdeklődését, ösztönözzük a tervezgetést, nyújtunk segítséget ötleteik megvalósításához,
- tájékoztassuk a szülőket az érzelmi nevelés jelentőségéről, a gyermekek érzelmi fejlődéséről.

Tevékenységek:

A gyermekek

- merik, és ki tudják próbálni képességeiket, melyek ez által folyamatosan fejlődnek;
- maguk válasszák meg kedvelt tevékenységeiket, azok helyét, idejét, időtartamát, eszköz és társ szükségletét;
- érezzék, tudják, hogy a számukra szükséges segítséget vagy magyarázatot mindig megkapják;
- tisztelik az ünnepeket, a hozzá méltó öltözettel, dekorációval, díszítéssel, magatartással, ajándékkal;
- megértik és szeretik hagyományainkat, annak ápolásában részt vesznek;
- elfogadják egymást, a közösségi szokásokat, magatartásformákat, alkalmazkodnak társaikhoz, bizalommal fordulnak a felnőttekhez;
- mindennapi tevékenységekre a segítőkészség, megértő, meghallgató, ráhangoló, empátikus magatartás jellemző;
- a normatív (kötelező és általánosan alkalmazandók-nem konkrét esetre vonatkoznak) szabályokat elsajátítják.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Készen állnak az iskolai életre;
- képesek fokozatosan együttműködni társaikkal és a felnőttekkel;
- a szabályokat értik, azokhoz tudnak és akarnak alkalmazkodni, azokat betartják;
- a kialakult szokások igényükké válnak;
- tudják késleltetni és másokéhoz igazítani szükségleteiket;
- feladattudatuk kialakult vagy kialakulóban van;
- türelmesen, figyelmesen hallgassák végig egymást, a felnőttek és társaik közlését, kérését;
- képesek tájékozódni, együtt élni a közösségben, ébrednek bennük a közösségi öntudat;
- örülnek a közösen elért sikereknek;
- felelősséget éreznek egymásért, a csoportért, a vállalt feladataikért;
- a közös tevékenységekben aktívan vegyenek részt;

- érdeklődjenek hiányzó társaik iránt;
- vállaljanak különböző megbízatásokat;
- segítsenek egymásnak, kisebb társaiknak és a felnőtteknek;
- alakuljon ki bennük az igazmondásra való készség;
- vállalkozzanak önálló véleményalkotásra;
- tudják, hogy van joguk a tévedéshez;
- élni tudnak választási lehetőségeikkel;
- elfogadják a különbözőséget;
- értékelik embertársaikat;
- fájdalmat, bánatot szándékosan nem okoznak.

Az óvodapedagógus: tartsa szem előtt, hogy a gyermekek eltérnek egymástól, szociális szokások, képességek fejlődési tempójában és fejlettségi szintjén is. Biztosítsa a nyugodt, derűs légkört, a közös élményeket, törekedjen olyan munkaformák és módszerek alkalmazására, amelyek lehetővé teszik a gyermek én tudatának, szociális érzékenységének kialakítását, lehetőséget adva önkifejezésre, önérvényesítésre, önellenőrzésre, önértékelésre. A gyermekek életkori sajátosságait, személyiségét figyelembe véve alkalmazza az ellenőrzés és értékelés különböző formáit, (megfigyelések, tapasztalatok gyűjtése, gyermeki munkák elemzése), törekedjen a folyamatos, pozitív visszajelzésekre, elősegítve ezzel a gyermekek fejlődését.

Segítse elő, hogy lehetőség szerint minden gyermek tűnjön ki valamivel erősítse a gyermekek egymáshoz való kötődését, érvényesítse az egyéni bánásmódot az óvodai élet valamennyi területén minden gyermekre vonatkoztatva. Törekedjen arra, hogy a gyermekek átvegyék elfogadó, megértő, segítő magatartását. Adjon lehetőséget a gyermekeknek a problémás helyzet önálló megoldására, a választási lehetőségre, a döntésre. Nem adhat helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Beszoktatás, befogadás

A beszoktatás harmadik életév (vagy harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belüli) betöltése után folyamatosan történik. A gyermekek óvodába lépése előtt családlátogatások szervezése történik. Igyekszünk képet hozni a családok érzelmi viszonyáról, a családtagok egymáshoz való kötődéséről. Ezen tapasztalatok alapján készülünk fel a gyermekek fogadására. Figyelembe vesszük a szülők kérését. Az „anyukákkal együtt” beszoktatás lehetőségének megteremtése. A beszoktatás egyik fontos feltétele a csoportszoba kedvező kialakítása. Az érzelmekre hatás, a színes játékok, a dekoráció, a színes könyvek és eszközök. A lelki folyamatokra ható érzelmek jelenléte jelentősen segítik az óvodapedagógus beszoktató munkáját.

Az újonnan érkező gyermekek beszoktatása már a beiratkozásnál kezdődik. Beiratkozáskor a szülők és a gyermekek megismerkednek az óvoda helyiségeivel, az itt dolgozókkal, a leendő óvodás társaikkal. Lehetőséget biztosítunk játszásra, míg a szülők beszélgetnek. Törekszünk arra, hogy érezzék, itt szeretettel várjuk a gyermekeket és a szülőket,

ráhangelődve a gyermek-anya attitűdjére.

A kisgyermek erősen kötődik a felnőttekhez, ezért a beszoktatás ideje alatt mindkét óvodapedagógus jelen van. Türelemmel, odafigyeléssel, pozitív élmények nyújtásával teremtünk olyan légkört, amely megalapozza a család és az óvoda jó együttműködését a gyermek további együttnevelése érdekében. Eleinte a szülővel együtt tartózkodik a gyermek az óvodában, majd rövidebb időre egyedül is itt marad. Az anya nélkül egyedül töltött idő fokozatosan hosszabbodik. Az óvodában való pihenésre, az egyéni sajátosságok figyelembevétele mellett, általában a beszoktatás második hetében kerül sor.

A kisgyermek megismerkedik a csoportokban kialakult szokásokkal, szabályokkal, társaival és a felnőttekkel. Számára legkedvesebb játékát hozhatják magukkal.

A beszoktatás egyik fontos elve, hogy a gyermek óvodába lépésének első benyomásai meghatározó erővel bírnak óvodához fűződő későbbi viszonyára.

A csoportok szokásrendszerének kialakítása

Az óvoda mindennapi életének zökkenőmentességét, nyugalmát biztosítja, ha megfelelő szokásrendszert sikerül kialakítani. A szokásalakítás hosszú, fáradságos munka, hiszen a jó szokásrendszer a mindennap gyakorolt cselekvések sorozatának állandó ismétlése. A szokásalakításban is elsődleges maga a cselekvés, a tevékenység, ami az egész személyiséget fejleszti. A feladatmegoldás ez esetben is öntevékenységre és a gyermek aktív együttműködésére épül.

„A cselekvést motiválja a példa, a cselekvés végrehajtását segíti, könnyíti a szokás és a cselekvést szabályozza a nevelői követelés.”

A szokásrendszer kialakítása az utánzáson és az ezzel összefüggő azonosuláson nyugszik. A szoktatás esetében tehát a példamutatásnak van kiemelt szerepe. Ez igazán egyszerűen belátható, hiszen köszönni megtanítani gyermeket úgy lehet, ha az óvodapedagógus is köszön minden nap minden egyes gyereknek. A szokástanításnak azért is van jelentősége a személyiségfejlesztés szempontjából, mert egy általános tudatmentesítő szerepe van. A jól kialakított szokások, melyek rendszert alkotnak, nem kívánnak akaratkifejtést a gyermektől, és nem kell koncentrálni sem, hiszen automatikusan cselekszik a gyermek, amikor belép a csoportszobába és köszön, amikor belépés előtt megtörli a lábát, igényévé válik az étkezések előtti kézmosás, stb. A szokásrendszer kialakulásával a mindennapi cselekvések egy része gazdaságosabbá válik, kiküszöbölődnek a felesleges mozdulatok, mindenki számára egyértelmű keretet kap a napi óvodai élet. A szokásalakítás módja tehát: utánzás-ismétlés- tudatossá váló cselekvés. Azért tekintjük nagyon fontosnak a szokások és szokásrendszerek kialakítását, mert a csoport nyugalmát, derűs légkörét alapvetően befolyásolja a kialakított szokásrendszer minősége. Erre építhető fel a harmonikus, kiegyensúlyozott tevékenységekkel teli napi óvodai élet.

A szoktatás szabályai:

- a szoktatáshoz teljes határozottság szükséges a nevelő részéről;

- a szoktatás tökéletes beidegződést, begyakorlást jelent;
- a szoktatás alatt nem tehetünk kivételt, nem lehet kihagyás, a szokás automatikussá válása érdekében;
- a rendszeres odafigyelés a szokás kialakításának folyamatában ne csupán figyelmeztetést és főleg ne prédikálást, szidást jelentsen;
- a pozitív példa, a pozitív motiválás és a tényleges cselekvés vezet a leggyorsabb eredményre. Az öntevékenység, az örömmel végrehajtott cselekvés itt is gyorsabbá és biztosabbá teszi a végeredményt;
- a szokások kialakítását mindjárt az első óvodai napon kezdjük el;
- a megvalósítás sikere a rendszeres napi gyakorláson múlik;
- a szoktatás során célokat tűzünk ki, feladatok elé állítjuk a gyermeket;
- a végrehajtást ellenőrizni, értékelni szükséges. A követelésnél mindig vegyük figyelembe a gyermek adott lehetőségeit, konkrét helyzetét és életkori sajátosságait. Ne legyen túlzott az elvárásunk, de alultervezett sem;
- a szokáskialakítás gyors sikere a csoportban dolgozó óvodapedagógusok, dajkák munkájának teljes összhangjával érhető csak el.

Felnőtt-gyermek kapcsolat

Az óvodapedagógus a gyermekcsoport életének irányítója. A felnőtt-gyermek kapcsolatban 6 éves korig sokkal erőteljesebb az érzelmi töltés. Az óvodapedagógus modell a gyermekek számára, mintakövetésre sarkall, szerepátvételre, azonosulásra készítet.

Szakmai kompetenciája, módszertani felkészültsége birtokában szervezi a gyermekek értelmes tevékenységét.

Magatartásában az elfogadás és a tolerancia dominál, az egyéni egyedi másfajta értékek pozitív irányú megközelítése érvényesül. Különösen fontos ez a szocializációs zavarokkal küzdő gyermekek esetén.

Gyermek-gyermek kapcsolat

A kortársi kapcsolatoknak nagy szerepe van a szocializációs folyamatokban.

Jelentősége a személyiség fejlesztésében fontos, mert:

- a csoport közvetítő hatású;
- a mikrokörnyezet sajátos tartalmakat hordoz;
- a szociális szerepek elsajátíthatók;
- a társas hatékonyság a szociális erő fokozója;
- a csoportközeg segíti a tapasztalatszerzés útját;
- az egészséges én fejlődéshez biztosítja a sokoldalúságot.

Közös élményekre épülő tevékenységek

Rendszeres és gyakori séták, kirándulások, a természet átalakulásának, évszakonkénti változásainak megfigyelése. A megfigyelés során szerzett közös élmények feldolgozása – termések, falevelek gyűjtése, növények fejlődésének megfigyelése, hó-jég tulajdonságainak

megfigyelése, vízfagyasztás, hóolvasztás, a környezetünkben élő virágok, fák, bokrok megfigyelése, védelme, természetes anyagok felhasználása a játékban a barkácsoláshoz, környezetünkben élő állatok, madarak, rovarok életének folyamatos megfigyelése.

Szocializáció

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabály tudatának) fejlődése, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és hozzá segíti a gyermeket ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazokat megbecsülje.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Az „én” fejlődésben a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző agresszív, önérvényesítő, „énes” magatartásból 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez természetesen csak csoporthelyzetben valósulhat meg. Az együttesség, a közösen átélt élmények bizonyos többletet adnak a csoportnak, módosíthatják a viselkedést.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társ modell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekeket szükség esetén megfelelő speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodai élet megkezdésével szükségszerűen megszűnik a gyermeknek addig kizárólag a családhoz fűződő szoros kötődése. Új környezetbe kerül, számára eddig ismeretlen közösségi életbe kell beilleszkednie. Ez még az érzelmileg stabil gyerekeknek is nehézséget okozhat, melyet idővel megszüntethet az óvodai nevelőhöz fűződő bizalmas viszony fokozatos alakítása. Az óvodapedagógus a gyermek legkülönbözőbb érzelmi igényeivel és kapcsolatteremtő készségével szembesül. Az egyes gyerekek individuális szükségleteinek megértő és empatikus fogadása építi az érzelmi nevelés részét, mint az óvoda harmonikus alap légkörének megteremtése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- Barátságos légkör, otthonos, szeretetteljes életkörülmények biztosítása.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermekek társas szükségleteinek kielégítése.
- Közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.
- Közösségi élet szokásainak és a közösségi magatartás kialakítása.
- Egyéni törődést igénylő gyermekek nevelése.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- A ragaszkodást érzelmekben, szavakban és tettekben is ki tudják fejezni.
- Elfogadják és betartják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat.
- Igényükké válik a helyes viselkedés és a cselekvés szabályainak betartása.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Természetessé és szükségessé válik számukra a közös játék, a közös tevékenységek.
- Segítenek egymásnak, a felnőtteknek és külön odafigyeléssel a kisebbeknek.
- Érzelmileg és értelmileg elfogadják a felnőttek utasításait, s türelmesen meghallgatják egymás javaslatait is a közös tevékenységek során.
- Szívesen dolgoznak együtt a közösségért, összehangolva a feladatokat.
- A megkezdett munkát igyekeznek legjobb tudásuk szerint befejezni.
- Elismerik saját hibáikat, a konfliktus helyzetekben tudnak egyezkedni.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- Toleránsak egymás iránt.

Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

5.2. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat., mely minden tevékenységet, minden feladatot áthatva segíti a gyermekek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakulását és elősegíti a zökkenőmentes iskolai tanulás megkezdését. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének

fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Célja: hogy a gyermekek megismerjék, megbecsüljék, szeressék anyanyelvüket, s ezáltal ismereteik és kapcsolataik gazdagabbá váljanak. Életkoruknak megfelelően fejlődjön kommunikációjuk, beszédképességük, beszédfigyelmük, anyanyelvi kultúrájuk. Az anyanyelv értésével és használatával fejlődjenek képességeik, készségeik egyéni sajátosságaiknak megfelelően. A beszéd és a kommunikáció iránti vágy felkeltése és erősítése. A kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai tevékenység egészében, ezáltal a szocializáció elősegítése. A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények, valamint a rendszeres a könyv- és irodalom szeretetének megalapozása.

Fontos feladatunk e téren is a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése, amelyben a gyermekek felszabadultan beszélhessenek arról, ami érdekli őket. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, életszerű helyzetek teremtésére, melyben a gyermek ösztönözve van élményei, tapasztalatai elmondására. Különösen a hétfői napokon kell fokozottabban odafigyelnünk erre, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt nagyon szívesen mondják el a gyermekek.

Feladataink:

- Mindennapi tevékenységeinkben törekedjünk arra, hogy mindig érthetően és pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikáljunk.
- Szeressük, ismerjük anyanyelvünket, önképzzssel fejlesszük anyanyelvi kultúránkat.
- Biztosítsunk beszélgetésre alkalmas nyugodt, derűs, kiegyensúlyozott légkört, szeretetteljes személyes kontaktus létrehozásával, beszélő környezet kialakításával.
- Nevelőtestületünk minden tagjának beszéde legyen követésre méltó, melyet a helyes minta- és szabálykövetéssel, dicsérettel, javítgatás elkerülésével valósítsunk meg.
- Mondanivalónkat közöljük világosan, mondat szerkesztésünk egyszerű, változatos, beszédünk érthetően tiszta legyen.
- Éreztessük meg a nyelv kifejező erejét és szépségét a mesemondás, a gyermekirodalmi művek bemutatásánál, a játékos nyelvi formáknál.
- Törekedjünk a szemléletességre, képszerű kifejezések alkalmazására.
- Változatos tartalmú kérdésekkel nyújtsunk modellt a gyermekek saját kérdéseik megfogalmazásában, ezáltal fejlesszük gondolkodásukat, ösztönözzük őket beszédre.
- Neveljük a gyermekeket arra, hogy bátran nyilatkozzanak, mondják el élményeiket, véleményeiket az életkoruknak megfelelő, velük kapcsolatos eseményekről.
- Teremtsünk lehetőséget változatos beszédhelyzetek létrehozására, változatos szóbeli megnyilvánulásokra, a gyermekek tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve.
- Meghitt beszélgetésekkel erősítsük a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélő kedvét, és teremtsünk lehetőséget a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt beszélgetésekre, mely során az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakorolhatják.

- Mutassunk példát egymás türelmes meghallgatására.
- Törekedjünk a beszédfigyelem kialakítására.
- Bővítsük a gyermekek szókincsét, életkorúknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően – verbális memória fejlesztése.
- Teremtsünk szituációt a kommunikációs játékokkal, beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztésére, a helyes kiejtés gyakorlására.
- Beszédöröm biztosítása- arra neveli a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Folyamatos megfigyeléssel tárjuk fel a beszédhibákat, súlyosabb esetekben irányítsuk szakemberhez a rászoruló gyermekeket.
- Ismertessük meg a szülőket a gyermekről szerzett óvodai tapasztalatokkal, az óvodában folyó anyanyelvi neveléssel.
- Olyan légkört biztosítsunk, olyan helyzeteket teremtsünk, amelyben a gyermekek szívesen megnyilatkoznak: beszélnek, mesélnek, kérdeznek, kifejtik véleményüket, kapcsolatokat kezdeményeznek, meghallgatnak másokat, érzelmeiket, elképzeléseiket megfelelő formában fejezik ki.
- Az anyanyelv fejlesztése valamennyi tevékenységi forma keretében valósuljon meg.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítsunk.
- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Tevékenységek:

A gyermekek megfigyelik és utánozzák az óvodapedagógus beszédét, mimikáját, gesztikulációját, kiejtését. Gyakorolják a helyes kiejtést, mondatalkotást. Új fogalmakkal, kifejezésekkel ismerkednek meg, kibontakoztatják szabad önkifejezésüket. Szívesen elmesélik a velük történt eseményeket, szavakkal jelölik a tárgyak, személyek jellemző tulajdonságait, mozgását, cselekvését. Társaik beszédére odafigyelnek és ők is igénylik ezt a figyelmet.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvodapedagógust, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire türelmesen kivárlják a másik megnyilatkozását, kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják.

Az anyanyelv segítségével képesek érzéseiket, gondolataikat, vágyaikat érthető módon kifejezni. Helyesen használják a névmásokat, névszókat, a jövőidejű igeidőt és igemódokat.

Kialakult a beszédhelyzetekhez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hangerejű és sebességű beszéd. beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik. Tisztán ejtenek minden hangot.

Az óvodapedagógus:

- személyisége az anyanyelvi nevelésben nagyon fontos tényező. Beszéde legyen egyszerű, érthető és világos. Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak a kérdéseikre. Ne vegye el a gyermekek kedvét a folyamatos beszédétől azzal, hogy állandóan kijavítja és fegyelmezi őket.
- Dicsérje és biztassa a félénkebb, bátortalanabb gyerekeket. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan kísérje figyelemmel. Hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a beszélgetések, a beszéddel kísért együttes tevékenységek a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését serkentik, a gyermek-szülő kapcsolatot erősítik.
- Figyeljen arra a gyermekekre, amelyek beszédhibával, gátlásossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Ilyen esetekben felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a gyermekét vigye szakemberhez.

Óvodánk jelenében van arra lehetőség, hogy (szakember) logopédus foglalkozzon a beszédhibás gyermekekkel. Az e téren jelentkező hiányosságban együttműködünk a logopédus utasításait követve. Az anyanyelvi neveléssel kapcsolatos ismeretek felelevenítését tűztük ki célul.

Az óvodapedagógus tevékenysége

- Játékos hangutánzásokkal, feladatokkal segítse a helyes légzéstechnika, az artikuláció kialakulását, az önálló beszédprodukciónak fejlődését.
- Közvetítse az alapvető, az életkornak megfelelő illemszabályokat.
- A megismerésre szánt irodalmi anyagot népi mondókákból, rigmusokból, legismertebb költőink zenei hatású verseiből, egyszerű cselekményű, ritmikus ismétlődéseket tartalmazó mesékből állítjuk össze.
- A nagyobb gyermekeknél fokozott szerephez jut a szép magyar beszéd. A helyes kiejtésen, mondatszerkesztésen át az egyre gazdagabb tartalmú elbeszélések, kreatív szövegalkotások jellemezze a gyermekek kifejezőkészségét.
- Megismertessen a gyermekekkel olyan közmondásokat, szólásokat, népi találós kérdéseket, tréfás kifejezéseket, amelyeket környezetük gyakran hangoztat.
- A nyelv szépsége, kifejezőereje, s az általa közvetített irodalmi anyag nyújtotta esztétikai élményen túl programunk fontos eleme a könyvtárlátogatás is. Ezzel kívánjuk megalapozni, hogy gyermekeink igényeljék az irodalmi élmények befogadását és használják ki a könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

A tevékenység tervezésének irányelvei:

A környezet hatásának, a pozitív, megerősítő nevelői attitűdnek kiemelkedő szerepe van a

beszéd, a kommunikáció alakulásában, ezért fontosnak tartjuk a gyermekeket körülvevő személyek beszédkultúrájának, kommunikációs szintjének folyamatos emelését. E folyamatot segíti a mintaként szolgáló óvodapedagógusi beszédviselkedés, ezért mondanivalónkat világosan és érthetően, adekvát gesztusokkal, mimikával fejezzük ki. Érzékeltesük nyelvünk kifejező erejét, szépségét. Törekedjünk a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.

A tevékenység szervezésének módszerei

Kezdeti időszakban a fejlesztés leghatásosabb eszköze a mondóka, a vers, a mese, a bábozás és a dramatikus játék. Ezek segítik a gyermekeket a helyes kiejtés, a nyelvtanilag helyes beszéd elsajátításában. Általuk fejlődik beszédészlelési képességük, megismerik a különböző kapcsolatteremtő technikákat. A bábjáték, dramatikus játék a gyermeki önkifejezés fontos eszközei, melyek segítik a gyermekeket szereplési és közlési szükségleteik kiélésében, lehetőséget teremtenek a társalgási kedv fokozására és az önálló beszédprodukciókra. A beszédértés képességének fejlődése természetes beszédhelyzetekben, mesehallgatás közben valósul meg. Érdeemes azonban külön segíteni ezt a folyamatot azáltal, hogy megfigyeljük, segítjük a mindennapi megbízásaink megértését, adekvát-e a ráadott válasz, vagy sem.

Előfordulnak azonban olyan hangképzési, kiejtési pontatlanságok, beszédértési hiányosságok, amelyek javítása, fejlesztése szakember – logopédus – segítségét igényli.

A beszélgetés, a párbeszéd, a vita a legtermészetesebb kommunikálás. A problémák megoldására leginkább a szimbolikus játékok bizonyulnak. Ennek lehet módszere a bábozás, dramatizálás, vagy szerepjátszás. Ehhez minden csoportban kialakítunk egy állandó, meghitt helyet, ahol a gyermekek nap, mint nap meghallgathatják kedvenc meséiket, átélhetik kedvelt szereplőik kalandjait, részesei lehetnek a csodás átváltozásaiknak, a rendelkezésükre álló jelmezekkel, bábokkal maguk is eljátszhatják, alakíthatják az eseményeket.

A gyermek kommunikációs képességeinek jellemzői iskolába lépéskor:

- képes kapcsolatteremtésre,
- aktív és passzív szóincse gazdag és árnyalt,
- ismeri és használja a térbeli, időbeli mennyiségi relációkat,
- egyszerű és összetett mondatokat használ, miközben törekszik a nyelvtani egyeztetésre,
- beszédében minden szófajta, és mondatfajta megjelenik,
- szituációnak megfelelő hangerővel beszél,
- közlésvágyát késleltetni képes,
- metakommunikációs jelzéseket megérti, és adekvátan használja,
- beszéde érthető, hibátlan artikulációval beszél,
- beszéd ritmusa folyamatos.

5.3.Értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Célja: olyan gyermekek nevelése, akik tevékenységeik folyamán tapasztalatokat, ismereteket és összefüggéseket keresnek, fedeznek fel az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetben. Mindezeket alkalmazni tudják és ez által fejlődnek kognitív képességeik.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Feladataink:

- Készítsük őket egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására, gondolataik, érzéseik kifejezésére.
- Motiváljuk őket önálló feladat megoldására.
- Fordítsanak gondot a problémamegoldó és kreatív gondolkodás fejlesztésére.
- Segítsük elő a fogalmi gondolkodás kialakulását.
- Különböző tevékenységek és élethelyzetek biztosításával keltsük fel érdeklődésüket, elégítsük ki természetes kíváncsiságukat.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Fejlesszük értelmi képességeiket: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás.
- Ösztönző környezet biztosításával segítsük elő a képzelet és a kreativitás fejlődését.
- Segítsük elő a szociálisan hátrányban lévő gyermekek felzárkóztatását.
- Támogassuk a kiemelten jó képességű gyermekek tehetséggondozását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermekek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre.
- Képességeik folyamatosan fejlődnek.
- Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik (különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának).

- Megbízhatóvá válik rövid és hosszú távú emlékezetük.
- Képesek lesznek összpontosított tartós figyelemre. Kreatívak és képzeletük gazdag. Tapasztalatokkal rendelkeznek a problémás helyzetek megoldásával, az újra próbálkozásokkal kapcsolatban.
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Örömet lelik a csoportos tevékenységekben. Élni tudnak a választási és döntési lehetőségekkel.
- Környezetükkel megfelelően kommunikálnak, használják a non-verbális kommunikáció jelzéseit.
- Viselkedéskultúrájukba beépülnek az alapvető illemszabályok.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédkészségük, beszédkedvük erősödik.
- Várják, igénylik a mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Tudnak meséket, verseket, történeteket kitalálni.
- Megalapozódik a könyv- és könyvtárhasználat igénye, kialakulnak az ehhez kapcsolódó viselkedésformák.
- Egyre pontosabbá válik valóság-hű észlelésük.
- Kialakul a figyelem összpontosítására való képességük.
- Képesek a gondolkodás elemi műveleteire.
- Képesek a problémák megoldására, fejlődik kreativitásuk.
- Kialakul az érzelmi ráhangolódás a célzott tanulásra.
- Képesek a tartós figyelemre, kialakul a feladattudatuk.
- Erősödnek az iskola kezdéséhez szükséges magatartási formák: önfegyelm, kitartás.
- Igénylik, hogy feladatokat sikeresen és önállóan oldjanak meg.
- Képesek a környezetükről hiteles, valóság-hű képet alkotni.
- Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs. Gondolataikat rövid, összefüggő mondatokban képesek megfogalmazni társuk különbözőségét elfogadják.
- A gyermek megtanul szóbeli irányítással cselekedni.
- Elbeszélése folyamatos.
- Többnyire kívárra, amíg rákerül a sor a beszélgetésben.
- Anyanyelvi hanglejtésünket megérezve, megfelelő hangsúlyozással, tempóval és hangerővel beszél.
- Rákérdez, ha valamit nem ért.
- Szereti és szívesen játszik anyanyelvi játékokat.
- Nyilvános szereplések alkalmával szívesen versel, szerepel.
- Az egyszerűbb feladatokat megérti.
- Érdeklődik a környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladat végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelmé időtartama életkorának megfelelő.
- Teljesítménye eredményét reálisan értékeli.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.

- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Tapasztalatait szóban kifejezi.
- Érthetően folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ.
- Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot. gényli, hogy feladatokat sikeresen és önállóan oldjon meg.
- Képes a környezetéről hiteles, valósághű képet alkotni.
- Kialakul az adott életkorra jellemző szókincs.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Képes rövid történet önálló elmondására.
- Erősödnek az iskola kezdéséhez szükséges magatartási formák: önfegyelem, kitartás.

5.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése fejlődésének segítése

Az Nkt. 4. § 13. pontja szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,

ac) kiemelten tehetséges gyermek,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,

c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek.

A köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorú fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.

Az óvodapedagógusok kötelezettsége és alapvető feladata a Púétv. 67. § (1) bekezdése alapján a rábízott gyermekek nevelése, a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy nevelő munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse, illetve

segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, figyelemmel kövesse a tehetséges tanulókat.

5.4.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

5.4.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermek

Az Nkt. 4. § 25. pontja szerint sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde alapító okiratában meghatározott alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése az Nkt. 4. § 14a. pontja a) és r) alpontja szerinti óvodai nevelés, valamint a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermeket két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport létszámának számításánál, ha nevelés a többi gyermekkel együtt történik.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé. Amennyiben a nevelés a többi gyermekkel együtt történik az alapító okiratban foglaltaknak megfelelően a mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral

küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermek intézményi neveléséhez szükséges eszközök, feltételek megteremtéséről a fenntartónak gondoskodnia kell.

A sajátos nevelési igény a szokásosnál nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése során alkalmazott irányelveket jelen Pedagógiai Programunk 1. sz. melléklete tartalmazza.

5.4.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek

Az Nkt. 4. § 3. pontja szerint beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Háttérben részképesség zavarok, kórosan felfokozott mozgástevékenység vagy kóros aktivitászavar, figyelemzavar, pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége, vagy mindezek halmozódása áll.

Cél: időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő gyermeket. Ez a tevékenység csak akkor eredményes, ha ismerjük a magatartási zavarok megnyilvánulásának leggyakoribb formáit.

Fel kell figyelünk:

- az agresszív megnyilvánulásokra
- a közönyre és passzivitásra
- az érzelem-szegény, apatikus magatartásra
- a túlzott félelemre és szorongásra
- a kifejezett féltékenységre, irigységre
- a beszédzavarra

Feladataink:

- ismerjük fel a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínálunk számukra
- ismerjük meg a különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlettségi szintjét, rögzítjük a gyermek dossziéban a tapasztalatokat, erre alapozva készítjük el az egyéni fejlesztési tervet
- a problémák, a nem elfogadható viselkedés számbavétele után, tárjuk fel a viselkedészavar pszichológiai, szociális, esetleg biológiai okait
- helyzetfelmérés után irányítjuk megfelelő szakemberhez a gyermeket, szüleit

- működünk együtt folyamatosan az egészségügy, a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel

A beilleszkedési, magatartási zavarok megoldását az alábbi pedagógiai tevékenységgel kívánjuk elérni:

- személyes szeretetteljes bánásmód kialakításával
- békéltető, konfliktusmegoldó stratégia alkalmazásával
- teljesíthető, reális követelmények támasztásával
- a pozitív énkép kialakulásának támogatásával
- a szülővel való rendszeres kapcsolattartással
- a csoport segítő erejének mozgósításával
- a gyermekvédelmi felelőssel való együttműködéssel
- szükség esetén pszichológus, illetve más külső szakember segítségének igénybevétele.

Tevékenységek:

- egyénre szabott, differenciált foglalkozások
- fejlesztő értékelés alkalmazása
- a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel való együttműködés
- mozgás,-és játékterápiák
- családterápia
- kreatív tevékenységek
- kommunikáció fejlesztése

5.4.1.3. A kiemelten tehetséges gyermek

Az Nkt. 4. § 14. pontja szerint kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséggondozás feladatainak megvalósítása óvodánkban differenciálással és egyéni tehetséggondozással történik. Hittel valljuk: „A kreativitással, a tehetség sorskérdéseivel már óvodáskorban foglalkozni kell, hiszen ezek a kérdések már az óvodában dőlnek el leginkább”. Fontosnak tartjuk a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezését, személyiségük optimális fejlesztését (megelőzzük a tehetségigérek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket).

Cél: olyan támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetséges gyermekek minél korábbi életkorban felfedezhetők és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosítottá válik.

Feladataink:

- az óvodába lépés pillanatától kezdve kísérjük figyelemmel a gyermekek

tehetségre utaló általános és speciális személyiség jegyeit

- alakítsunk ki elfogadó, szeretetteljes óvodai légkört
- a differenciálás eszközzrendszerével segítsük a tehetség fejlesztését
- az óvodai élet során folyamatosan biztosítsuk a tehetséges gyermekek sokoldalú fejlődéséhez szükséges feltételeket

Tevékenységek:

- differenciált foglalkozások szervezése
- közművelődési intézmények által biztosított lehetőségek kihasználása
- óvodák számára kiírt pályázatokon való részvétel

5.4.2. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A Gyvt. 67/A. § (1) bekezdése alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A. § (2) bekezdése alapján halmozottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Cél:a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységekkel a hátrányok kompenzálása,

esélyegyenlőség előmozdítása

Feladataink:

- biztosítsunk érzelmi támaszt nyújtó és a gyermek iránti megbecsülést sugárzó, kiegyensúlyozott óvodai légkört, szeretetteljes óvodapedagógusi magatartás, fokozott törődés alkalmazásával
- ismerjük meg a gyermekek életkörülményeit, folyamatosan kövessük figyelemmel a szociális viszonyait
- állapítsuk meg, hogy a képességek kibontakozását mi akadályozza, ennek megfelelően differenciáljunk
- a szülőkkel közösen olyan lehetőségek keresése, amelyek segítik a nem megfelelő anyagi körülmények között élő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását
- gyermekvédelmi fogadóóra biztosításával teremtünk lehetőséget a szülők számára problémáik feltárására, megoldáskeresésre, segítségnyújtásra
- az óvodavezető tájékoztassa a szülőket, hogy milyen szociális juttatásokért fordulhatnak a helyi önkormányzathoz
- a gyermekjóléti szolgálat képviselőjével tartunk folyamatos kapcsolatot, valósítuk meg a folyamatos együttműködést

Hátrányok enyhítését az alábbi tevékenység szolgálja:

- az egyéni képességekhez igazodó csoportfoglalkozások szervezése
- mentálhigiénés programok szervezése
- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken
- motiválás arra, hogy a gyermekek folyamatosan, rendszeresen járjanak óvodába
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivatallal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt szenvedő gyermek, minél hamarabb segítségben részesülhessen
- a nevelők és a gyermekek személyes jó kapcsolatának kialakítása, mely az őszinteségen alapul
- a szülők, családok, nevelési és életvezetési gondjainak segítése

Veszélyeztetett gyermek:

- testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy gondozó környezet nem biztosítja
- hátrányos helyzet súlyosabb esete

5.4.3. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, óvodánk gyermekvédelmi munkája

Az óvoda, mint a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

egyik intézménye, gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot lát el, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

A gyermekvédelmi munka célja: a hátrányos- és veszélyeztetett helyzetű gyermekek érzelmi támasza, valamint a megfelelő fejlődés biztosítása a hátrányok csökkentésével. Folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció nyújtása.

- a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének biztosítása
- a gyermekek családban történő nevelésének elősegítése
- a gyermekek veszélyeztetésének megelőzése és megszüntetése
- szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése

A gyermekvédelmi felelős, minden év elején munkatervet készít, melyben felméri a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, felmérést végez a családok helyzetéről, melynek szempontjai a következők:

- A gyermek családi környezete
- A családi nevelés légköre
- A család egészségügyi helyzete
- A család lakáskörülményei
- A családon kívüli környezet

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- az óvodások száma összesen
- ebből a veszélyeztetettek száma
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (HH, HHH) száma három vagy többgyermekes családban élők száma

Vizsgálja a gyermek veszélyeztetettségének okait az alábbi szempontok szerint:

Családi környezet, családon kívüli környezet

- Elégtelen táplálkozás
- Érzelmi, lelki elhanyagolás
- Fizikai bántalmazás
- Szociális veszélyeztetés

A gyermekvédelem fontos alapelve a nevelési tényezők összehangolása a gyermek eredményes nevelése, a fejlődő személyiség veszélyeztetettségének megelőzése érdekében.

Feladata, a kiskorúak veszélyeztetettségének felderítése és a nevelési ártalmak megelőzése:

- A veszélyeztető körülmények, a környezet és a nevelési ártalmak megszüntetése vagy legalább csökkentése
- Az arra rászoruló gyermekek gondozásának segítése

Veszélyeztetett gyermek: a Gyermekvédelmi törvény veszélyeztetettnek ítél minden olyan

magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapotot, amely a gyermek testi, lelki vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

- **anyagi ok** – a leggyakrabban előforduló tényező. Fokozottan sújtja a több gyermeket, vagy fogyatékos gyermeket nevelő családokat, ill. az egyedül nevelő szülőket.
- **környezeti ok** – a gyermeket gondozó szülők életvitelben, nevelési tevékenységben felmerülő negatívumok (pl. bűnözés, alkoholizmus, drogfogyasztás, elhanyagolás vagy bántalmazás)
- **magatartási ok** – a gyermeknél rendszerint a korábbi veszélyeztetettsége miatt kialakult gátlásosság, szorongás vagy ennek ellentételeként az agresszivitás, csavargás, bűnözés
- **egészségügyi ok** – beteg személy a családban, egyrészt a gyermek megfelelő ellátását akadályozza, másrészt fertőző megbetegedés esetén konkrét veszélyt jelent, vagy a gyermek tartós, vagy súlyos betegsége

Amennyiben elmarad a gyermek veszélyeztettségének észlelése és jelzése a gyermekvédelmi szolgálat, ill. a gyámhatóság felé, a gyermeket megillető védelem elmaradását, a gyermeki jogok védelmét, ill. a jelzésre, intézkedésre kötelezettek súlyos mulasztását jelenti.

A gyermek helyes irányú fejlődését és nevelését veszélyeztető tényezők:

- Veszélyeztető tényező lehet a házasság felbomlása, a rendezetlen családi körülmények, az alkoholizmus, a szülők erkölcs felelőtlensége, gyermeknevelésre való alkalmatlansága
- Vannak olyan gyermekek, akik szociális okokból szorulnak a gyermekvédelem segítségére. Főleg az árvák, félárvak, valamint a beteg, vagy súlyos anyagi gondokkal küzdő sok gyermekes szülők gyermekei.

Az óvoda igényli a szakszolgálat segítségét olyan esetben, amelyekben a jelentkező nevelési problémákat egyedül nem tudja megoldani. A család szerkezetéből adódó konfliktusok

Megváltozik a családnak a gyermekekre gyakorolt pozitív hatása akkor, ha a szülők elválnak, vagy külön élnek. A válással és a gyermekelhelyezéssel járó konfliktusok megviselik a gyermekeket. A lelkileg sérült gyermekeknek tapasztalniuk kell az óvodapedagógus különleges törődését, szeretetét. A szülők és családtagok személyiségéből adódó ártalmak. Ide tartoznak a csak magukkal törődő, önző, nagyon elfoglalt szülők, akiknek az életében periférikusan helyezkedik el a gyermek. Akik anyagilag ellátják ugyan gyermeküket, egyébként pedig alig törődnek velük.

A gyermek egyes organikus és pszichés sérülései:

A biológiai ártalmak gyakran idéznek elő a gyermekeknél organikus sérüléseket. Eredetüket

tekintve lehetnek öröklött fogvatékosságok és méhen belüli károsodások.

A család szociális helyzetéből származó veszélyeztetett tényezők:

Veszélyeztetett a gyermek akkor is, ha a szülő bánásmódja miatt megromlik a gyermek egészsége, megbetegszik vagy megsérül. Rossz táplálkozás, öltözködés, testi sértés.

A veszélyeztető tényezők felderítése, nyilvántartása

- Az óvodai gyermekvédelemben a megelőzés alapja valamennyi gyermek folyamatos megfigyelésén alapuló megismerés, illetve családjának és környezetének figyelemmel kísérésére.
- Az óvodapedagógus szülői értekezletek, családlátogatások alkalmával ismeri meg, a gyermek szüleit és családtagjait, környezetét, szociális és kulturális helyzetét.
- Csatolja a nyilvántartásokhoz a gyermekkel, illetve családjával való foglalkozás során keletkezett írásos dokumentumokat.

A gyermekvédelmi munka feladatai: a veszélyeztető környezet (szülők társadalmi beilleszkedési zavara, csonka család, italozó család, munkanélküli szülők mindig a család érzelmi légkörén és nevelési módszerein át hat a gyermekekre. A kedvezőtlen objektív körülmények a gyermek élményei útján okozhatnak személyiségfejlődését veszélyeztető sérülést.

Az óvoda feladata a hátrányok csökkentése, a veszélyeztetettség enyhítése

Az főigazgató gyermekvédelmi feladatai:

- felelős a gyermek és ifjúságvédelem rendszerének működéséért
- gondoskodik a gyermek és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről
- az intézményben jól látható helyen tegye közzé a gyermekvédelmi feladatokat ellátó személy nevét, gyermekjóléti szolgálat címét, telefonszámát
- tartson kapcsolatot a nevelési tanácsadóval, családokkal foglalkozó szakemberekkel
- szükség esetén vegye fel a kapcsolatot a Balatonalmádi Szociális Alapszolgáltatási Központtal
- biztonságos feltételeket teremtsen a gyermekbalesetek megelőzése érdekében
- segítse és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- segítse az főigazgató irányító tevékenységét
- kísérje figyelemmel a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit
- hangolja össze a pedagógusok ez irányú tevékenységét

Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde

- vezessen nyilvántartást a gyermekekről, jegyezze fel intézkedéseit, vegyen részt a családlátogatásokon
- hangolja össze a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodapedagógusok között
- működjön közre a pedagógiai program gyermekvédelmi fejezetének átdolgozásában
- adjon tájékoztatót a szülőknek, vegyen részt az óvoda egy nevelési évre szóló gyermekvédelmi tervének elkészítésében
- tegyen javaslatot segélyre, de előtte, végezzen környezettanulmányt
- tartson kapcsolatot a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel

A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai:

- segítsék elő a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrését, megfelelő ellátásban való részesítését
- biztosítsák a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén tegyenek javaslatot védő-óvóintézkedésekre
- segítsék elő az újonnan óvodába lépők befogadását, zökkenőmentes beilleszkedésüket a gyerek csoportokba
- ismerjék fel a gyermeki problémákat, a hátrányos, veszélyeztetett helyzet okozta tüneteket, és szükség esetén kérjék szakember segítségét
- készítsenek tervet az indulási hátrányok kompenzálására – biztosítva ezzel az esélyegyenlőségeket
- valósítsák meg a felzárkóztatást és tehetséggondozást a napi nevelőmunkában
- segítsék a szülőket gyermekük viselkedésének értelmezésében
- működjön közre az óvodán belüli szolgáltatások megszervezésében, melyek a gyermeki fejlesztést szolgálják
- szükség esetén tegyenek javaslatot a szülőnek gyermeke integrált nevelésben való részvételéhez szakember igénybevételére
- vezessenek a gyermeki fejlődésről dokumentumot
- a családok anyagi helyzetének megfelelően javasolják és segítsék elő a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást
- segítsék a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítását
 - biztosítsák a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét /megfelelő nyilvántartás, titoktartás/
 - kísérjék figyelemmel a 3 éves kortól kötelező óvodába járás, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodáztatásának megvalósulását, jelezzék a tartós hiányzást

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek

Az Nkt. 4. § 25. pontja szerint tartós gyógykezelés alatt álló gyermek: az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott

nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni.

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló óvodaköteles gyermeket az Járási Hivatal az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek

Az a gyermek számít , tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbeteg szakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

➤ SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Intézményünk a jogszabályi előírásoknak megfelelően rendelkezik a megfelelő személyi feltételekkel. Az intézmény élén a főigazgató áll. Az egyik csoportban 2 fő óvodapedagógus, a másik csoportban 1 fő óvodapedagógus és 1 fő pedagógiai asszisztens valamint csoportonként 1 fő nevelőmunkát közvetlenül segítő óvodai dajka szervezi a csoport életét, illetve valósítja meg a nevelőmunkát. Az óvodapedagógusok összlétszáma 4 fő.

Alapító okiratunk alapján két óvodai csoporttal működik az intézmény, amely maximális befogadóképessége 60 fő.

A mini bölcsődei csoportunk 1 fő kisgyermeknevelő és 1 fő bölcsődei dajka alkalmazásával 7 bölcsődés gyermek számára biztosít maximális kihasználtság esetén férőhelyet.

Az intézmény további alkalmazottainak létszáma 9 fő, ebből:

- - 1 fő ételmezésvezető
- - 1 fő karbantartó, fűtő
- - 1 fő szakács
- - 6 fő konyhai kisegítő (ebből 2 fő részmunkaidős).

A kötelező, munkakörhöz kapcsolódó iskolai végzettséggel mindenki rendelkezik, illetve meghatározott idő alatt vállalta annak megszerzését.

Óvodapedagógusokkal szembeni elvárások:

- önállóság, elkötelezettség, pedagógiai optimizmus, hivatásszeretet, együttműködés, felelősségvállalás az óvoda pedagógiai céljai iránt

- az óvodai nevelés-fejlesztés tevékenységeihez kapcsolódó tudásterület, nézetek, közös értékrend melletti elkötelezettség
- a gyermekek személyiségének, emberi méltóságának mindenkor tiszteletben tartása ← az egyéni különbségek elfogadása, a gyermekek erre való nevelése
- a gyermekek életkorának, fejlettségének és személyiségének megfelelő módszerek megválasztása, tevékenységek során egyéni differenciálás alkalmazása
- megértő, elfogadó, befogadó, támogató attitűd, mely nemcsak a gyermekekkel, hanem a szülőkkel való kapcsolattartást is jellemzi
- pozitív, modellértékű anyanyelvi- kommunikációs magatartás, szóbeli és írásbeli kommunikációjának folyamatos és kritikus értékelése, fejlesztése, reflektív gondolkodás.
- munkájának folyamatos elemzése, erősségei, gyengeségei ismeretében reális értékelése,
- tudatos fejlesztése (önképzés, továbbképzésen való részvétel, házi bemutatók, fórumok szervezése, azokon való részvétel, könyvtár, szakfolyóiratok állandó használata), innováció támogatása.
- új, korszerű nevelési-oktatási-, képességfejlesztési módszerek, eszközök, munkaformák, tapasztalatszerzési módok és visszajelzési formák alkalmazása, ez irányú tudás egymással történő megosztása
- digitális, IKT eszközök (számítógép, laptop, cd lejátszó, projektor, fényképezőgép, kamera, internet stb.) használata a nevelő-oktató munkában, a képességfejlesztésben
- alkalmazkodó, együttműködő, aktív tagja a nevelőtestületnek, részvétel az óvodát érintő programok, feladatok megvalósításában
- online kommunikáció használata az intézményen belüli és kívüli szakmai együttműködés során
- aktív részvétel az intézmény fejlődését szolgáló tevékenységekben, pályázatok figyelésében, írásában, megvalósításában

A szülőkkel való kapcsolatára jellemző

- a kölcsönös tisztelet és megbecsülés
- a gyermekekről nyújtott teljes körű és valós információ nyújtása,
- a családi vonatkozású információk szigorú titokként való kezelése

Az intézménnyel való kapcsolatára jellemző a

- kollegiális munkakapcsolat, mely őszinte és tiszteletteljes viszony,
- a nevelőtársak szakmai észrevételeinek nyitottan való fogadása
- az óvoda belső életével kapcsolatos információk titokként való kezelése.

Óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát közvetlenül segítőkkel, az óvoda technikai dolgozóival együttműködnek. Az alkalmazotti közösségünk munkájára jellemző az igényesség, a hatékony munkavégzés és a jó együttműködés. Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Dajkák segítik közvetlenül nevelő munkánkat.

A dajka szerepe és feladatai:

Az óvodapedagógus munkáját kiegészítve kompetens szerepkört töltenek be az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése során.

Elvárás, hogy:

- kapcsolatukat a gyermekekkel és a kollégákkal pozitív attitűd jellemezze.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel való modellértékű, személyes kapcsolat kialakítása, fenntartása
- az óvodapedagógusokkal együttműködőek, segítik munkájukat céljaik megvalósítása érdekében
- bekapcsolódnak, rész vesznek a gyermekek játéktevékenységébe
- segédkeznek a fejlesztő eszközök előkészítésében, elpakolásában
- az óvodai környezet rendjének, tisztaságának fenntartása

A sajátos nevelési igényű gyermekeink fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködését igényli.

Az óvodapedagógusok a helyi pedagógiai program alapján végzik a nevelőmunkát az óvodában. Új óvodapedagógus munkába állása esetén fontos, hogy ismerje meg a helyi pedagógiai programot és azonosuljon az abban megfogalmazott nevelési célokkal. Nevelőtestületünk minden tagja segítse beilleszkedését az óvodai életbe, munkáját amennyiben pályakezdő a gyakornoki szabályzatnak megfelelően végezze.

TÁRGYI FELTÉTELEK

Az alapellátás biztosítását továbbra is a költségvetés átgondolt, ésszerű felhasználásával tervezzük meg.

Intézményünk épülete biztosítja a gyermekek megfelelő óvodai életét. Óvodapedagógusaink szabadon - a meglévő adottságok figyelembevételével - alakítják ki az intézmény tereit és csoportszobáit. A csoportszobák berendezése megfelel a gyermekek testméreteinek. A játékeszközöket az adott csoport életkorának megfelelően választják ki, melyek változatos színűkkel, formájukkal, harmóniát sugároznak. A gyermekek által használt felszereléseket számukra hozzáférhető és biztonságos helyen tároljuk. A tárgyi feltételek és az eszközkészlet megfelelőnek mondható.

A pedagógiai munka adminisztrálásához, az Ovikréta vezetéséhez az óvodai csoportokban 1-1 laptop áll rendelkezésre. A csoportban végzett munkát segíti egy projektor is.

Két óvodai és 1 bölcsődei csoportszobával rendelkezik az intézmény. A tornaterem és az udvar teret ad a gyerekek játék-, és a nagymozgás igényének kielégítéséhez. Fűves területein a mozgásfejlesztő eszközök változatos játéklehetőséget biztosítanak óvodásaink,

bölcsődéseink számára.

A tartalmas udvari játék elősegítése érdekében hasznos lenne egy babaház kialakítása. Régi, kopott balesetveszélyes játékaikat több pályázat útján sikerült lecserélnünk Eu-s szabványnak megfelelő esztétikus fajtákra, melyek lehetőséget biztosítanak a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, illetve a tartalmas, fantáziadús játékok biztosítására. A szülőknek a megvalósításhoz felajánlott segítségük, társadalmi munka formájában segítségünkre szolgált.

Az udvari eszközök biztonságos használata érdekében fél évente el kell végezni a szükséges ellenőrzéseket és a folyamatos karbantartást.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Csoportszervezési formánk részben osztott. Az ilyen csoportosulásban az életkori jellemzők részben vegyesen jelennek meg. Hosszabb ideig megélhető a barátság, nagyobb az esélye annak, hogy a gyermekek barátra találjanak, erősebbek a kapcsolatok.

Az óvodapedagógus szerepe minden korosztálynál más hangsúlyt kap. A kiscsoportos korúaknál a beszoktatás szerepe a döntő – meg kell tanítani a gyermekeket az együttélés szabályaira. A testi szükségletek kielégítése, az érzelmi kötődés kialakítása a legfontosabb. A középső és nagycsoportos korú gyermekeknél az érzelmi biztonság mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a képességek fejlesztése. Az óvodai nevelés mellett bölcsődei ellátást is nyújtunk mini bölcsődénkben, amely maximálisan hét gyermek befogadására alkalmas.

Egy-egy óvodai csoportunkban az engedélyezett óvodai férőhelyek alapján, átlagosan harminc kisgyermek talál naponta számára megfelelő elfoglaltságot a játékos tanulás, tevékenységek csodálatos világában. Gyermekeink szociokulturális háttere színes képet mutat. A nagyon jó és a szegényebb környezetből is járnak hozzánk gyermekek. Szeretetteljes, biztonságos, az egyéni különbségeket toleráló légkörben, ésszerű korlátokkal, minden gyermeknek esélyt adunk saját erősségeik felismerésére, és a sikerélményre. Elfogadjuk, és tiszteletben tartjuk a különbséget, erre neveljük gyermekeinket is.

Az óvodai életet tudatosan alakítjuk, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van, a gondozás alatt formálódik az óvodapedagógus és a dajka kapcsolata a gyermekkel. Csoportjainkban két óvodapedagógus közösen készíti el és dokumentálja az éves tervet, a nevelési tervet, a heti ütemtervet, a napirendet, a heti rendet, a megfigyeléseiket. A gyermek fejlődésének nyomon követése a gyermekek mérőlapjainak vezetésével, a gyermekek fejlődési lapjának kitöltésével is megvalósul. A tevékenységeket kötött és kötetlen formában szervezzük. A gyerekek ezekben egyénileg, kiscsoportokban

vagy mindannyian egyszerre vesznek részt. Az óvodai hittan oktatásnak helyet biztosítunk.

Ismerkedési alkalmat biztosítunk a szülőknek, hogy egymást, az óvodapedagógusokat, kisgyermeknevelőt, dajkákat, a csoportjukat megismerjék.

Az óvoda nyitva-tartása: reggel 6.30 órától, délután 16.30 óráig (10 óra). Az egész nyitva-tartás ideje alatt óvodapedagógusok és a dajkák foglalkoznak a gyermekekkel, valamint biztosítják gyermekeink számára az óvodai felügyeletet.

6.1.HETIREND

A hetirend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet egész nap folyamán az óvodapedagógus feltétlen jelenlétével és közreműködésével irányít.

Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb hetirendet állítsunk össze. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk.

Óvodai életünk szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, melyet óvodapedagógusaink a dajka néikkel együttműködve végeznek. A hetirend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását.

Ez csupán általánosságban és egyetlen lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számptalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével a tevékenységek, foglalkozások helyei megváltoztathatók.

Heti rend		
Megnevezés	Kötetlen	Kötött
Kiscsoportos korúak	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	Mozgás, szervezett mozgás heti egyszer

	A külső világ tevékeny megismerése	
Középső és nagycsoportos korúak	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének-zene, énekes játék, gyermektánc Matematikai tapasztalatszerzés A külső világ tevékeny megismerése Tanköteles korú gyermekek napi 45 perces tervezett iskolára felkészítő tevékenysége	Mozgás, szervezett mozgás heti egyszer Matematikai tapasztalatszerzés Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének-zene, énekes játék, gyermektánc A külső világ tevékeny megismerése

6.2.NAPIREND

A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését, amely alapfeltétele az egészséges testi és szellemi fejlődésnek. Ennek a nyomon követését az óvodapedagógusok irányításával, élettani szükségleteik figyelembevételével tervezzük meg, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek szervezésével.

Pedagógiai Programunk ajánlott napirendje osztatlan csoportban

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 7.40	Gyülekezés, gyermekek fogadása. Szabadon választott tevékenységek, szabad játék összevont csoportban.
7.00 – 8.00	Játék, szabadon választott tevékenység, játékba integrált tanulás.
8.00 – 9.00	Mozgás, mindennapi testnevelés. Testápolási és munkajellegű feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, terítés), reggeli. A pedagógusnak lehetősége van a folyamatos és kötött reggeliztetés lebonyolítására.
9.00 – 10.30	Beszélgető kör, játék, differenciált tevékenységek (a külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatszerzés, ének zene, énekes játék, gyermektánc, verselés, mesélés. Tízórai. Tanköteles korú gyermekek napi 45 perces szervezett iskolára felkészítő

Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde

	tevékenysége
10.30 – 11.30	Öltözködés. Játék a szabadban. Udvari játék. Megfigyelés, élmény és tapasztalatszerző séta.
11.30 – 12.15	Öltözködés. Testápolási és munkajellegű feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, terítés). Ebéd.
12.15 – 12.30	Testápolási feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, fogmosás)
12.30 – 14.30	Öltözködés. Pihenés előtti mese, altató. Pihenés.
14.30 – 15.00	Öltözködés. Testápolási feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, fésülködés) Uzsonnázás, tisztálkodás.
15.00 – 15.30	Játék, szabadon választott tevékenység, játékba integrált tanulás.
15.30 – 16.30	Csoport összevonás, szabad játék csoportban vagy udvari játék.

Óvodai napirendünk részben folyamatos, minden óvodapedagógus a gyermek egyéni- és életkori sajátosságaihoz igazodva alakítja ki a tevékenységek közötti belső arányokat. A gyermek fejlődését biztosító feltételek az együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a csoport fejlettségi szintjének megfelelően tervezünk.

Óvodai életünk szervezésében kiemelt szerepe van a gondozásnak, mely során az óvodapedagógus-dajka-gyermek kapcsolatai épülnek, fejlődik a gyermekek önállósága. Ezen belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék kapja. Igyekszünk biztosítani a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását.

A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi egy-egy csoport szokásait és igényeit. A gyermekek egyéni alvásigényének figyelembevételével biztosítjuk a nyugodt pihenés, alvás feltételeit. A napirendben az egyes tevékenységekre fordított idő rugalmasan változtatható, az évszakok, az ünnepek, a különböző események hatására.

A jól kidolgozott napirend lehetőséget ad az elmélyült tevékenykedésre, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezzék, pontosan elvégezzék. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni

szükségeihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Óvodánk nyári életének megszervezésekor figyelembe kell vennünk óvodánk személyi feltételeit, gyermeklétszámát, amely függvényében látjuk el a mindennapi életszervezéssel, csoportszervezéssel kapcsolatos feladatokat.

Pedagógiai Programunk ajánlott napirendje összevont csoportban:

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 8.00	Gyülekezés, gyermekek fogadása. Szabadon választott tevékenységek, szabad játék.
8.00 – 9.00	Mozgás, mindennapi testnevelés. Testápolási és munkajellegű feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, terítés), reggeli. A pedagógusnak lehetősége van a folyamatos és kötött reggeliztetés lebonyolítására.
9.00 – 11.30	Öltözködés. Játék a szabadban. Udvari játék. Megfigyelés, élmény és tapasztalatszerző séta. Rossz idő esetén csoportszobai játék.
11.30 – 12.15	Öltözködés. Testápolási és munkajellegű feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, terítés). Ebéd.
12.15 – 12.30	Testápolási feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, fogmosás)
12.30 – 14.30	Öltözködés. Pihenés előtti mese, altató. Pihenés.
14.30 – 15.00	Öltözködés. Testápolási feladatok (tisztálkodás, WC használat, kézmosás, fésülködés). Uzsonnázás, tisztálkodás.
15.00 – 16.30	Játék, szabadon választott tevékenység.

6.2.1. A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok

A pedagógusok nevelési és tanulási terveiket a stratégiai dokumentumok alapján készítik el.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

A gyermekek bemeneti mérését az Ovikréta felületén a gyermekek dokumentuma tartalmazza.

A gyermek felvételét követő két hónapon belül az óvodapedagógus bejegyzést készít a gyermek fejlettségi állapotáról. Ezt követően évente két alkalommal kerülnek bejegyzésre a megfigyelés tapasztalatai, a fejlődést szolgáló intézkedések, megállapítások, javaslatok.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében megszervezve az óvodapedagógus jelenlétében és közreműködésével.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Egyéb gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok, melyek az Ovikréta felületén érhetők el:

- A felvételi előjegyzési napló
- A felvételi és mulasztási napló
- Az óvodai törzskönyv
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.
- Mérési rendszer: DIFER mérőeszköz rövidített alkalmazása

Az óvoda a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer dokumentációban rögzíti.

A pedagógiai folyamatok és tevékenységek tervezése

Pedagógiai munka az intézmény pedagógiai programjának megfelelő időszakokra kerül tervezésre.

A nevelési terv 3 havi bontásban jelenik meg az alábbi területeken:

- gondozással kapcsolatos szokások
- szociális-társas szokások
- anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- játék
- munka jellegű tevékenységek

A tervezett időszak végén kerül sor a nevelési terv értékelésére.

Az éves nevelési tervet minden **nevelési év szeptember 15-ig a külső világ tevékeny megismerésére alapozva készítjük el.**

Az évszakok változásaihoz igazodva, a csoport életkori sajátosságait figyelembe véve tervezzük meg a nevelés-tanulás tartalmát, a tevékenységeket.

Az éves tervre alapozva évszakonként, az aktualitásnak /ünnepek, jeles napok/ megfelelően, heti bontásban készítjük el tematikus tervünket.

A napi tevékenységeket, foglalkozásokat a tematikus terv céljainak megfelelően, logikusan építjük fel, szem előtt tartva a cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot, építve a gyermekek aktivitására.

A nevelési év végén beszámoló készül a pedagógiai folyamatok, tevékenységek megvalósításának eredményeiről.

A gyermekek fejlődését dokumentáló irat tartalmazza a családlátogatási tapasztalatokat, anamnézist, beszoktatási tapasztalatokat, évente két emberrajzot, iskolába lépés előtt két keretrajzot. A gyermekek egyéni fejlődéséről, kidolgozott szempontok alapján fejlődési naplót vezetünk, mely az Ovikréta gyermeki oldalán található meg. Minden gyermekre vezetni kell a meghatározott területek szerint. Évente minimum két alkalommal kell bejegyezni, s ha visszaesés érzékelhető, akkor többször is feljegyzést kell készíteni és tervezni kell a fejlesztendő feladatokat.

A tanulás szervezésének szabályai

A tanulásszervezési formái: **kötetlen** és **kötött** tevékenységek.

Mindkettőben érvényesül a nevelői cél tudatosság és tervszerűség, a pedagógiai önállóság. A kötetlen tevékenység azt jelenti, hogy az óvodapedagógus a megfelelő időben megteremti a tanulás feltételeit.

Reggeli előtti játékidőben a gyermekek számára a részvétel önkéntes, választási lehetőséget jelent, hogy részt vesz-e a tevékenységekben, vagy tovább játszik, illetve a hét melyik napján vesz részt és a hét alatt hányszor. Reggeli után szervezett tevékenységek szervezésekor a gyermekek a közös beszélgetés után, szintén eldönthetik, hogy részt kívánnak-e venni a további tevékenységekben, vagy játszani szeretnének.

A **kötött**, kötelező foglalkozásokon egyszerre vesznek részt a gyermekek. A kötelező foglalkozások időtartama a tevékenységtől, illetve a gyermekek aktivitásától függ, 5-45 perc, maximum 45 perc.

A 3-4 éveseknél, a heti egy mozgás tevékenységen, sétán kívül a kötetlenség a jellemző szervezési forma.

Az 5-6-7 éves gyermekek számára valamennyi tevékenységből kötetlen és kötött tevékenység is szervezhető. Az óvodapedagógusok a csoport aktuális fejlettsége, a tevékenység tartalma és a pillanatnyi helyzet alapján döntenek el, hogy az adott napon melyik tevékenységi formából szerveznek kötetlen, illetve kötött tevékenységeket az éves terv, a tematikus terv alapján.

- A 77/2025. (IV. 15.) kormányrendelet alapján a **gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben** a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban **naponta összesen 45 perces időkeretben**, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – **amennyiben az infrastrukturális adottságok**

lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt, mely kötött formában valósul meg. Az óvodapedagógusok – élve a tornaszoba, tavasztól őszig a tornapálya, játszóudvar adta lehetőséggel – külön térben szervezik meg ezeket a foglalkozásokat nagy figyelmet fordítva az esetleges hátrányok lehetőségek szerinti kompenzálására, illetve a tehetséges gyermekek további fejlesztésének lehetőségeire. A foglalkozások időtartamát fokozatosan, a gyermekek figyelmének, terhelhetőségének szem előtt tartásával, a differenciálás alkalmazásával emelik. Mindezek biztosításával érjük el a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességeinek, készségeinek célzott óvodapedagógiai fejlesztését,

- a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését,
- a nagycsoportos korosztályú gyermekek személyiségfejlődésének segítését,
- a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és
- a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. Minden tanköteles gyermek mérését elvégezzük a DIFER módszer egyes elemét átvéve nevelési év elején szeptember 30-ig, illetve a nevelési év végén május 31-ig. Az esetleges olyan nagymértékű lemaradás észlelésekor, mely megnehezítheti vagy ellehetetleníti az iskolakezdést, pedagógiai szakszolgálat vizsgálatát, illetve segítségét kérjük

6.3.2. Módszerek, eszközök, munkaformák

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során az egyéni tulajdonságok figyelembevételével segítik a személyiség kibontakoztatását. Ehhez különböző módszereket használnak.

Módszerek:

- Lehetőségekhez mérten természetes környezetben történő szemléltetés, bemutatás, irányított megfigyelés, cselekedtetés, beszélgetés, magyarázat, gyakorlás, ismétlés, ellenőrzés, értékelés, hibajavítás, dicséret

-Differenciálás minden szervezett és spontán tanulásban.

A módszerek nem önállóan jelennek meg, a tanulási folyamatban összekapcsolódnak, egymást erősítve, a gyermek fejlettségének megfelelően.

Eszközök:

Az eszközök motiváló hatással vannak a gyermekekre, segítik az érdeklődés felkeltését, megtartását. Fontosnak tartjuk, hogy ne csak az ismeretek, tapasztalatok megszerzését, alkalmazását szolgálják, hanem fejlesszék a gyermekek esztétikai érzékét is.

Munkaformák:

A tanulási tevékenységben a *mikrocsoportos, egyéni* munkaforma szolgálja legjobban a gyermekek egyéni fejlődését.

A *frontális munkaformának* közösségformáló ereje van, lehetőséget ad vélemények egyeztetésére, figyelmes meghallgatása.

Csoportos és páros munkaforma esetén a gyermekek együttműködési képessége, empátiás, tolerancia képessége fejlődik.

A tanulás tervezésekor a mikro csoportos és egyéni munkaformát alkalmazzuk rendszeresen, de a frontális munkaforma is jelen van.

A tanulási folyamat során mindig alapelv:

- a differenciált értékelés, mely a gyermek képességeinek figyelembevételével történik
- pozitív megerősítés
- a hátrányok csökkentésére törekvés
- reflexió
- jó gyakorlatok alkalmazása

Óvodánknak a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

A játéktevékenység eszközei

A költségvetésből minimális összeget tudunk fordítani játék eszközök beszerzésére.

A csoportban sokszínű játékeszközöket tudunk biztosítani. A konstruáló-építő játékok terén jól ellátott az óvodánk, de a szerepjátékokhoz további bővítésre lenne szükségünk, a képességfejlesztő játékok számos kínálatából választhatnak gyermekeink.

A költségvetésen túl pályázatokból, támogatásokból szülői adományokból próbáljuk pótolni. Az eszközállomány elemzésekor ki kell emelni azokat az óvodapedagógusk által készített eszközöket, játékokat, amelyek az egyéni fejlesztés során fontos szerepet kapnak az óvodai tevékenységekben.

Mese és szakkönyvellátottság:

Mesekönyv ellátottságunk megfelelő. A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően korcsoportonként minimális a törzsállományunk. Szakkönyv ellátottságunk elfogadható.

Programunk megvalósításához szükséges a speciális fejlesztő játékok további bővítése, mozgásfejlesztő udvari és csoportszobai sportszerek beszerzése, valamint fejleszteni kell a zenei kelléktárunkat, bővíteni a vizuális neveléshez szükséges anyagokat, valamint ki kell egészíteni az audiovizuális eszköz állományunkat.

6.3.3.A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

A pedagógiai munka ellenőrzésének célja a segítségadás, a problémák feltárása, megoldások keresése. Intézményünkben a pedagógiai munka ellenőrzését és értékelését minden évben az intézményvezető végzi.

Az ellenőrzés kiterjed:

- Az óvodai kötelező dokumentumokra
- A gyakorlati munka és a tervezett feladatok összhangjának megvalósulására
- A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzésére.

7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

7.1.AZ ÓVODA BELSŐ KAPCSOLATAI

Célunk, hogy a gyermekek óvodánk dolgozóiban támaszra találjanak. Fontos a kölcsönös bizalom és az egymás iránti tisztelet és elfogadás. Kiemelt fontosságú, hogy az egy csoportban dolgozó felnőttek összehangolva, egymást segítve végezzék munkájukat.

7.1.1. Óvodapedagógus-óvodapedagógus

Minden csoportban két óvodapedagógus dolgozik heti váltásban. Az éves nevelési tervet megosztva készítjük el. A heti tervet egymás munkájára építve a délelőtti óvodapedagógus tervezi meg. Szükség szerint megbeszéljük az aktuális nevelési feladatokat, kikérjük egymás véleményét, segítjük egymás munkáját. Fontos, hogy minden óvodapedagógus hasonló nevelési és módszertani elveket valljon.

7.1.2. Óvodapedagógus-dajka

Szakképzett dajkáink a mi pedagógiai segítő társaink. Ők is nevelnek, tehát nekik is tudniuk kell, hogy milyen elvek és elképzelések alapján nevelünk. Ismerik a pedagógiai programunkat, tisztában vannak nevelési elképzeléseinkkel, céljainkkal.

7.1.3. Óvodapedagógus-gyermek

Az óvodapedagógus kulcsfontosságú szereplő a nevelési folyamatban. Modell szerepet tölt be, hiszen a gyermekek utánozzák és azonosulnak személyiségével. A nevelés mindig kétpólusú tevékenység, az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködéséről és egymásra hatásáról szól. Igyekszünk a gyermekeknek minél több bizalmat adni, önállóságot, szabadságot, beleszólási jogot biztosítani, ezzel is önállóságra nevelve őket.

Arra készítjük a gyerekeket, hogy az előttük álló feladatokat, problémákat próbálják egyedül megoldani és csak akkor és annyit segítünk, amennyi szükséges. A gyermeki szabadság és önállóság addig szélesíthető, ameddig a közösség kialakított normái, keretei ezt lehetővé teszik.

7.1.4. Dajka-gyermekek

Fontosnak tartjuk, hogy a dajka-gyermek kapcsolatot is pozitív attitűd jellemezze. A dajkák lehetőség szerint egész nap a csoporttal vannak. A gondozási feladatokon kívül együtt játszanak, tevékenykednek a gyerekekkel, akik bármikor segítséget kérhetnek tőlük.

7.1.5. Óvoda-bölcsőde

A bölcsőde és az óvoda közös intézményként való működéséből elsősorban szakmai előnyök származnak. Az óvodai nevelőtestületi értekezleteken a bölcsődei alkalmazottak is részt vesznek. A két egység között tartalmas kapcsolat kerül kialakításra, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését, ezáltal a gyermekek számára az átmenet is zökkenő mentesebbé válik. Cél: egymás munkájának kölcsönös segítése, javaslatok, ötletek, problémák megbeszélése.

7.2.AZ ÓVODA KÜLSŐ KAPCSOLATAI

Célunk:

- Törekedni a szülőkkel, intézményekkel, fenntartóval, a nevelőmunkát segítő szakemberekkel való kapcsolattartásban a rendszerességre, naprakészségre és a pontos információ cserére.
- A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában törekedni a nyitottságra, kezdeményezőkézségre, a partnerközpontú működés elősegítése érdekében a partnereink elégedettségének elnyerésére.

KAPCSOLATRENDSZER

Településünk intézményeivel folyamatos, hagyománytartó kapcsolatra törekszünk (család, fenntartó, iskolák, közművelődési intézmények, egészségügyi intézmények, pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti és családsegítő szolgálat).

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában intézményünk nyitott és kezdeményező. A kapcsolattartás formáival és módszereivel alkalmazkodunk a különböző feladatokhoz és szükségletekhez.

Az intézmény eredményes nevelő munkájához elengedhetetlen feltétel a családdal, a fenntartóval, más oktatási, kulturális és egyéb intézményekkel való szoros kapcsolat és együttműködés.

A Kárpát –medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és- lehetőségei szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

7.2.1. Kapcsolat a családdal

A nevelés elsődlegesen a család feladata és kötelessége, az óvodák ebben kiegészítő szerepet töltenek be. Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. Az együttműködés során figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait.

A gyermekek személyiségének fejlődéséhez fontos a családdal való szoros, egyenrangú, partneri, bizalmi kapcsolat kiépítése. A szülők többsége egyre kevesebb időt fordít gyermekére, a nevelést, fejlesztést teljes egészében az óvoda feladatának tekinti.

A családokból óvoda kezdéskor egyre több hátrányos helyzetű, elhanyagolt, elmaradott szociális fejlettségi szintű gyermek érkezik. Feladatunk, hogy nyitottsággal, tájékoztatással, segítségadással ezen változtassunk. Az együttműködés változatos formái ehhez lehetőséget biztosítanak.

A családlátogatások, a beszoktatás, a szülői értekezletek és a mindennapi beszélgetések segítik a szorosabb kapcsolat kialakítását. A szülők részére minden évben minimum kétszer szülői értekezletet tartunk.

Az első alkalommal ismertetjük a Házi rendet, a Pedagógiai Programot, csoport szokásrendszerének kialakítását és megválasztjuk a Szülői Szervezet (SZSZ) tagjait. Lehetőséget biztosítunk a szülőknek az Ovikréta általuk használható felületének megismerésére, a regisztrációra.

Célunk, feladatunk:

- Az intézményben folyó nevelőmunkáról a rendszeres információáramlás biztosítása a megfelelő személyek és intézmények között.
- Az együttműködéshez jó partneri kapcsolat kialakítása, az igények és elvárások feltérképezésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekedni a családok életmódjának megismerésére.
- Példamutató, helyes értékrend kialakításával segítségnyújtás a nevelési gondok megoldásában.
- Szoros partneri kapcsolattartás, a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermek óvodában végzett tevékenységéről.
- Segítőkészség fokozása, érzelmileg elfogadó, megértő, türelmes partneri szerep vállalása.
- Nyitottság – felébresztetni a szülők érdeklődését az óvodai élet iránt, saját gyermekén keresztül.

- Előítéletektől mentes közeledés minden családhoz, a családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása.
- A segítő kapcsolat előfeltétele, hogy a szülő bízhatson az óvodapedagógusok diszkréciójában, titoktartásában.
- Alkalom biztosítása, hogy a szülő megtehesse észrevételeit az óvodai élettel kapcsolatban.
- Közös gondolkodás, véleménycsere.
- Keresni a kapcsolattartás módjait, hogy folyamatos tájékoztatást tudjon nyújtani a szülőknek gyermekük fejlődéséről.
- A programunkban megfogalmazott és a családok által képviselt értékek, normák közelítése.
- A befogadó nevelésnek, a családok számára is érzékelhetővé tétele, megvalósítása úgy is, mint a multikulturális nevelés, a szükségletalapú nevelés, az egyéni differenciálás, mely a gyermek egyéni képességeinek, készségeinek kibontását jelenti.
- A családok figyelmének ráirányítása arra, hogy a gyermek szabadon fejlesztheti képességeit, választhat, dönthet tevékenységformát.
- A családok szemléletének formálása abban a tekintetben, hogy az iskolára felkészítés, illetve az iskolai beilleszkedés elősegítése az óvodában 3, 4 éves nevelési folyamat eredménye, mely során az óvoda közvetetten segíti azt, és kiegészíti a családi nevelést.

A kapcsolattartás formái:

- Beiratkozás
- A családok igénye szerint megvalósuló családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, az esetlegesen felmerülő gondok, problémák megoldása érdekében.
- Naponkénti párbeszéd célja a folyamatos kapcsolattartás, információnyújtás.
- Fogadóóra
- Szülői értekezlet tartása – az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélésére alkalmas, a pedagógiai munkát segítő szakemberek tájékoztatója a szülők felé.
- Közös programok, ünnepek szervezése - Szüreti felvonulás óvodások műsorával, Márton nap alkalmából felvonulás műsorral, Karácsony, Anyák napja, Nagycsoportosok búcsúztatása - alkalmas a családok és az óvoda kapcsolatának erősítésére, elmélyítésére, valamint egymás szokásainak, értékrendjének megismerésére, nevelési elvek közelítésére. Közös programok – lehetőséget teremtenek család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveik közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, kulturális eseményeket, egyéb alkalmakat (pl.: egészségnap, egészséghet, játszóház). Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepek

emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból (ráhangolódás, dekoráció, készülődés, ünnepi öltözködés), úgy külsőségeiben, mint belső tartalmukban. A mai nemzedék fontos feladata a hagyományok ápolása, értékeink megőrzése, továbbadása. Ezek később az óvodára jellemző hagyománnyá válnak. Az óvoda nyitottságából adódóan ahhoz, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint az óvodapedagógus is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről, napi kapcsolattartásra van szükség.

- Nyílt napok – a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi életbe való betekintésre, mely során a szülők képet kaphatnak a gyermekük viselkedéséről, teljesítményéről.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha

- a szülők többsége ismeri az óvoda pedagógiai programját,
- a szülők többsége elégedett az óvodában folyó pedagógiai munkával,
- együttműködésünk eredményeképpen a családi nevelés funkcióit erősítjük, kiegészítjük.

7.2.2. Kapcsolat a fenntartóval

A szakmai önállóság megtartása mellett a fenntartó meghatározza és hatékonyan irányítja és koordinálja az intézmény munkáját. Az intézménnyel együtt megteremti az óvodai nevelés feltételrendszerét.

Kapcsolattartás formái:

- Társulási üléseken való időszakos részvétel,
- éves beszámoló az óvoda munkájáról,
- ügyintézés, egyeztetés pénzügyi előadóval.

A nevelés feltételeinek biztosítása a fenntartó feladata. Feladatunk az intézményvezető irányításával a folyamatos tájékozódás és tájékoztatás a fenntartó felé. A jó kapcsolat biztosítása érdekében meghívjuk a fenntartó képviselőit az óvoda által szervezett műsorokra, ünnepélyekre, hagyományos rendezvényeinkre, és mi is részt veszünk óvodai műsorral a települési rendezvényeken.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

Minden gyermek minőségileg garantált, a megfelelő fejlődés esélyét biztosító nevelési ellátáshoz jut.

7.2.3. Kapcsolat más oktatási, kulturális intézményekkel

Óvoda – Iskola kapcsolata

Célunk:

- Óvodánk és az iskola kapcsolatában kölcsönös nyitottság érvényesüljön.
- Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. A

rugalmas beiskolázás lehetősége minden gyermek egyéni mérlegelését biztosítja e tekintetben.

Az együttműködés formái

- A gyermekek látogatása az intézményekben /iskolalátogatás/
- Az első osztályos tanító néni óvoda látogatása
- Közös programok szervezése (sportnap, Mikulás,kézműves délután...)

Iskolalátogatás

Nagycsoportos óvodásaink a tavasz folyamán szüleikkel együtt az iskola meghívására ellátogatnak az iskolába. Lehetőségük nyílik megismerkedni az iskola épületével, betekintést nyernek az iskolai életbe, találkoznak a leendő tanító nénijükkel. Ajándékkal kedveskednek volt óvodás társaiknak.

Az első osztályos tanító néni óvodai látogatása, szülői értekezleten való részvétele: A leendő első osztályos tanító néni a tavasz folyamán ellátogat az óvodába, megismerkedik a gyermekekkel, tapasztalatokat szerez közösségbe való viselkedésükről.

Januárban részt vesz az óvodában szervezett szülői értekezleten, tájékoztatót ad a szülőknek az iskola elvárásairól.

Az együttműködés feladatai:

- Az emberi és szakmai kapcsolatok ápolása
- Segítségnyújtás, támogatás szükség szerint
- Érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- Esmecserék, szakmai tanácskozások
- Felnőttek látogatása, tapasztalatgyűjtés (órákról, óvodai munkáról)
- Közös ünnepek szervezése vagy ünnepekre meghívás, készülődés másorral
- A gyermekek beilleszkedésének folyamatos követése, segítése közösen.

A kapcsolattartás akkor sikeres, ha:

- a beiskolázott gyermekek beilleszkedéséről, fejlődéséről, az óvoda érdeklődésére az iskola megfelelő tájékoztatást nyújt,
- az óvoda és az iskola közötti átmenet feszültségei oldódnak,
- a két intézménytípus közötti kapcsolat gyakorlata javul.

7.2.3.1. Óvoda – Kulturális intézmények kapcsolata

Célunk:

A különböző kulturális intézmények (könyvtár, művelődési ház) sajátos lehetőségeit tudatos felhasználása a nevelőmunkánkban.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- minél több szülő-gyermek veszi igénybe településünk kulturális intézményeinek

szolgáltatásait

- minél színvonalasabb és minél több lehetőséget tudunk biztosítani a gyermekek számára a kulturális intézmények programjából.

7.2.4. KAPCSOLAT EGYÉB INÉZMÉNYEKKEL.

7.2.4.1. Óvoda – Egészségügyi szolgálat kapcsolata

A gyermekorvossal, fogorvossal és védőnővel szeretnénk még szorosabb kapcsolatot kialakítani a gyermekek egészségének megőrzése, védelme és fenntartása érdekében. A védőnő folyamatosan figyeli a gyermekek fejlődését, időnként súly és magasságmérést, látás és hallásvizsgálatot végez, ezekről feljegyzéseket készít, s ha szükséges szakorvoshoz irányítja a gyermekeket. Segít a gyermek szociális helyzetének felmérésében. Tőle kapunk információt a várható gyermeklétszámról.

7.2.4.2. Óvoda – Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat kapcsolata

Célunk:

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a rendezetlen családi körülmények miatt veszélyeztetett gyermekek helyzetének javítása.

A Gyermekjóléti szolgálattal folyamatos szakmaközi kapcsolatban állunk, a jelzőrendszer működése egyre hatékonyabb intézményeink között.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- a problémákat megfelelő időben tudjuk felismerni,
- a megoldás feltételeihez együtt járulunk hozzá,
- sikeresen tudjuk kompenzálni a hátrányokat,
- családgondozás eredményeként a családok helyzetében pozitív változás indul el.

7.2.4.3. Óvoda – Egyházak kapcsolata

A katolikus és a református egyházakkal is jó a kapcsolatunk, a hitoktatásokhoz helyet és időt biztosítunk.

7.2.4.4. Óvoda – Szakszolgálatok kapcsolata

Hatékony, összehangolt együttműködés lehetőségének megteremtése a fejlesztőpedagógiai, logopédusi, szakértői bizottsági segítséget igénylő gyermekek érdekében. Az esetleges problémák időben történő feltárása céljából óvodai szűrővizsgálatokat végeznek a szakszolgálat munkatársai. Ebben a kapcsolatban az óvoda feladata a szűrővizsgálatokban való részvétel és a tájékoztatásnyújtás.

A kapcsolattartás akkor sikeres és eredményes, ha:

- A segítséget igénylő családok, megfelelő, hatékony ellátásban részesülnek,

- Hatékony segítséget kapnak az óvodapedagógusok a problémás gyerekek neveléséhez
- A gyermekek óvodai nevelését speciális szakismeretekkel segítik.

7.2.4.5. Kapcsolattartás Oktatási Hivatallal, POK-kal

A szakmai, társadalmi, egyéb elvárások, jogszabályi változások, útmutatások, ellenőrzések állandó frissülése, változása miatt folyamatosan kapcsolatot tartunk a fent említett intézményekkel.

8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Tevékenységszisztemünk

Fő feladatunknak tartjuk a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságainak, eltérő ütemének figyelembevételével az egészséges személyiségfejlesztést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítását.

Cél:

- Jól tudjanak környezetükkel kommunikálni,
- képesek legyenek helyzetüket felmérni az óvodai csoportban, később a társadalomban,
- megtanulják az egymásra figyelmet, együttérzést, egymáshoz alkalmazkodást, az érzelmek feletti kontrollt,
- megtanulják a jó-rossz felismerését, az őszinteséget, az igazmondást a nevelő személyes példáján keresztül,
- korukhoz mérten megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek,
- ápolják a hagyományokat, védjék az értékeket, a környezetüket,
- ünnepeinken koruknak megfelelően vegyenek részt.

Értékek

Hiszünk abban, hogy szeretetteljes odafigyeléssel, neveléssel már óvodás korban megtaníthatjuk a szeretet fogalmát, megalapozhatjuk az érzelmi kötődést a társakkal és a felnőttekkel szemben. Olyan módon szervezzük a nevelési feltételeket, hogy lehetővé váljon számukra a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi,- szociális és értelmi érettség kialakulása.

Hinnünk kell a gyermekben és abban, hogy szükség van a munkánkra!

Az óvodás gyermek a szépre fogékony és szomjas a tudásra. Az úton, ami a műveltséghez vezet, mi óvodapedagógusok fogjuk a kezét először és mi irányítjuk első lépéseit. Rajtunk áll, hogy megtanul-e járni, tovább megy-e majd az úton egyedül is, hogy művelt felnőtté váljon.

Céljainkat az alábbi szabályok betartásával érhetjük el:

- Szeressük a gyermeket olyannak, amilyen; tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet,
- tiszteljük a gyermekben az embert,
- tudjunk mások szemével látni, fejével gondolkodni, szívével érezni,
- biztosítsunk minden nap családias, szeretetteljes légkört,
- legyünk mindig a gyermekek között,
- mindig úgy adjuk magunkat ahogy érezzük,
- úgy éljük a mindennapokat, hogy az öröm legyen mindannyiunk számára.
- egymást és egymás munkáját is tiszteljük, merjünk bizalommal egymáshoz fordulni, tanuljuk meg elfogadni mások sikerét is, de ismerjük önmagunkat is,
- nevelőmunkánk során a tevékenységek alkalmával szerzett tapasztalatokon keresztül adjuk át a gyermekeknek a sok-sok ismeretet, hogy megtanulhassák a felelősséget, megélhessék a konfliktusokat, a döntések következményeit.

8.1. Játék

Kiindulási alap, hogy a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék. A gyermekek eljátszák a körülöttük lévő valóságból azt, amit felfognak, és rekonstruálni tudnak. Játékuk témáit az életből, megtörtént valóságos dolgokból merítik, ezért az életre nevelés is a játékból indul ki, és a játék segítségével teljeseedik ki. Feladatunk, hogy folyamatosan figyelemmel kísérjük a gyermek játékát, felhasználjuk ezt nevelési céljaink elérése érdekében, és indirekt módon befolyásoljuk azt. Feladatok továbbá, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítunk a színes elmélyült játékra. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

A játék a spontán tanulás színtere, a gyermek pszichikumát, kreativitását, tájékozódását fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A gyermek játék közben tapasztalatokat szerez, információkat ad önmagáról, ismereteiről, beszédkészségéről, szociális értelmi fejlettségéről.

Óvodánkban nagyon fontos, hogy a szabad játék dominánsan érvényesüljön. A szabad játék tevékenység során az óvodapedagógus tudatosan megengedő, támogató, biztonságot adó jelenléttel boldog hangulatot teremt. A szabad játék során az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, szabadságot, a játéktevékenység kiválasztásában, a játékeszközök, társak, játszóhely megválasztásában és kialakításában, valamint a gyermeki elgondolás megvalósulásában.

A kezdeményezett játék során az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermekek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet.

A játék fejlődése a gyermeki fejlődés egészének, megismerésének tükré, a szabad, elmélyült, spontán játék lehetőségeinek biztosítása.

A játék formáinak, tartalmának gazdagítása. A játék tevékenységeken keresztül a külvilág megismertetése a gyermekek szintjén. A játék rendjének szokássá alakítása. A szociális kreativitás fejlesztése, mint együttműködés, nyitottság a másik iránt, ízlésformálás, társas kapcsolatok konfliktus megoldások. Az egészséges versenyszellem kialakítása.

Célja: hogy a játéktevékenység során elégüljenek ki a gyermekek elemi pszichikus szükségletei, fejlődjenek értelmi képességeik, kreativitásuk, nagy és finommozgásaik, tanulják meg kifejezni érzelmeiket, különféle viselkedési szabályokat sajátítsanak el. A játék során fejlődjenek társas kapcsolataik is, amelyek elősegítik a társadalomba való beilleszkedésüket.

Az óvodapedagógus, mint modell

A kisgyermek első valódi játszótársai a családban és az óvodában is mi felnőttek vagyunk –a szülő és az óvodapedagógus. Modellként utánozható mintát biztosítunk a játéktevékenységre, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ maradunk, illetve segítőtvé, kezdeményezőkké válunk, ha a játék folyamat elakad. Jelenlétünk teszi lehetővé a gyermekek közötti játék kapcsolatok kialakulását is. Tudatos jelenlétünk biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógusi feltételteremtő tevékenységünk mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásunkkal, támogató, serkentő, ösztönző magatartásunkkal, a nem direkt reakcióival érjük el. Tiszteletben tartjuk a gyermek szabad játékának a menetétét, feltételeit maximálisan biztosítjuk.

Arra törekszünk, hogy a kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékból kiélje.

A játékhoz szükséges feltételek megteremtése:

A játékhoz megfelelő teret és egyszerű, alakítható a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokat, életkornak megfelelő, biztonságos, könnyen tisztítható, esztétikus játékszereket biztosítunk.

Fontosnak tartjuk a megfelelő, kreatív, alkotó csoport légkört, helyet, optimális időt, eszközöket és az élményszerzési lehetőségek biztosítását a különböző játékformákhoz: a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Óvodánkban kiemelten ügyelünk a szabad játék túlsúlyának érvényesülésére. Biztosítjuk a

játék kiemelt jelentőségét az óvoda napirendjében, időbeosztásában és a játékos tevékenységek szervezésében is.

A különböző játékfajták részletes leírása és azok irányításának elvei

Az óvodapedagógus feladatai

- megfelelő, - nyugodt csoportléggör, eszközöket, anyag és mozgásteret biztosítsunk a gyermekek kiegyensúlyozott szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett játékához,
- tegyük lehetővé, hogy a játékra biztosított idő a nap minden szakában lehetőleg összefüggő legyen
- tegyük lehetővé az állandó és ideiglenes játszóhelyek kialakítását, biztosítsuk a gyermekek számára, hogy a megkezdett játékot több napon át folytathassák
- szoktassuk a gyermekeket arra, hogy saját elképzeléseik alapján, önállóan alakítsanak ki játszóhelyeket, ill. rendezzék vissza az eszközöket
- tegyük lehetővé, hogy játékukhoz különféle eszközöket is használhassanak (báb, természetes eszközök, tárgyak)
- ha szükséges az óvodapedagógus játsszon együtt a gyermekekkel
- csak szükség esetén avatkozzon be a játék zavarása nélkül
- ha részt vesz a játékban, érdekesebbé teheti a gyermekek számára, de ez nem mindig szükséges, lényeg a magatartásával igazodjon a játékhoz
- az óvodapedagógus hallgassa érdeklődéssel a gyermek szövegismétlő játékát, ösztönözze őket újabbak elmondására
- segítse az önállóság érvényesülését a játék szervezésében a téma kiválasztásában, a szerepek elosztásában
- tegye lehetővé a differenciált játék lehetőségeket
- a szabad játék során biztosítsuk a gyermekek számára az önállóságot, a szabadságot, a játék tevékenység kiválasztásában, a játékeszközök, társak, játszóhely megválasztásában, valamint a gyermeki elgondolás megvalósulásában és kommunikációban
- segítsük elő az önálló konfliktus megoldását, a csoportban kialakított szokások, normák hangsúlyozásával, mintaértékű kommunikációval
- tudatos megengedő és támogató jelenlétükkel, ötletadással, eszközátadás mérlegelésével biztosítsuk, segítsük a tartalmas szabad játék kialakulását
- juttassuk olyan élményekhez a gyermekeket, amelyeket fel tudnak dolgozni játékuk során
- tartassuk be következetesen a játék szabályait, együttműködve a dajkával

- segítsük, hogy a nem játészó, magányos gyermek bekapcsolódjon a játékba, de tartsuk tiszteletben, ha nincs kedve játszani
- törekedjünk a tartalmas udvari játék kialakítására
- az óvodapedagógus biztosítsa a szabad választás jogát a párhuzamosan folyó tevékenységek között
- hívja fel a figyelmet a jelentéktelennek látszó szerepek vonzó, érdekes tartamára
- törekedjen arra, hogy a gyermekek változatos szerepekben vegyenek részt
- félénk bátortalan gyermekeket buzdítsa, esetleg játsszon vele együtt
- példaadással formáljuk a szülők szemléletét a játékkal kapcsolatban, hogy közös élményekkel segítsék gyermekük tartalmasabb, elmélyültebb játékát, ezen keresztül személyiségük fejlődését
- rendszeresen tájékoztassuk a szülőket a játékfejlődés jellemzőiről, az életkori sajátosságokról, a fejlesztés lehetőségeiről
- konfliktus esetén törekedjen a gyermek szándékának megértésére, saját példájával segítse elő, hogy a gyermekek érzékenyebbé váljanak
-

Gyakorló Játék

A gyakorló játék valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, mely örömet okoz. A gyermekek mozgásigényének, manipulációs vágyának kielégítésére szolgál, miközben megismerkednek eszközök, tárgyak tulajdonságaival, funkcióival, egymáshoz való viszonyulásával. A kisebbek kedvelt tevékenységek (keverés, öntés, tépés, húzogatás), az anyagok, eszközök rakosgatását kitalált mozgásuk ismételtetését végzik. Nagyobb gyermekeknél a konstrukciós és szerepjáték elemeinek ismételtetése során nyilvánul meg. Fejlődik nagymozgásuk, finommotorikájuk, mozgáskoordinációjuk, tér észlelésük, tapintásos észlelésük, verbális készségük.

Szimbolikus – Szerepjáték

A gyermekek kedvelt játék formája, segítségével levezetik szorongásaikat, félelmeiket. Vágyaikat, érzelmeiket, élményeiket megelevenítik, miközben szerepet tanulnak, szituációt játszanak el. Gyakorolják a mindennapi élet teendőit, szokásokat, viselkedési formákat, az együttélés szabályait sajátítják el. Ennek során alakul szocializációs készségük, kommunikációjuk, erkölcsi- akarat tulajdonságaik, kognitív képességeik. A kisebbek egyszerű kellékekkel, mozdulatokkal jelenítik meg a szerepet, élményeik, tapasztalataik egyre színesebben, gazdagabban épülnek be játékukba. A nagyobbak vállalt szerepeken keresztül a számukra lényeges mozzanatokat jelenítik meg, használva a szerephez társult, látott, hallott, megfigyelt mozdulatokat, nyelvet. Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtja.

A szerepjáték lehet:

Utánzó: a legegyszerűbb forma, amikor a valóságot ismétli meg, majdnem utánzó.

Szimbolikus: a képzelet gyakorlásáról van szó, jellemzője a " hidd el" tudat.

Kompenzáló forma: a valóságot javítja (a rossz történeteket jónak alakítja, vagy amit a

valóságban nem szabad azt kiélni a játékban).

Likvidáló forma: a játék során újra éli valamilyen kellemetlen élményét pl.: kórház, a megismétléssel a negatív feszültség csökken, illetve feloldódik.

A szerepjáték pedagógiai értéke:

Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségét nyújtja.

Feltételezi a gyermek önállóságát, kezdeményezését.

Tükrözi a gyermek érzelmi állapotát, a világról alkotott ismereteit és elképzeléseit.

A közös játékban alakulnak a játékhatagományok, melyek a "mi tudat" létrejöttét erősítik.

Az együttes játék révén fejlődik a társas kapcsolatuk, együttműködésük.

Barkácsolásnál

- megfelelő anyag, eszköz biztosítása
- ismertesse a különböző anyagokat, szerszámokat ezek használatát, a technikai fogásokat
- csak annyi segítséget nyújtson, amennyit a gyermekek igényelnek

A gyermekek játékaiból és egyéb tevékenységeiből alakul ki. Megismerik az anyagok, eszközök, tárgyak, szerszámok tulajdonságait, funkcióját, felhasználhatóságát, ezáltal technikai fogásokat sajátítanak el. Barkácsolás során a gyermekek játékeszközeit kiegészítik, a hiányzókat elkészítik önállóan vagy több-kevesebb segítséggel.

Építő-, konstruáló játék

Az építő-,konstruáló játék során tapasztalataik, megfigyeléseik alapján a gyermekek különféle építőelemekből, tárgyakból, konstrukciós játékokból, építményeket, játékszereket hoznak létre. A spontán készült építményeket fokozatosan váltják fel a bonyolultabb alkotások. Megtanulják a játékelemek, tárgyak biztos kezelését, funkcióját, manipulációját. Ezáltal alakul szem-kéz koordinációjuk, finommotorikájuk, térészlelésük, alak és forma állandóságuk, rész és egész viszonyának észlelése, képzeletük, kreativitásuk, vizuális memóriájuk.

Explorációs játék

Kutató manipulációból ered. Alapja az önálló belső készítés a kíváncsiság. A legkorábban jelentkező játékforma, amely felnőtt korban is visszatér. A játék öröme a funkciógyakorlás, az ismétlés, az "én csinálom" határozott érzése adják. A gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Dramatizálás, bábozás

- hívja fel a gyerekek figyelmét a bábokra, tanítsa a gyerekeket a bábok mozgatására,
- nyújtson segítséget, esetleg játsszon velük,
- készítsen a gyerekekkel sík-, fakanál-, termény-bábokat,
- az eszközök, jelmezek, kellékek a gyerekek segítségével készüljenek,
- adjon lehetőséget arra, hogy a gyerekek átforgathassák a mesét, történeteket, saját elgondolásaik alapján játszassák el.

A dramatizálás és a bábozás a gyermekek játékát gazdagítja. A rendszeresen ismétlődő mesélésből fakadó irodalmi élményeiket szabadon választott kötetlen módon dramatizálják, bábozzák. A cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját, mozdulatait egyéni elgondolásuk alapján játsszák el. Megismerkednek különféle eszközökkel, kellékekkel, gyakorolják a kommunikáció különféle megnyilvánulás formáit. Megismerik a bábok célszerű, kifejező mozgásait.

Az élmények eljátszása, továbbformálása során fejlődik beszédük, kommunikációjuk, mozgásuk, kreativitásuk. Terápiás célként is szolgál.

Szabályjáték

A szabályjáték, meghatározott szabályok szerint zajlik. E játék során a gyermekek gyakorolják a mozgásformákat, ezáltal fejlődik mozgásuk, másrészt, gondolkodnak, beszélnek, ok-okozati összefüggéseket keresnek, hasonlóságokat fedeznek fel, megfigyelnek, gyakorolnak, s mindez az értelmi képességeiket, akarati tulajdonságaikat, szocializációs készségüket fejleszti. A gyermekek fejlettségi szintjének és korának megfelelő játékot játszanak, melyek szabályai számukra könnyen betarthatók, ugyanakkor ügyességet, szellemi erőfeszítést is igényelnek.

- segítse a gyermekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában,
- a játék kiválasztásánál vegye figyelembe a gyermekek kívánságait, a létszámot, az adottságokat,
- a játékvezetésbe fokozatosan vonja be a gyermekeket,
- a gyermekekre bízott játék csoportot kísérje figyelemmel,
- engedje, hogy a gyermekek játékában az egészséges versenyjelen legyen.

Szabályjáték fajtái:

1. Mozgásos:

- Sorversenyek, futójátékok
- Versenyjátékok, váltóversenyek
- Fogó - és labdajátékok
- Ügyességi játékok
- Mozgásos játék: a gyermekek térben és időben kivitelezett mozgásaik pontosabbá válnak és finomodik koordinációjuk

2. Értelmező:

- Matematikai játékok
- Hallásfejlesztő és hangképző játékok
- Gyors reagáló képességet fejlesztő játékok
- Megfigyelőkészséget fejlesztő játékok
- Ismeretfejlesztő játékok
- Beszédfejlesztő játékok
- Logikus gondolkodást fejlesztő játékok
- Nevettető, zálogkiváltós játékok, kiolvasók, stb.

Legnagyobb értékük az, hogy a gyerekek fejlettségéhez igazíthatóak.

Tanításukat egy-két egyszerű feladattal és szabály megtanításával kezdjük, amelyeket a későbbiek folyamán fokozatosan bővíthetünk.

A gyermekek a szabályjátékban megtanulják a helyes magatartás alapvető formáit.

A szabályjátékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit.

Szabályjáték fejlődése

A nagyok már bonyolultabb szabályjátékok megtanulására képesek s miközben azt nagy kedvvel, örömmel végzik, egymást a szabályok betartására is figyelmeztetik. A gyerekek játékában az egészséges versengés is jelen van, ez azonban soha ne csapjon át az egymással szembeni negatív érzelmek kifejezésébe.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermeki személyiség fejlődése a játékon keresztül, egyéni sajátosságoktól függően alakul. A játszó gyermekek közötti kapcsolatok bonyolultabbá válásában, az együttműködés kialakulásában, a játék témájának, tartalmának bővülésében, gazdagodásában, színvonalának emelkedésében, időtartamának növekedésében és az eszközök felhasználási módjában mutatkozik meg. megértik, elfogadják és betartják az általuk alkotott, vagy előírt szabályokat. Képesek ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igénylő játékok, versenyek felvállalására, választására. Örömeiket lelik a társakkal való együtt játszásban. Tudják és fel merik vállalni elképzeléseiket, és egyre önállóbban valósítják meg azokat.

A gyermekek érettségének egyik mutatója, hogy a játékban a szabályokhoz, mint pusztán feltételes adottsághoz képesek már viszonyulni. A játék fejlődése során 6-7 éves korra olyan jellemző szintre jut el, ahol a gyermekek képesek egyéni kívánságok egyeztetésére, és a társakkal szemben alá vagy fölé rendelni magukat.

8.2. Verselés – mesélés

A gyermekek érzelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, csodákkal teli mese élmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi. erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A magyar gyermekköltészet, a népi dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és a dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Célja: fejlessze a gyermekek érzelmi és értelmi képességeit. Ébressze rá a gyermeket, hogy a mese eltér a valóságtól, visszaigazolja a gyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást is kínál. Megismerkedjen csodákkal, átváltozásokkal, ezáltal erősítse a pozitív

erkölcsi tulajdonságokat. Segítse a gyermek értelmi és érzelmi fejlődésének és személyiségének kialakítását, fejlessze kommunikációs képességét. Szívesen hallgasson mesét, mondjon verset.

Feladataink:

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása
- A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatikus játékok)
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

További feladataink:

A mindennapi meséléssel, verseléssel, mondókázással alapozzuk meg a gyermekek irodalmi fogékonyságát, anyanyelvi képességeinek fejlesztését:

- az óvodapedagógusok határozzák meg mi jelezze a mesélés kezdetét (mondóka, ének, mesedoboz stb.)
- biztosítsuk a meséléshez a nyugalmat, a mese és a játék ne zavarják egymást
- az ismeretlen szavakat, kifejezéseket magyarázzuk el a gyermekeknek
- ismertessük meg a gyermekekkel a magyar gyermekköltészet, a népi, - klasszikus és kortárs irodalmi műveket
- segítsük a gyermeki önkifejezés fejlődését, saját vers és mesealkotás megalapozásával, változatos módszerek alkalmazásával, összekapcsolva a mesét az ábrázolással
- törekedjünk a szemléletes képszerű kifejezésmódra, előadásmódunkkal mindig érvényesítsük a beszéd zenei elemeit
- a mesélés által oldjuk a gyermek belső szorongásait, juttassuk örömforráshoz, élményekhez

A gyermekek: az állathívogatók, ujjkiszámolók, mondókák közben megismerkednek testrészeikkel, az élet nélkülözhetetlen műveleteivel és felfedezik a közvetlen és tágabb környezetet.

Kedvenc mesekönyvekből szívesen mesélnek önmaguk és társaik szórakoztatására. A mesék hallgatása nyomán ők maguk is szívesen mesélnek, elmondják kedvenc meséjüket, versüket társaik előtt.

A rövid jelenetek révén bábokkal, dramatizálással kerülnek kapcsolatba, igényük szerint és egyéni fejlettségük alapján báboznak és dramatikus játékokat játszanak az óvodapedagógus segítségével.

A felhasznált irodalom igényes összeállítása

Az óvodánkban a 3-7 éves gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó

mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét. A

kisebbségi versanyagát népi mondókákból, ritmikus zenei hatású, játékos versekből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Később már többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus – realizisztikus mesék alkotják a gyermekek meséit. Helyt adunk a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséinek is. Megismertetjük a gyerekekkel a vidám humoros verseket, valamint a mai magyar költők népköltészeti ihletésű ritmus élményt nyújtó verseit.

A nagyobbak mesétárába már az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken, novellisztikus – realizisztikus meséken át beépítjük a klasszikus tündérmeséket, a tréfás- és műmeséket. Meseregényeket olvasunk fel, amit folytatásokban napokon keresztül izgatottan várnak. A gyerekek vers anyagát különböző típusú népi mondókákkal kiolvasókkal gazdagítjuk. Megismertetünk olyan közmondásokat, amelyeket a környezetben gyakran hallanak. Lírai verseket mutatunk be, amittől a gyerekek megérik a költői képek kifejező erejét. Olyan verseket, meséket választunk, amelyek közvetítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolását, az évszakok szépségét.

3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbéli játékokhoz kötődik. A mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok nagy élményt jelentenek, mert a felnőtt ölében biztonságérzetben hallgathatják. Ez jó alkalom a felnőtt-gyermek között kialakítandó érzelmi kapcsolat elmélyítésére. A gyermekekkel együtt sokszor ismételtetjük az állathívogatókat, kiolvasókat, altatókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül folyamatosan rászoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. Arra törekszünk, hogy a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásának. A nagycsoportos gyerekekkel egyre több alkalommal bábozunk, dramatizálunk.

A kiscsoportos gyerekekkel 10-12 mondókát, 10-14 mesét ismertetünk meg.

4-5 éves gyerekekkel 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 új mesét ismertetünk meg.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, várják az óvodapedagógus meséit, játékaiban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése.

5-6-7 éves korú gyermekeknél megragadunk minden adandó alkalmat a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagítjuk a mondókákat. Találós kérdésekkel, rímjátékokkal játszunk. Ismételtetjük az előző években tanult verseket. Az új verseket (10-15) úgy választjuk ki, hogy kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Ügyelünk a szavak

gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. A délutáni pihenés előtt gyakran olvasunk folytatásos mesét a gyerekeknek és lehetőséget adunk a mese önálló befejezésére, új mesék kitalálására. Az év folyamán 15-20 új mesével ismertetjük meg a nagycsoportos korú gyerekeket.

A mesélés minden nap jelen van tevékenységeink közt.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel és helyes mintaadással és szabálykövetítéssel- az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen kell, hogy legyen.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyerekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.

Feladat:

A népi mondókákkal gyakoroljuk a magán- és mássalhangzók helyes ejtését, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A mesékből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyerekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Követelmény:

A három-négy évesek tudjanak 8-10 mondókát, verset.

Ezek legyenek:

- Hintáztatók, hűcögtetők , lovagoltatók.
- Egyszerű mondókák, mesék.
- Rövid, rögtönzött történetek.
- Halmazó láncmesék.
- Állatok beszédének dramatizálása.
- Egyszerű állatmesék, amelyekben ismétlések vannak.
- A 3-4 éves gyermek óvodába kerülésekor első igazi vers élménye a mondókákhoz kötődnek. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgatják. Ez a többszöri átélt ölbéli játék fizikai kontaktusa sokat jelent a gyermek és felnőtt érzelmi egymásra találásában. Lehetőséget teremtünk a

vidám ritmusok korai megkedveltetésére. A gyermekekkel együtt sokat ismételjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A 4-5 évesek tanuljanak meg 10-12 mondókát, verset.

Ezek legyenek:

- Népi mondókák.
- Névcsőfolók.
- Vidám, humoros szövegű versek.
- Mai magyar költők ritmusélményt adó versei.
- Ebben a korban a meseanyagok:
- Állatmesékből.
- Egyszerű szerkezetű tündérmesékből.
- Refrénekkel tagolt verses mesékből állítjuk össze.
- A 4-5 éves gyerekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvodapedagógus meséit.
- A gyerekek arcán megjelenik a megfelelő áhítat, figyelő ámulat. Játékukban egyre gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák ismételtetése. Ezek gyakoriságát ösztönözzük a kellékek biztosításával, esetleges segítségnyújtással. Az új verseket a gyerekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk ki. Arra törekszünk, hogy segítségünkkel egyre több mesét jelenítsenek meg, s egyre többször rögtönözzenek báb-játékokkal. Az óvodapedagógusok maguk is szívesen mondanak maguk megalkotta történeteket. Így saját gyerekkorukról, hasonló korú kisgyermekéről, állatokról, állatkölykökről. Ösztönözzük a gyerekeket, hogy a mesehőssel, vagy ellenfeleivel kapcsolatos érzelmeiket játékban, rajzban, esetleg szavakban is kinyilvánítsák.

5-6-7 évesek tudjanak 12-14 mondókát, verset,
ezek:

- Népi mondókák
- Kiolvasók
- Találós kérdések
- Lírai versek
- Meséik, történeteik a tágabb környezetről is szóljanak:
-erdei állatok élete,

- családról
- gyermekekről
- Bonyodalmasabb, tréfás mesék
- Tündérmesék
- Folytatásos meseregények
- Ismerjenek meg a gyerekek több versszakos mondókákat, változatos kiszámolókat. A versek többnyire ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt, vidám, pattogó, ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek legyenek. Arra törekszünk, hogy a nagyok minél több találós kérdést, mulattató mondókát, tréfálkozót, felelgetőt, csúfolót, szólás-mondást ismerjenek meg.

A tevékenység szervezésének módszerei:

- Meghitt, nyugodt környezet, hangulat teremtése a meséléshez.
- Igényes, példamutató előadásmód
- Arra törekszünk, hogy a mesét, verseket az elejétől a végéig megszakítások nélkül mutassuk be.
- A bábjáték és dramatizálás lehet az óvodapedagógus önálló módszere és lehet a gyermek és a pedagógus közösen alkalmazott módszere is.

Az irodalmi élmény kiteljesedését segítő fejlesztő módszerek: beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás és ismétlés.

Fontos, hogy a mesemondásnak meglegyen a csoportokra jellemző szokása. Ez lehet mindig ugyanaz a hely, idő, jellegzetes tárgy vagy hívogató mondóka, ének, gyertyagyújtás, stb.

A zavartalan mesehallgatás biztosítása érdekében kiemelt fontosságú a megfelelő szervezeti forma megválasztása. A fantázia, a belső képek beindulása abban az esetben lehetséges, ha semmi nem zavarja meg a befogadást.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Meséken, verseken keresztül képessé válnak az odaadó figyelemre. Az élmények hatására gazdagodik fantáziájuk, kialakul jellemük. A gyermekek szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, ritmusokat. Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak társaik és maguk szórakoztatására. Megismerkednek mondókákkal, versekkel, mesékkal.

Tudnak meséket és történeteket kitalálni, és azokat megjeleníteni. A könyvekben a képek alapján megtalálják kedvenc meséiket, vigyáznak a könyvekre.

Megszilárdulnak mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott vagy hallott vers témáját, képeit. Az olvasást utánozzák, betű megfejtése után érdeklődnek. A számukra érdekes szereplők szólásait, furcsa, széphangzású neveit megjegyzik.

Az óvodapedagógus a meséléshez, verseléshez nyújtson érzelmi biztonságot, nyugodt légkört. Törekedjen arra, hogy a mese-vers segítségével a gyermek sajátítsa el a helyes kiejtést, a nyelvtanilag helyes beszédet, ösztönözze a gyermeket szabad önkifejezésre. Tartsa szem előtt a gyermekek eltérő élményvilágát, kultúrkörnyezetét, mindezt vegye figyelembe az anyag összeállításánál. Törekedjen arra, hogy a gyermekek is képessé váljanak a

szemléletes, képszerű kifejezőmódra, belső képalakítására. Fordítson figyelmet a migráns gyermekek igényeire.

8.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Fogékonnyá teszi a gyermeket a szép befogadására, formálja ízlését, emberi magatartását. A játékos mozgás ismétlések, a ritmussal, játékos csengésű szavakkal, tetszetős dallam fordulatokkal, táncsal való játék örömmel, jó érzéssel tölti el. A zene érzelmeket, hangulatokat tolmácsol, megszerettetése élmények útján történik, mellyel a zenei érdeklődés, vonzódás, a zenei anyanyelv megalapozása valósul meg.

Óvodai nevelésünk során arra törekszünk, hogy a zene a hozzánk járó gyermekek életének természetes részévé váljon. Az óvodapedagógus éneke, mondókázása, hangszerjátéka, az ölbeli játékok, a közös éneklések, énekes játékok, táncok, altatók, komolyzenei részletek, a különböző tevékenységeket kísérő zenei élmény mindennapjaikat átszöje.

Zenei nevelésünk – alapvető feltételek biztosításával – Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtetett hagyományokra épül, népi hagyományokból merít. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei, mozgás kultúrájának megalapozása, a néphagyományörzés és az ének- zenei nevelés színvonalának megőrzése zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A népdalok éneklése, hallgatása a gyermekek néptánca és a népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Célja:

Elősegítse a zenei anyanyelv kialakulását, formálja a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, szépérzékét. Az élményt nyújtó közös éneklés során fedezzék fel a közös éneklés örömet, a dallam, ritmus, mozgás szépségét, s ezáltal fejlődjön harmonikus személyiségük. Szeressen, szívesen énekeljen, mondókázzon, táncoljon.

Az óvodapedagógus feladatai:

- mindennapi tevékenységek részeként, a nap egész folyamán biztosítsunk lehetőséget zenei élményszerzésre, közös mondókázásra, éneklésre, a közös dalos-játékokra, táncra,
- a zenei tevékenységi formákat változatos módszerekkel, a gyermek aktív részvételére támaszkodva szervezze meg,
- a gyermek életkorának és egyéni képességeinek, meglévő ismereteinek, tapasztalatainak figyelembevételével válogatja a zenei és mozgás anyagot és tervezi a fejlesztési célokat, feladatokat,
- megismerteti a gyermeket a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival, tánclépésekkel,

- a népdalok, néptáncok, népi játékok megismertetésével segítse elő a népi hagyományok tovább élését,
- segítse a gyermeket a zenehallgatással egy időben történő mozgásos kifejezés alkalmával abban, hogy hogyan lehet a zene közegében lenni, mozogni, zenélni, rajzolni, festeni,
- támogassa a gyermek önkifejező szándékát, spontán megnyilvánulásait, a zenei alkotókészségének alakulását,
- megismerteti a gyermeket a gyermekek által is végezhető mozdulatokkal, tánclépésekkel, térformákkal, biztosítson lehetőséget ezek gyakorlására,
- figyeltesse meg a környezet hangjait, a csendet,
- biztosítsunk lehetőséget különféle hangszerek megismertetéséhez, igény szerinti megszólaltatásához,
- természetes környezetben adódó lehetőségek kihasználása,
- vizuális ingerekkel erősítse meg (báb, kép, mozgás) a figyelem felhívást,
- az éneklés, zenélés tevékenységeinek megszerettetése.

Zenei képességek fejlesztése:

Éneklési készség: az óvodapedagógus megfelelő, a gyermekek által jól követhető hangmagasságban, hangterjedelemben, tisztán, szép szövegkiejtéssel énekel.

Ritmusérzék: egyenletes lüktetés, szünet, ritmus, tempó különbségek érzékeltetése, egyszerű ritmushangszerek használata.

Hallásfejlesztés: halk-hangos, magas-mély hangok felismerése, megnevezése, térbeli érzékeltetése, zörejhangok megkülönböztetése, hangszerek hangjának felismerése, dallam felismerés, dallambújtatás, zenehallgatás.

Zenei formaérzék: ritmus és dallamvisszhang.

Zenei alkotókedv: egyszerű dallam kitalálása, zenei kérdés-felelet.

Mozgás és térforma.

Eszközök:

Cintányér, triangulum, furulya, magnetofon, kazetták, dalok, kendők, szalagok, ujjcintányér, csörgődob, kasztanyetta, csörgők.

A mondókák, a magyar népdalok, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány, szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, amelyet megismertethetünk a gyerekekkel. Az ének-zene ugyanúgy hozzátartozik mindennapi tevékenységünkhöz, mint a mese, a séták és a játék. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Az élményt nyújtó közös éneklés, körjátékok vagy mondókázás a művészeti nevelés szempontjából is fontos szerepet kap.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Az iskolába lépő gyermekek szívesen, örömmel énekelnek és mondókáznak maguktól is. Gazdag dal és mondóka tudással rendelkeznek. Magabiztosan tudnak énekelni csoportosan és egyénileg is. A zenei relációkat megkülönböztetik és szemléltetik. Az egyenletes lüktetés automatizálódik, a dalok és mondókák ritmusát is kiemelik. Sokszor játszanak zenei hallást fejlesztő dalos játékokat. Zeneileg olyan fejlettségi szintre jutnak el, hogy zenei kérdés-felelet, mondókára dallamimprovizálást képesek kivitelezni. Egyénileg is el tudnak kezdeni dalokat helyes kezdő hangmagassággal és tempóban. Felismerik az egyes dalokat egy-egy motívumról. Játékos táncmozdulatokat tudnak produkálni, esztétikus mozgást végeznek. Ismernek néhány hangszert, azok hangját, tudják azokat megszólaltatni. Tudnak térformát alakítani óvodapedagógusi segítség nélkül.

8.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális tevékenységek során a gyermek az őt körülvevő világból érkező tapasztalatokat, élményeket, érzelmeket fantáziája segítségével vizuális, képi formában megfogalmazza, újraéli. Óvodánkban a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka alkalmainak megteremtésével lehetősége van a gyermeknek az alkotás örömeinek megtapasztalására, a tér-forma-szín képzetének gazdagítására, esztétikai érzékenysége, szép iránti nyitottsága, igényessége alakítására. A vizuális tevékenységek lényege a cselekvés, amely valamilyen alkotás elkészítésére irányul, gondolatokat, érzelmeket fejez ki.

Célja: az esztétikai érzékenység, a szép iránti fogékonyság hassa át a gyermekek egész napos tevékenységét. Gazdagítsa, fejlessze tér, forma, színeképzetüket, esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket, ösztönözze az élmény és fantáziaviláguk képi szabad önkifejezését. Szeressen rajzolni, festeni, mintázni stb.

A különböző technikák – gyurmázás, agyagozás, tépés, vágás, ragasztás, rajzolás, varrás, barkácsolás – a gyerekek kedvenc tevékenységei közé tartoznak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítsunk esztétikus környezetet, legyünk igényesek a környezetünk formálásában,
- alakítsunk ki olyan sarkot vagy szekrényt a csoportszobába, ahol a gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig megtalálhassák a megfelelő eszközöket – színes ceruzák, zsírkréták, ecsetek, festék, rajzlap, színes papírok, gyurma, ragasztó, színes fonalak, hurkapálca, dióhéj, szalmaszál, kukoricacsuhé, toboz, különböző hüvelyes növény magjai, textildarabok, hogy ezekből a gyermekek fantáziájuknak megfelelően dolgozhassanak,
- juttassuk a gyermeket az alkotás öröméhez, a gyermek alkotásait értékként kezelje,
- igyekezzünk elérni, hogy a szülők is megfelelően értékeljék a gyermekük munkáját, szorgalmazzuk, hogy a gyermek otthon is folytasson ábrázoló tevékenységet,

- vegyük figyelembe a gyermek ötleteit, elképzeléseit, segítsük a gyermeket az önálló elképzeléseinek megvalósításában,
- vegyük figyelembe az egyes gyermekek közötti képességbeli különbségeket, egyéni bánásmódot, differenciált fejlesztést alkalmazzon,
- mutassuk meg a technikákat és az eszközökkel való megfelelő bánásmódot. A tevékenységek megszervezéséhez jó alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai és eseményei.

Azáltal, hogy a gyermeket képessé tesszük az eszközök, technikák készségszintű kezelésére, mondanivalója vizuális kifejezésére, egyre ügyesebb kézmozgásra, elősegíti a sikeres iskolai beilleszkedést.

A vizuális nevelés során kitűnően hasznosíthatók az ünnepek, melyek érzelmileg közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, önállóságra van szükség. Az ötlettől a megvalósításig bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak tőlünk a gyermekek.

Követelmény:

3-4 éves korban játszva ismertetjük meg a gyereket az anyagokkal, eszközökkel és alapvető technikákkal. Szabadon firkálgató, mázoló, gyurmázó gyerekekkel együtt éljük a felfedezést, az alkotást, a színek, a formák adta örömet, esztétikai élményt. A firkából kilépő, valamint ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük a továbblépésben, de fokozatosan figyelünk a gyermek igényeire, gondolataira, engedjük szabadon próbálkozni.

Képalakítás különböző technikákkal: festés, rajzolás, papírragasztás, agyagba, homokba karcolgatás.

Plasztikai alakítás: nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, tépegetve, stb.

Építés: Különböző tárgyakkal formák, alakzatok létrehozása.

4-5 éves korban jelentkezik a szándékos képalakító tevékenység, melyet fejlesztünk kapcsolódó témákkal, technikával. Megjelenik az ember, a környezet, tárgyak, cselekmények ábrázolása. (Egy-egy emlék közös, vizuális felidézése során felhívjuk a figyelmüket a részletek fontosságára). Ösztönözzük a gyerekeket, hogy játékukat a maguk által készített eszközökkel bővítsék, készítsenek apró esztétikus ajándékokat (pl. nőnapra, anyák napjára, barátaiknak).

Képalakításra jellemző legyen: gazdagabb formák, színkeverés, színárnyalatok.

Plasztikai munkájukat jellemezze: a formák tagolása, bábdíszlet készítés, összeszerelésük, díszítésük.

Építés lehetőségeinek részletezése: térváriálások.

5-6-7 éves korban a fejlődés a részletgazdagságban, a kompozíciókészítésben, a készülő dolgok bonyolultságában és a tervszerű készítésben jelenik meg. Ezen a területen a folyamatos fejlesztés fontos feladatunk.

Segítjük a gyerekek befogadó és alkotó képességeinek fejlesztését, megteremtjük a feltételeit annak, hogy az egyszerű odafordulástól az ámuló rácsodálkozásig jussanak el.

Ösztönözzük, hogy rajzaikban jelenjen meg az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján, majd később a saját élményeken alapuló témákban a mesék, versek, ünnepek, közös élmények esemény ábrázolásai is.

Képkalkotás során alkalmazzuk: képmontázs, lenyomat technikáját.

Rajzban és plasztikai munkánál megjelenik térben és síkban a többalakos cselekményábrázolás.

Díszítőtechnikák: fonás, szövés.

Az egyéni fejlesztésre minden korcsoportban nagy hangsúlyt fektetünk. Arra törekszünk, hogy mindenki önmagához képest fejlődjön. A tehetséges gyermekek tehetséggondozása is folyamatosan történik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Biztonsággal, a célnak megfelelően használják az ábrázolás különféle eszközeit, a megismert technikákat önállóan is alkalmazzák. A gyermekek munkáik során, egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket. Alkotásukra jellemző a részletező formagazdagság, az egyéni színhasználat. Örülnek saját és társaik alkotásainak. Megfogalmazzák értékítéletüket, rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködnek abban. Változatosan alkalmazzák díszítő elemeket, különféle technikákat, színeket, formákat – sok tapasztalatuk van téralakításban, építésben.

8.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgással kedvezően befolyásolhatjuk a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét. Óvodánkban nem korlátozódik a mozgásigény kielégítése bizonyos napirendi időpontra. A napirend minden időszakában történhet a mozgásos tevékenység, a folyamatos napirenddel, a gyermek mindennapi mozgás lehetőségének biztosításával, szervezett vagy szabad (gyermeki kezdeményezéssel) mozgáslehetőségekkel. A feladatadásnál figyelünk a differenciált feladatadásra, vegyük figyelembe a gyermek életkori, és egyéni sajátosságait. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Mindezek nagymértékben hozzájárul, valamint biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Célja: a gyermekek természetes mozgásigényére figyelemmel, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenység végzése.

Az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is épüljenek be a komplex testmozgások, amelyek

együtt hatnak a gyermek személyiségének (pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás) – fejlődésére. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket egészítsék ki az irányított mozgásos tevékenységek. Fontos a mozgás megszerettetése, a testkultúra és az egészséges életmód és életvitel megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítson lehetőséget a mozgásos tevékenységekre és az egészségfejlesztő testmozgásokra
- heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a mozgás megszervezése
- kötelező foglalkozáson a határozott vezetési stílust, illetve a játékos utánzást alkalmazzuk
- a szabad levegőn végezhető mozgásos játékok, testgyakorlatok szervezését előtérbe helyezzük, különös tekintettel a mindennapos mozgásra
- erős és terhelő mozgásokkal fejlesszük a fizikai állóképességet, ezen keresztül készítjük elő a szellemi aktivitást és a sikeres mozgások eredményeként az önértékelés és önbizalom növelését
- fejlesszük a nagy és finommozgásokat, a fizikai erőnlétet, a testsémát, a vizuális és auditív percepciót, ritmusérzéket
- erősítsük a problémamegoldásra való készséget a mozgásos tevékenységekkel végzett problémamegoldásokkal
- fejlesszük a szabálytudatukat, segítsük a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, döntést, alkalmazkodóképességet

Feladataink:

Játékok:

Futójátékok, szabályjátékok, szerepjátékok, utánzó játékok, küzdőjátékok

Rendgyakorlatok:

Egyenes testtartás, vonal- és köralakítás, fordulatok meghatározott irányba

- Gimnasztikai – szabadgyakorlatok:
 - Kartartások, kar-, láb-, törzs gyakorlatok, nyakizom gyakorlatok, testhelyzete
- Járások, futások:
 - Természetes járás irányváltoztatásokkal, járások utánzása, ritmusra járások. Futás egyenes vonalban és irányváltásokkal, lassítás-gyorsítás, akadályok leküzdése, versenyfutás
- Koncentrációs mozgásgyakorlatok:
 - Kéziszer gyakorlatok (labda, babzsák, karika, szalag, bot)
- Szökdelések, ugrások:
 - Helyben és haladva (páros lábon, váltott lábbal)
- Akadályokon át
- Dobások, labdagyakorlatok:

- Labdafogások, labdagurítások, labdavezetés, labdahajítások, alsó- és felső dobások
- Támasz-, függés-, és egyensúlygyakorlatok: Talajon csúszás, mászás, kúszás
- Padon, zsámolyon, bordásfalon.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Növekszik teljesítmőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak, szeretik és igénylik a mozgást. Fejlődik tér, időbeli tájékozódó képességük. Egyéni és csoportos sorversenyeket játszanak, szabályok pontos betartásával. Megértik a vezényszavakat. Szabad, páros-, társas -, kéziszer és pad gyakorlatokat végeznek. Megismerkednek a kartartásokkal, testhelyzetekkel, kar-, törzs-, lábmozgásokkal, járás-, futás-, támasz-, egyensúlyozó gyakorlatokkal, dobásokkal, ugrásokkal.

8.6. Külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenység egészét. A gyermeket körülvevő világ megismerésre, tapasztalatszerzésre épül.

Az óvodai élet tevékenységi formái közül a külső világ tevékeny megismerését tartjuk olyan alappillérnek, integráló területnek, melyhez a további tevékenységformák integrált területként kapcsolódnak.

Területei: természeti környezet, emberi környezet, tárgyi környezet, hagyomány, természet - és környezetvédelem.

A gyermek a valóság felfedezése, aktivitása és érdeklődése során nap, mint nap színes élményeket szerezhet az őt körülvevő világról, szűkebb és tágabb természeti-embri- tárgyi környezetről, a természet csodáiról, a számok, mennyiségek birodalmáról. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Tapasztalatai segítik környezettudatos tevékenységét, közvetlen módon találkozik a természet és környezetvédelemmel.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségi elmélete.

Célja: hogy a gyermekek megismerkedjenek a természeti és társadalmi környezettel, életkoruknak megfelelő tapasztalatokat és ismereteket szerezzenek a szűkebb és tágabb környezet felfedezése során. A környezet megismerése közben pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti –ember- tárgyi világ értékei iránt, különös tekintettel a környezetvédelemre.

Az óvodapedagógus feladata:

- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését
- biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakulására
- biztosítson sokféle, változatos tevékenységet a tapasztalatszerzésre
- tapasztalatok szereztetése a természeti, emberi és tárgyi környezet elemeiről, megfelelő tájékozottsági szint kialakítása saját környezetében
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- a fenntartható fejlődés érdekében helyezzünk hangsúlyt a környezettudatos magatartás alapozására, alakítására, az ökológiai gondolkodás fejlesztésére
- élményekkel teli tevékenységekkel ösztönözzük és erősítsük a gyermekekben a pozitív érzelmi viszonyulást a természethez, az emberi tárgyi környezethez
- a felfedezés élményének, örömeinek biztosítása
- összefüggések megmutatása.
- a valóság objektív bemutatása.
- tanítsa meg személyes példákon keresztül a természet védelmét, óvását, ismertessük meg a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény-és állatvilág, a talajvédelem meghatározó szerepét
- alapozza meg a környezetbarát szokásokat: takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. hulladékkezelés, szelektálás
- a szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezésére a gyermekek megtanítása.
- a környezet jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak rendszerezése.

Feladataink:

Természetes környezet

- A természet változásai – időjárás, évszakok megismertetése.
- Növények, állatok tulajdonságai, életmódjuk, táplálékuk, környezetük.
- Az ember testrészei, külső tulajdonságai, érzékszervek.

Tárgyak, személyek összehasonlítása

- Tárgyak válogatása szabadon, vagy adott szempontok szerint.
- Tárgyak méreteinek összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása (hosszabb-rövidebb, nehezebb- könnyebb, kisebb- nagyobb, több- kevesebb, alacsonyabb- magasabb).
- Sorba rendezések, mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámok, sorszámok).
- Halmazok elemeinek meg- és leszámlálása (több- kevesebb- ugyanannyi).
- Soralkotások, sorváltások, balról- jobbra, fentről- lefelé.
- Állítások megfogalmazása (igaz- hamis eldöntése).
- Történetek alkotása képekről, a mennyiségek figyelembevételével.

Emberi környezet

- A család- a család élete, családtagok, foglalkozások a családban, életmód.

Az óvoda és környezete

- Az óvoda épülete, közintézmények az óvoda környékén.
- Az óvodában dolgozó felnőttek munkája, a gyermekek tevékenysége.
- Az emberek munkája az egyes munkahelyeken.

Tulajdonságok, formák, színek, méretek vizsgálata

Közlekedés a faluban.

- Eszközei, dolgozói, szabályai (különös tekintettel a gyalogos közlekedésre).

Írányok- arányok megfigyelése

Bal- jobb, alá- fölé, mellé- közé, előtt- mögött.

- Rész és egész viszonyának megfigyelése
- Geometriai tulajdonságok megfigyelése

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyerekeket. Az önálló és csoportos megfigyelések során értékes tapasztalatokhoz jutnak a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Ismerik családjuk és tagjainak nevét, lakcímét, foglalkozását. Tudják saját születési helyüket, idejüket. Az emberi test felépítésével, funkcióival tisztában vannak. Higiéniai igényük kielégítő. Különbséget tudnak tenni évszakok, napok, napszakok között, azok szépségében gyönyörködni tudnak. Környezetünk gyakori színeit megnevezik, világos, sötét árnyalatait felismerik, elkülönítik. Lakóhelyük környékén lévő intézményeket, üzleteket ismerik. Környezetükhöz való viszonyuk pozitív, annak értékeit őrzik. Saját szintjükön ismerkednek a környezetvédelemmel, és tudatosan igyekeznek tenni is érte. Ismerik környezetük növényeit, állatait, azok ápolását, gondozását. Gyakorlottak az alapvető közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.

8.7. Matematikai tapasztalatszerzés

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségi elmélete. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér, sík, mennyiség szemlélete.

A matematikai nevelés tartalma

- Számfogalom előkészítése, alapozása - Halmazok: létrehozása, összehasonlítása, számosságuk érzékelése, megnevezése - Halmazokkal végezhető műveletek: egyesítés, bontás, halmazok különbsége
- Kiterjedések – összehasonlítás - Síkbeli kiterjedés - Térbeli kiterjedés - Magasság, hosszúság, szélesség – Mérések
- Testek és síkmértani formák - Geometria - Összehasonlítás - Szimmetria megismertetése Relációk térben – térben való tájékozódás
- A matematikai nevelés elsősorban gondolkodásfejlesztés. A gondolkodás azokra a tapasztalatokra épít, amelyeket a megismerő tevékenysége során szerez a gyerek.

Óvodánkban a különböző tevékenységek végzésekor, folyamatos cselekedtetés során, természetes környezetben folyik a matematikai tapasztalatszerzés. Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységben szerzett matematikai ismerethez jutás, a gyermekek egyéni sajátosságaiktól függően igénylik az óvodapedagógus által irányított, mélyebb és sokoldalúbb matematikai összefüggések feltárását. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél tartja elegendőnek az óvodapedagógus a játékidőben szerzett tapasztalatokat, vagy irányított tevékenységet tart szükségesnek, ő dönti el.

Célja: hogy lehetőséget teremtsen a környező valóság és mennyiségi viszonyokkal kapcsolatos ismeretek bővítésére. Ezek az ismeretek segítik a szerzett tapasztalatok feldolgozását, ezzel segítve az érzelmi és értelmi fejlődést.

Az óvodapedagógus feladata:

- tegye lehetővé a gyermekek számára a tulajdonságok, mennyiségek összehasonlítását, mérhetőségét, halmazokba történő csoportosítását, műveletek végzését
- fejlessze a gyermekek egyéni megismerő tevékenységüket, probléma meglátásukat, problémamegoldó képességüket, logikus gondolkodásukat
- biztosítson optimális feltételeket a matematikai ismeretek szerzéséhez, mely épít a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, élmények gyűjtésére
- segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

- az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a matematikai tevékenységek végzése, tapasztalatok szerzése természetes környezetben folyjon
- törekedjen arra, hogy a percepció, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújtson lehetőséget matematikai ismeretek és összefüggések megértésére
- vegye figyelembe azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából hol elégedhet meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, összefüggésekkel, illetve melyeket kell feldolgozni egyéb tevékenységek során
- tartsa szem előtt a gyermek játékában és egyéb tevékenységében szerzett, belső érdeklődéséből fakadó tanulást
- irányítottan segítsen feltárni a mélyebb és sokoldalúbb összefüggéseket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ok-okozati összefüggéseket felismer.
- Képes halmazokat, mennyiségeket összemérni.
- Tud válogatni, csoportosítani, osztályozni, szétválogatni, sorba rendezni különböző szempontok szerint.
- A gondolkodás fejlődése révén tudja alkalmazni az összehasonlítás műveleteit. Azonosságokat, különbözőségeket felfedez, ehhez az analízis-szintézis, általánosítás, absztrahálás gondolkodási műveleteit alkalmazza.
- Megkülönböztet igaz-hamis állításokat.
- Képes az egyszerűbb matematikai műveleteket verbálisan is elvégezni, egyszerűbb helyzetekben matematikai nyelven kommunikálni.
- Képes megadott minta szerint építeni.
- Ismer néhány mértani testet, síkmértani formát.
- Képes megkülönböztetni, és lehetőség szerint megnevezni az irányokat.
- Tud térben, síkban mozogni az ismert irányok szerint.
- Képes papíron a balról jobbra, fentről lefelé mozgásra, munkára.
- Megérti és használja beszédben a névutókat.
- Kialakul a mennyiség fogalma.
- Érdeklődik a matematikai tevékenység iránt.

8.8. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodai tevékenységek rendszerében a munka a gyermeki személyiségfejlesztés egyik

fontos eszköze, ami egyben az életre való felkészítést is jelenti. Olyan tevékenységi forma, amelyben sikerélmények átélése után a gyermekek örömmel és önként vesznek részt.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkoztatásban azonosságot mutató munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás,

a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény-és állatgondozás.

A gyermeki munka jellegű tevékenysége:

Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége, a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek a saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célja: a gyermekek számára lehetőséget biztosítson tapasztalatszerzésre, környezetük megismerésére. Járuljon hozzá értelmi képességeik fejlődéséhez, szükségleteik kielégítéséhez, alakítsa ki felelősségérzetüket és a munka iránti tiszteletüket. Segítse elő a gyermekek közötti társas kapcsolatok kialakulását. Az óvodapedagógus feladata:

- tanítsa meg a gyermekeket a feladatok végzésére
- ismertesse az adott munka eszközeit, az egyes munkafajtákat és munkavégzéssel kapcsolatos fogalmakat, magatartásformákat
- fokozatosan vezesse be az élő környezet rendszeres ápolását, biztosítsa a gyermekek tényleges aktivitását, a munka állandóságát, folyamatosságát
- a munka jellegének, a csoport és egyes gyermekek fejlettségének megfelelően értékelje a munkát
- ösztönözze a gyermekek önértékelésének alakulását, igény szintjük növekedését
- törekedjen arra, hogy a munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa
- tisztázza a gyermekek számára elfogadható szinten a munka célját és értékelését
- tartsa szem előtt, hogy a gyermeki munka megszerettetésén keresztül, olyan készségek, tulajdonságok alakuljanak ki, melyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatait, kötelesség teljesítését
- törekedjen arra, hogy a gyermek őszinteségét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését, tudatosan használja fel a nevelési célok megvalósítása érdekében
- segítse elő a differenciált munkalehetőségek kialakítását, hogy a gyermek saját képességei szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el a munkával kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá és kedvük van hozzá
- az óvodapedagógus biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát, a gyermek ebben való aktivitását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen vesznek részt a csoportszoba átrendezésében, amit előtte megterveznek. Önállóan képesek a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására. Vigyáznak a terem rendjére, képesek annak helyreállítására. Figyelmeztetés nélkül felveszik a leesett tárgyakat. Egyéni megbízásokat vállalnak. Időnként, olyan alkalmi megbízásokat is ellátnak, amelyekhez otthoni előkészületekre van szükség. Folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit, állatait, aktívan részt vesznek a szelektív hulladékgyűjtésben.

Gyűjtött terméseket, magvakat, egyéb növényeket meghatározott szempontok szerint csoportosítják, és önállóan helyezik el az élősarokban. Közreműködnek az őszi falevelek gyűjtésében. A munkamegosztás során megtanulnak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. A csoportok számára, magától értetődővé és természetessé válik óvodáskor végére, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges. Mindenki az egyéniségének, képességének megfelelő munkát végez.

Tevékenység tartalma:

3-4-5 éves korban

Alkalomszerű munkák: megbízatások

- Egyszeri vagy ismétlődő tevékenységek óvodapedagógusi segítséggel.
- Megbízatások önkéntesség alapján.
- Ünnepi készülődés (ajándék, díszítő munkák)
- Udvar és teremrendezések (kisebb tárgyak helyretétele, rendrakás).
- Üzenet átadása épületen belül.
- Játék javítások óvodapedagógusi segítséggel.

Növények gondozása:

- Megfigyelő tevékenységek irányítással.
- Közreműködés növényápolásban óvodapedagógusi segítséggel.

5-7 éves korban

Naposi munka

Étkezés előkészületeinek teendői

Terem és udvarrendezésben való részvétel Alkalmi munkák, feladatok

- Üzenetközvetítés
- Rendrakás, tisztogatás, kisebb javítások
- Ajándékkészítés, díszítő munkák egyéni ötletek alapján is.
- Segítségadás a kisebbeknek.

Növények gondozása

- Folyamatos növényápolás
- Évszakokhoz kapcsolódó munkák
- Környezetrendezés
- Gyűjtőmunkák

Alakítandó szokások és szabályrendszerek

Naposi munka

- Tartsák számon ki, mikor kerül sorra, az óvodapedagógus a napostáblán jelezze kik a naposok.
- Az óvodapedagógus hívja fel a naposok figyelmét a sorra kerülő munkára.
- Étkezéssel kapcsolatos teendőiket maguk végezzék.
- Játék elrakásnál vegyék számba rendben van-e minden.
- A többi napos segítse a lemaradókat.

Alkalomszerű munkáknál

- Önkéntes jelentkezés
- Önállóan végezzék a megbízatást
- Segítsenek a tisztaság és a rend megőrzésében
- Együtt díszítjük a csoportszobát, ha ünnepre készülünk
- Minél többféle munka elvégzésében szerezzenek jártasságot.

Növények gondozása:

- Kísérjék figyelemmel az élősarok gondozását.
- Segédkezzenek a rügyeztetés, csíráztatás előkészületeiben.
- Segítsenek a falevelek összegyűjtésében.
- Öntözzék, ápolják a növényeket, virágokat.

8.9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Óvodánkban a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a tanulás több formája valósul meg:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;

- a **játékos**, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés; a gyermeki kérdésekre adott magyarázatok
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati probléma és feladatmegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Az óvodapedagógus feladatai:

- tervezzük meg a tanulási tevékenységeket,
- a tanulásnál arra figyelünk, hogy minél kevesebb kudarc érje a gyermekeket, mert ezek gátló hatással vannak a gyermekekre,
- a siker öröme önmaga motiválja a gyermekeket újabb örömteli tapasztalatszerző tevékenységre,
- dicsérettel, bátorító neveléssel, pozitív megerősítéssel, személyre szabott értékeléssel segítsük a gyermek tanulását, tapasztalatszerzését,
- a tanulási tevékenység időtartama nem behatárolt /5-35 perc/,
- biztosítsuk, hogy a gyermek értelmi képességei önmagához képest fejlődjenek /érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás/,
- biztosítsuk a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődés kielégítésének feltételét, erősítsük kreativitását,
- fejlesszük a gyermek önállóságát, feladattudatát, figyelmét, kitartását, problémamegoldó képességét,
- teremtsünk problémamegoldó helyzeteket az ok-okozati összefüggések megértésére, megoldására, használjuk ki a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerési funkciók és önálló felfedezések gyakorlására,
- a gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységet biztosítsunk, előzetes tapasztalataira, ismereteire építve,
- tartsuk szem előtt az egyéni fejlesztést,
- teremtsünk lehetőségeket a cselekvéses tanulásra,
- az óvodapedagógus hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy ismereteit tapasztalati úton szerezhesse meg,
- játékban és egyéb tevékenységekben biztosítsunk gazdag tapasztalatszerzési lehetőséget, ezáltal éljék meg a felfedezés örömeit,
- az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységet minden esetben a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira építi,
- érvényesítsük a cselekvéses tanulás fontosságát,
- céljainkat a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek tervezésével és szervezésével valósítsuk meg,

- kiemelt jelentőségűnek, és átfogó fejlesztési területnek tekintjük a külső világ tevékeny megismerését, a környezetvédelmet,
- rögzítjük írásban a gyermekek fejlődési ütemét, a nevelő munka eredményeit,
- a kötött foglalkozások aránya a nagycsoportos korban nagyobb,
- adjunk tájékoztatást a szülőknek az óvodai tanulás milyenségéről, eredményeiről. Az *óvodapedagógus* tegeye lehetővé, hogy egy időben kevesebbet, de minőségében, használhatóságban több ismeretet kapjon a gyermek. Törekedjen arra, hogy minden gyermek örömmel és önként vegyen részt e folyamatban, az egyéni képességek figyelembe vételével. Tartsa szem előtt a gyermek fejlődését, vegye észre a kedvezőváltozást, ismerje el ötletességét, önállóságát, kitartását, buzdítással erősítse a gyermek önbizalmát, differenciált értékeléssel segítse elő önértékelésének fejlődését, személyiségének kibontakoztatását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek testi-lelki-szociális érettsége 6-7 éves korra lehetővé teszi a sikeres iskolai beilleszkedést. A megszerzett ismeretet a gyermek megőrzi, adott helyzetben előhívja és alkalmazza. Gondolati síkon összefüggéseket vesz észre, az új ismereteket a régre ráépíti, s a maga tempójában, de nem túl lassan, képes újat és újat tanulni. Mindez őt örömmel és büszkeséggel tölti el. Meri vállalni hiányosságait, nyitottan az önfejlesztésre, fejlődésre. Bizalommal tekint az őt váró feladatok és élmények felé. Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztás és átvitele. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás is kialakulóban van. Az egészségesen fejlődő gyermekek érthetően kommunikálnak, beszélnek: gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni. Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat használnak. Tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat. Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét. Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését. Feladattudatuk kialakulóban van, s ez, a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásuknak, munkatempójuknak, önállóságuknak, önfegyelmiüknek alakulása biztosítja ezt a tevékenységet. A megszerzett tudás hatására alakul és formálódik személyiségük.

Munkaformák

A mikrocsoportos munkaforma jól bevált, mert nyomon lehet követni a megoldásokat, megakadásokat, kellő segítséget tud adni az óvodapedagógus. A gyermekek megtanulják, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a „tanulásban”.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez

- Tud-e önállóan következtetni, ítéletet alkotni elemi, ismert jelenségek esetében

- Kialakult-e a feladattudata
- A begyakorolt feladatok megoldásában mennyire önálló
- Ismeri-e a saját értékeit
- Felfedez-e ok – okozati összefüggéseket
- Törekszik-e többféle megoldás keresésére
- A jelenségek változásait felismeri-e
- Szándékos figyelmének tartama eléri-e a 10-15 percet
- Képes-e gondolatait érthetően elmondani, mondatokba foglalni
- Elkülönbözteti-e a mese és a valóság elemeit

Az óvodánkban azt valljuk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésein keresztül sajátítja el. Ennek érdekében fontosnak tartjuk, hogy a gyermek minél több tapasztalathoz jusson, átélhessen élményeket és kielégíthesse természetes kíváncsiságát. Az örömteli cselekvés közben a felnőttek és a gyermekek egymás modelljeivé válnak.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzós, spontán és szervezett tevékenysége, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és idő keretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségeinek biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzós minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Munka jellegű tevékenységek során

Feladataink:

- Olyan munkalehetőség biztosítása, ami a gyerekek számára elfogadható.

- Munkavégzés során biztosítjuk a teljes önállóságot.
- Rendszeres és folyamatos tevékenység legyen.
- A gyerekek megtanulnak önállóan dönteni, feladatokat egymás között megosztani.
- A munka eredményének megbecsülése.
- Jártasságok alakítása eszközök, szerszámok használata közben.

Az óvodai tevékenységekben megvalósuló tanulás célja:

- A megismerési képességek fejlesztése
- Tapasztalatszerzés, gondolkodás örömeinek átélése
- A tudás, tanulás iránti vágy felébresztése
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakulása
- Problémahelyzetek megoldása
- A beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejezés fejlesztése

Az óvodai tanulás a nevelési folyamatnak csupán a része. Legfőbb célunk, hogy egyszerre egy időben kevesebbet, de minőségében és tartalmában mégis több ismeretet kapjanak a gyerekek. A több érzékszervet igénybevevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb.

Módszerek

- Megfigyelés – a gyermekek megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket is végeznek, a foglalkozásokon kívül alkalmazzuk.
- Szemléltetés, bemutatás – fejlődésében, változásaiban láttatjuk a dolgokat, amelyeket cselekvéssel kísérnek, beszélgetéssel, magyarázattal kötjük össze a gyakorlást. Ismétlés, ellenőrzés, értékelés.

A módszerek nem önállóan jelennek meg, összekapcsolódnak egymást erősítve, segítve a gyermek fejlettség szerinti befogadását.

Munkaformák

A mikrocsoportos munkaforma jól bevált, mert nyomon lehet követni a megoldásokat, megakadásokat, kellő segítséget tud adni az óvodapedagógus. A gyerekek megtanulják, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a „tanulásban”.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez

- Tud-e önállóan következtetni, ítéletet alkotni elemi, ismert jelenségek esetében
- Kialakult-e feladattudata
- A begyakorolt feladatok megoldásában mennyire önálló
- Ismeri-e saját értékeit
- Felfedez-e ok-okozati összefüggéseket
- Törekszik-e többféle megoldás keresésére
- A jelenségek változásait felismeri-e

- Szándékos figyelmének tartama eléri-e a 10-15 percet
- Képes-e gondolatait érthetően elmondani, mondatokba foglalni
- Elkülöníti-e a mese és a valóság elemeit

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Utánzás a tanulásban

A játékbeli utánzások egyben a tanulás alapjai is. Ezen kívül vannak a tanulással összefüggő utánzások is. Ezek nem játékok, de játékos jellegűek. Ilyenek a készségeket fejlesztő tevékenységek: eszközök készítése, eszközök használata (mintakövetéses, szociális tanulási formák), a beszédnek, a dallamoknak, a mozgásoknak az elsajátítása (népi tánc, a zenei képességfejlesztést kísérő mozgások, testnevelés mozgásai, szabadidős mozgások). Ezen kívül probléma megoldási stratégiákat, magatartásformákat sajátíthat el a gyermek akár a felnőtt, akár kortársai tevékenységének megfigyelésével, utánzásával.

A mintaadást az teszi indokolttá óvodás korban, hogy a 3 – 6 évesek számára könnyebb látva utánozni és „mímelni”, mint instrukciók alapján megérteni, cselekedni.

A megfigyelés

A megfigyeléses tanulás lehet önálló tanulási forma, az utánzásos tanulás előzménye és kísérője, és a gyakorlati tevékenység része. Mindhárom változatban lehet spontán és irányított, a játékhoz kapcsolt (de nem játék!) tanulási forma.

A megfigyelés képességének fejlődése, fejlesztése több tényezőtől függ. Ezek mindegyikének helyet kell adni az óvoda mindennapi életében. A gyermekek sokat és szívesen szemlélődnek.

A megfigyeléshez:

- Nyugodt körülményekre, megfelelő időre van szükség.
- A tárgyakra, eseményekre a gyermek közelében kell lenniük.
- A figyelem és az inger erősség megfelelő szintje mellett folyó gyakorlás eredményeként egyre bonyolultabb jelenségek és összefüggések megismeréséhez jut el a gyermek.

- A megfigyelt tárgyak, események, jelenségek elraktározásának és tartós megőrzésének képességére is szükség van.
- A megfigyelt jelenségek megértését nagyban segíti az óvodapedagógus néhány szavas megjegyzése és a minél többszöri megfigyelési és gyakorlási alkalom biztosítása.

Az óvodás gyermek kérdései

A kisgyermek kérdései révén is kap választ és segítséget a környezetéből szerzett benyomásai, tapasztalatai megértéséhez, kérdései segítségével rendeződnek az őt ért tagolatlan környezeti hatások. A válaszok hozzájárulnak a környezetében elfoglalt státuszának megértéséhez, a társakhoz, felnőttekhez fűződő viszonyának tisztázásához, önismeretének kibontakozásához.

A kérdések legtöbbször játék közben és a megfigyelések eredményeként fogalmazódnak meg. A kérdésekben a gyermeknek a kérdezett iránti bizalma fejeződik ki. Válaszaink közben rendkívül fontos a kapcsolat megőrzése és elmélyítése.

Ennek érdekében:

- A válaszok harmonizáljanak a gyermek fejlettségével és igényével.
- A gyermek érezze kérdései iránti őszinte érdeklődésünket.
- Figyeljünk válaszaink megértésére.
- A derűs légkör bátorítólag hasson.
- A derűs légkörre a társakhoz intézett kérdések megfogalmazásához is szükség van. A társak közötti kérdésfeltevések legtöbbször beszélgetések közben fogalmazódnak meg.
- A kölcsönös kérdésmegfogalmazások annál sokoldalúbbak és bizalmasabbak, minél magasabb a csoport szocializációs indexe, illetve minél szorosabb kapcsolat jellemzi a beszélgetőket.

Problémamegoldás

Mindenfajta játék során előfordulhat problémamegoldásra váró szituáció. A problémamegoldás minden tanulási formának lehet a kiegészítője (része), ugyanakkor önálló tanulási formaként is szerepelhet.

A problémamegoldások játékfajtaiktól függően eltérő módon fordulnak elő. A gyakorlójátékban a tárgyak újszerű összeillesztése, újszerű csoportosítása, az új mozgáskombinációk, az új nyelvi kifejezések megtalálása, felfedezése jelzi a kreatív gondolkodás jelenlétét.

A szerepjátékban a mintha helyzetek kitalálása és megvalósítása, a szerepek elrendezése, a játékosok közötti összhang megteremtése, a tárgyi feltételek előteremtése, kiválasztása egyaránt igényli a kreatív gondolkodást. Az építőjáték a maga tárgyi eszközeivel és azok variatív felhasználásával kínál lehetőséget a kreatív gondolkodáshoz.

A felmerülő problémahelyzetek megoldásához néha szükség van az óvodapedagógus segítségére, ugyanakkor a problémahelyzetek kívánják meg a legtöbb önállóságot és a

legnagyobb erőfeszítést a gyermektől. Ezért a gyermekeknek nyújtott segítség nagy szakértelmet és türelmet igényel az óvodapedagógustól. Úgy segítsünk, hogy az önállóságot ne vegyük el a gyermektől, hogy övé legyen a megoldás sikerélménye, hogy legyen kedve a további tevékenykedésre.

A gyakorlás

Az óvodáskorú gyermekek közismerten a játékuikba építik be az érdeklődésükre számot tartó élményeiket, tapasztalataikat – gyakorolva ezzel meglévő és alakuló képességeiket. A nevelő által kezdeményezett gyakorlást is szívesen fogadja a gyermek, ha az tartalmában érdekes, ha maga a gyakorlási forma vonzó, ha eredménnyel kecsegtet.

A játék jelenléte a tanulásban

A tanulás folyamatos tevékenység, amely gyakorlati tevékenységen keresztül fejlődik. A tanulás sokféle lehetőséget ad az érdeklődés kiegészítésére, tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömeinek átélésére, a környezet szépségének felidézésére.

Tanulás közben változatos szervezeti formákat alkalmazunk, amely igazodik a gyermek életkorához, egyéni érdeklődéséhez, képességeihez.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán jelen van.

A tanulás feltétele a gyerekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.

A tanulási tevékenység szervezeti és munkaformái

Az ismeretek átadásának, feldolgozásának, szervezeti és munkaformájának megválasztása az óvodapedagógus feladata. Ez függ az adott témától, tartalomtól, a fejleszteni kívánt képességi területtől, a gyermekek életkorától, fejlettségi szintjétől, valamint a csoport létszámától és összetételétől.

Az alkalmazott módszerek és eszközök megválasztása szintén az óvodapedagógus kompetenciája.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes ismereteire.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Új élményeket, ismereteket nyújt.
- Az egyéni és életkori fejlődési ütemét figyelembe véve juttatja magasabb szintre a gyermekeket.

- Tekintettel van a családban kialakult kulturális, világnézeti, hagyományokra. Figyelemmel kíséri és elősegíti ezek spontán gyermeki megnyilvánulásait, egymásra való hatását.
- A családdal való együttnevelés során figyelembe veszi, hogy különböző otthoni környezetből érkeznek a gyermekek.
- Az óvodai tanulás során épít a gyermek cselekvő aktivitására.
- Biztosítja a gyermek sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségeit.
- Tudatosan és tervszerűen biztosítja a gyermek fejlődéséhez szükséges differenciált tevékenység feltételrendszerét.
- Saját ismereteit tudatosan bővíti.
- Tudatosan fejleszti a gyermek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés figyelem, megfigyelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás, probléma megoldás.
- Az egyéni lemaradásokat tudatosan korrigálja az egyéni fejlesztések során.
- Figyelemmel kíséri a kiemelkedő képességű gyermekeket és biztosítja számukra tehetségük kibontakozását.
- Tudatosan alkalmazza az egyéni bánásmód elvét.
- Alkalmazza a pozitív megerősítést.
- A foglalkozások során figyelembe veszi a játékosság, az élményt adó, oldott légkörben való cselekvés alapelvét.
- Minden korosztályban lehetőséget biztosít a kötetlenségre, játékosságra.
- Megteremteni a gyermekek számára a rugalmas beiskolázás – fejlettség szerinti iskolakezdés lehetőségeit.

Az iskolakészültség kialakulásának folyamata

Az óvodáskor végére a gyermekek többsége alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére. Ebben befolyásoló tényező a családi, az óvodai nevelés, valamint a belső érzés. Az iskolára való alkalmasság megállapítása nem korlátozódhat a gyermekek értelmi fejlettségére, képességeinek alakulására, hanem kiterjed az egész személyiség vizsgálatára. Három éves kortól kísérjük figyelemmel a gyermekek fejlődését.

Évente több alkalommal tájékoztatjuk a szülőket a tapasztalatokról, a gyermekek teljes személyiség struktúráját érintően.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Észlelése egyre pontosabb, valóságosabb.
- Képes figyelem összpontosításra.(10-15 perc)
- Képzeleti működése a valósághoz közelít.
- Emlékezetét a reprodukтивitás jellemezi.
- A cselekvő gondolkodástól eljut az alakuló fogalmi gondolkodásig.

9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolakezdéshez szükséges a testi, lelki és szociális érettség.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Különös jelentősége van a térészlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

10. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK

Az egészség- és környezeti nevelés nagy jelentőséggel bír a kisgyermekek személyiségfejlesztésében. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja nevelés középpontjába.

Az egészség testi, lelki, társkapcsolati jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

Az egészség- és környezeti nevelés akkor hatékony, ha teljes körű, áthatja az óvodai élet egészét:

Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés kialakításában valamennyi pedagógusnak és a pedagógiai munkát segítő dolgozónak kiemelt a felelőssége és a kötelessége.

Az egészségnevelés és környezeti nevelés tevékenységei valamennyi gyermek aktív, cselekvő bevonásával valósulnak meg.

Prioritást élvez az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása és a környezettudatos magatartás belső igénnyé fejlesztése

Az egészségfejlesztés és a környezeti nevelés felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával történik.

A tevékenységek megtervezésében, megvalósításában és értékelésében aktívan szerepet vállalnak a szülők, a civil szervezetek, valamint az óvoda társadalmi környezetéhez tartozó szervezetek, intézmények.

Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei:

- a környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása
- rendszerszemléletű nevelés
- fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- optimista életszemlélet kialakítása

- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása

Az egészségnevelési és környezeti nevelés célja: a gyermekek teljes körű egészségfejlesztésének – lelki, testi, értelmi, érzelmi és akarat tulajdonságaiknak – biztonságban és egészséges környezetben történő alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása és védelme
- Környezettudatos magatartásformák fejlesztése
- A helyes napirend és életrend kialakítására nevelés
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartására szoktatás
- Annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte.
- A gyermekek megismertetése a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének
- lehetőségeivel, a kapcsolatteremtés és a drámajáték eszközeivel.
- Az anyag- és energiatakarékos óvoda üzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.

Az egészségnevelés tartalma:

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás,
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

10.1. Egészségnevelési programok

Feladatok és tevékenységek az egészségfejlesztésért

- Hulladékgyűjtés a takarítási világnapon / óvodapedagógusok, vezető egész évben/
- Kirándulások óvoda környéki és szervezett buszos kirándulások / óvodapedagógusok esetenként kijelölt időpontban/
- Balesetek megelőzése Ovi -Zsaru Program minden nagycsoportban.
- Balesetvédelmi oktatások minden csoportban. Rendőrség óvodapedagógusok megbeszélés szerint esetenként. Gyermekek rendezvény keretében tűzoltóság, rendőrség, hulladékszállítás feladatainak megismerése, élményszerű megtapasztalással
- Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása
- Szomszédos iskolák rendezvényeinek, kiállításainak látogatása.

- Városban szervezett rendezvények látogatása.
- Állatkerti látogatások. Ismerkedés a tanyasi élettel, háziállatokkal kirándulások alkalmával.
- Szüreti kirándulások /óvodapedagógusok megszervezett és egyeztetett időpontokban/
- Tízóráira a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.
- Évente egyszer egészséghetet szervezünk, ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.
- Gyermekehét rendezvény keretén belül „Mozgás egész nap a szabadban: versenyfutás, akadálypályák, mindennapi testnevelés az udvaron.
- Természeti környezet témájának feldolgozása. Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei. Hazánk növény és állatvilága. Gyümölcsök, zöldségek. Természetvédelmi és jeles napok megünneplése. Testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok. /óvodapedagógusok vezető/
- A heti rendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan: Társadalmi környezet témájának feldolgozása Lakóhelyünk. Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. Orvos gyógyító munkája. Könyvtárlátogatás. Épített környezetünk: szobrok, épületek. Városi közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. óvodapedagógusok tagintézmény vezetők
- A heti rendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan egyéb tevékenységek a program részeként: Csoportok kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás. Virágok, növények, növényápolás, állatgondozás. Természetsarok kialakítása Légtisztító és illóolajok használata /óvodapedagógusok, vezető/

A környezeti nevelés keretei és helyszínei

A környezeti nevelés nemcsak a környezet megvédésére nevel, hanem a környezettel való együttélésre is.

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, s így meghatározó szerepet játszik a megfelelő színvonalú környezeti kultúra és gondolkodás kialakításában.

A környező világról szerzett első tapasztalatok indítják el a gyermeket a valóság megismerésének útján, ami később a tudományos világnézet alapjául fog szolgálni.

A gyermeket elsősorban az érdekli, ami él, mozog, ezért mindenekelőtt a környezetében élő állatokkal, növényekkel ismertetjük meg. Az óvodai környezeti nevelés áthatja az óvodai nevelés egészét, ezért fontos a minél több séta, kirándulás szervezése a szabad természetben. A nevelés során elősegítjük, hogy a gyermekek tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, azt tiszteljék és becsüljék .

A környezeti nevelés szervezeti keretei és helyszínei változatosak:

A séták, kirándulások helyszíne lehet különböző természetes és mesterséges társulás (erdő, mező, vízpart, gyümölcsös, veteményes, állatkert, vadaspark, épített környezet: múzeum, közintézmény).

Környezettudatosság a mindennapokban

A kisgyermekkorban szükséges megalapoznunk a létünkre figyelés igényét és képességét is (Gévai, 2011). A kisgyermek érzelmei által vezérelt, ezért nem várhatjuk el tőle a környezettudatos magatartást, de mégis a mindennapok rendszerébe beépíthetjük a környezettudatos életmód elemeit.

Ezek a következők lehetnek:

- a környezet és a természet változásainak folyamatos követése
- az óvoda környezetének rendbentartása, a lehullott levelek, ágak felhasználása pl.: díszítésre – fenntartható környezeti kultúra kialakítása
- csomagoló anyagok, „hulladékok” hasznosítása, tárgyak, játékok, ajándékok készítésére
- energiatakarékosság, vízöblítési, vízfolyatási szokások, levegőztetés, párologtatás
- növények ültetése, ápolása
- időtöltés a levegőn, speciális programokkal, az évszakok jellegzetességeinek ismerete
- saját környezet ismerete, becsülése, szeretete, gondozása
- a világ népeinek és környezetének megismerése
- bepillantás a természeti erők működésébe: tengerek, folyók, csapadék, a föld belső energiái, tartalékai
- napelemek, szélenergia megemléstése
- táplálkozási ismeretek és szokások elsajátítása.

A fenti példatárból minden óvodapedagógus elkülöníti a gyermekcsoportja számára, hogy mely ismereteket, milyen formában közvetíti a gyerekek számára. Pl.: beszélgetések, filmek, könyvek nézegetése által vagy tevőleges gyakorlás útján. Óvodásaink otthonról hozott élményanyaggal érkeznek az óvodába. Kertesi családi háznál élnek, ezért állattartásról, növény gondozásról már vannak tapasztalataik. Ez azonban nem elég, a meglévő ismereteket tovább kell bővítenünk. Sétákon megismertetjük a gyermekekkel a falunkat, ellátogatunk a baromfiudvarokba, az istállóba, ahol természetes közegükben figyelhetik meg az állatokat, bekapcsolódhatnak a velük kapcsolatos gondozási tevékenységekbe.

Különböző mezőgazdasági munkákat figyelhetünk meg – szántás, vetés, aratás, kukorica szedés, szüret stb.

Természetfűrkésző kirándulásaink alkalmával lehetőség nyílik megfigyelni bogarakat, rovarokat, különböző vadon élő növényt, megfigyeljük az álló- és folyóvizeket. Közben gyűjtögetjük a természet adta kincseket, melyek közül többet felhasználunk egyéb tevékenységeink során (vizuális, ének stb.). A már megismert növényeket, állatokat örömmel fedezzük fel később képeskönyvekben is.

Ezek a séták, kirándulásokon észrevetjük a gyermekekkel a természet szépségeit, rácsodálkozunk azokra, pozitív érzelmi reakciókat váltva ki a gyermekekből. Fontos, hogy az ott tartózkodás valódi élményt jelentsen számukra. Így alakul ki a gyermekekben az

élmény befogadásának képessége. Az élmények hatására tudjuk pozitív irányba alakítani a természet iránti kötődést, a másik élő tiszteletét, annak védelmére való igény kialakulását (pl. nem lépünk rá a csigára, nem szedjük le a hóvirágot, az ibolyát, csak gyönyörködünk benne). Ha a gyermek megtanulja befogadni a természet élményét, akkor a pozitív érzelmek is kialakulnak benne környezete iránt, ami alapja a hazaszeretetnek is.

Ha a gyermekek befogadták a természetélményt, arra kell törekednünk, hogy megfelelő időt és alkalmat teremtsünk ezek kifejezésére bármilyen formában.

Fentiek érdekében figyelemmel kísérjük és megemlékezünk a természettel kapcsolatos jeles napokról az év során:

- Állatok Világnapja
- Madarak és fák napja
- Víz Világnapja
- Föld Napja
- Méhek magyarországi Napja

A folyosón egy területet biztosítunk arra, hogy az aktuális, környezetünkkel kapcsolatos hírekkel megismertessük a gyermekeket és a szülőket egyaránt.

Vigyázunk környezetünk rendjére, tisztaságára. Ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy a környezetükben talált hulladékot vegyék fel a hulladékgyűjtőbe helyezték el. Megismertetjük őket a szelektív hulladékgyűjtés alapjaival, ehhez rendelkezésre állnak szelektív gyűjtőedények is.

Hulladékgyűjtés

- Szelektív hulladékgyűjtés során tudatosítjuk a gyermekekben azt, hogy a külön gyűjtött papírhulladékot elszállítjuk, amit újra felhasználnak.
- Ellátogatunk a faluban felállított szelektív hulladékgyűjtő-helyre. Megfigyeljük, megbeszéljük az újrahasznosítás folyamatát. Játékos keretek között újrahasznosítjuk a környezetünkben fellelhető, felgyülemlett hulladékot:
 - joghurtos poharakból hajtató, palántázó edényeket készítünk, üdítős üvegek kupakjaiból csörgőt fűzünk
 - sajtos dobozból dobót csinálunk
 - a már használt fogkeféket fertőtlenítjük és festék fröcskölésre használjukkartondobozokat felhasználjuk kézimunkás tevékenységek során

Állatvédelem

- Madáretetők folyamatos feltöltése a téli időszakban
- Sünvackor készítése közösen

A környezet megismeréséhez a tapasztalatokat a gyermekek a helyszínen, a természetes környezetben szerzik. A gyermeki kíváncsiságra építve arra törekszünk, hogy már

óvodáskorban megalapozzuk a természetbarát ember személyiségjegyeit. Fontos feladatunk, hogy ennek szellemében formáljuk a gyermekek környezeti szokásait, cselekvését, szemléletét a mindennapok során.

Az ünnepek szerepe a környezeti nevelésben

- A közös tevékenység, a tartalmas közösségi élet elengedhetetlen részei a hagyományok és az ünnepek.
- Hagyományok ereje a közös élményekben, az erős érzelmi átélésben rejlik (csipkebogyó, gesztenye, makk, színes őszi levelek gyűjtése, faültetés...).
- Az ünnepek az óvodai életben üde szigetek, melyek szebbé teszik hétköznapijainkat, a gyermekek koruknak megfelelő aktív cselekvéssel élik meg ezeket.
- Óvodánk hagyományos ünnepei társadalmi és vallási eredetűek, valamint néphagyományokhoz kapcsolódóak. Ünnepeink: Márton nap, Mikulás; Advent; Karácsony; Farsang; Húsvét; Anyák napja; Gyermeknap; Gyermekünk születésnapja, névnapja; Nemzeti ünnep – március 15. nemzeti összetartozás napja. Az ünnepeket olyan előkészületek előzik meg, amelyekben a gyermekek tevékenyen és örömmel vesznek részt.
- Az ünneplés módját a csoport fejlettségi szintjéhez igazodva az óvodapedagógus választja meg.

A társadalmi környezet témái

- Az óvoda életének jellemzői, annak rendje, szokásai, a társak megismerése, a tárgyi környezet által biztosított lehetőségek megismerése, egyes helyiségek funkciója, az óvoda dolgozói, ott végzett munkájuk.
- A családdal, annak tagjaival, az otthonnal kapcsolatos legfontosabb élmények, tapasztalatok.
- A testünkkel kapcsolatos elemi ismeretek, alapvető egészségügyi szokások, egészséges életmódra nevelés, egészségvédelem.
- Az óvoda udvarának és közvetlen környezetünknek megismerése.
- Az óvoda környékének ismerete, játszótér, üzletek, középületek, valamint a bennük dolgozó emberek munkája.
- A közlekedés alapvető szabályai, a gyalogos közlekedés szabályai, a falunkban előforduló közlekedési eszközök jellemzői, az utazáskor tanúsítandó helyes viselkedés, a tágabb környezet közlekedési eszközei, a közlekedési dolgozók munkájával való ismerkedés.
- Az emberi munka környezet megváltoztató hatása.
- A napszakok megismerése a gyermek számára jól áttekinthető mindennapi ritmikusan ismétlődő tevékenységeken keresztül.

A természeti környezet témaköreinek témái:

- az élő és élettelen környezet jelenségei, tárgyai, azok jellemzői:

- az időjárás évszakonkénti sajátosságai, hőmérséklet, felhőzet, csapadék, szél,
 - a víz jellemzői, hatása az élőhelyekre
 - a növények: virágos növények, zöldségek és gyümölcsök,
 - az állatok: háziállatok, ház körül élő állatok, hazai erdők, mezők, vizek, vízpartok állatai, állatkerti állatok, más földrészek állatai
 - az ember hatása élettelenre és élőre,
- alapszínek és árnyalataik, melyek az élő és élettelen környezet sajátosságai az ünnepek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Összefüggéseket felismer, ok-okozati összefüggéseket meglát.
- Élményeit mozgásos, cselekvéses, képi formában felidézi.
- Állításokat, kérdéseket, utasításokat megért.
- Megkülönbözteti az évszakokat, ismeri jellemző jegeit.
- Felismeri a napszakokat, ismeri a napokat és az évszakok váltakozásait.
- Ismeri óvodája, faluja környezetét.
- Közvetlen környezetéből ismer néhány növényt, állatot, részt vesz ezek gondozásában.
- Személyével kapcsolatos adatokat ismeri (név, cím, , életkora, szülők neve).
- Eligazodik saját testén, ismeri a testrészeit, érzékszerveit, azok funkcióját és védelmét.
- Ismeri és betartja az alapvető közlekedési szabályokat.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik a vízi-, légi-, szárazföldi közlekedésről.
- Felismeri a tárgyak színeit, a világosabb sötétebb árnyalatokat.
- Különbséget tesz a szép, tiszta, piszkos, rongált környezet között és véleményt alkot erről.

Bízunk abban, hogy a természetet szerető és megismerni akaró gyermekeket indítunk el az óvodából az iskolába, akik magukkal viszik élményeiket és a természet szeretetét.

11. GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

A köznevelési törvény céljai és alapelvei között emeli ki a társadalmi leszakadás megakadályozását a nevelés-oktatás eszközeivel, az Óvodai nevelés országos alapprogramja pedig hangsúlyozza az óvodai nevelés hátránycsökkentő szerepét.

Cél, hogy minden gyermek számára azonos feltételeket, lehetőségeket biztosítsunk. Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósul meg, ha minden gyermek részére biztosított az emberi méltósághoz való jog.

Minden dolgozó feladata, hogy az általa ellátott gyermek hozzájuthasson minden olyan szolgáltatáshoz, amely szükséges ahhoz, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- Az intézményben biztosított szolgáltatások igénybevétele.
- A gyermeki jogok gyakorlása.
- A gyermekek csoportban történő elhelyezése.
- A hit- és vallás foglalkozásokon való részvétel.
- Nyilatkozat szerinti nemzetiségi nevelésben való részvétel igénylése.
- Minden gyermek számára optimális és egyenletes fejlődés biztosítása a nevelőmunka során.

A nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a nevelés területén ne legyen szegregáció és megvalósuljon a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű sajátos nevelési igényű gyerekek társadalmi integrációja.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A jelen Pedagógiai Program érvényességi ideje: Érvényessége: 2025. 11.01.
Felülvizsgálatának ideje: 2028. november.

A módosítás indoka:

- törvényi változásoknak megfelelésségi felülvizsgálat
- jelen intézményi aktualitásnak, helyzetnek megfelelésségi felülvizsgálat
- intézményvezető változás

Jelen Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program hatálybalépésével érvényét veszti az óvoda eddigi Pedagógiai Programja.

Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján az óvoda pedagógiai programját 2023. szeptember 1.-től az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá.

A Pedagógiai Programban foglalt rendelkezések megtartása az óvoda valamennyi alkalmazottjára kötelező érvényű, megszegése esetén a munkáltatói jogkörű vezető köteles intézkedni.

A Csicsergő Pedagógiai Program nyilvános dokumentum, megtekinthető:
a főigazgató irodájában, a gyermekcsoportokban

Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde

Legitimációs záradék

A 2025. 10. 22-én, a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde nevelőtestülete által jóváhagyott Pedagógia Program módosításra került a 77/2025. (IV. 25.) Kormányrendelet értelmében.

A módosított Pedagógiai Programot az óvoda nevelőtestülete 3/2025. számú határozatával elfogadta.

A nevelőtestület nevében:

Dátum	Aláírás
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

Érvényességi nyilatkozat:

2025. november 1-től visszavonásig. Jelen pedagógiai programot megelőző program hatályát veszti.

A Csicsergő Pedagógiai Programot a jogszabályban biztosított jogával élve a fenntartó jóváhagyta.

Csajág,.....

.....
Verebélyi Zoltán

1. számú melléklet

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei

1. Általános elvek

1. 1. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelési a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyai eszközök és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

1. 2. Az Irányelv célja

Az Irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembe vételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint.

1. 3. A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrumzavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejlesztettségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység (a továbbiakban: habilitációs, rehabilitációs tevékenység) olyan team-munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását

gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

2. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

2.1.A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

A mozgásszerv-rendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok, petyhüdt bénulást okozó kórformák, a korai agyi károsodás utáni mozgás-rendellenességek, egyéb, maradandó mozgásállapot-változás, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák, a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák- és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, így módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és étletteret az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó I, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatit valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmazását a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel.

A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

1.4. A többségi óvodákban megvalósuló integrált nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda feladata:

- pedagógiai programjának kiegészítésére és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vegye a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai munkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet

Függelék

Veszélyhelyzeti intézkedési terv

Az óvodai rendkívüli szünettel kapcsolatos tudnivalók

A rendkívüli szünetet elrendelheti:

- az intézmény igazgatója
- a jegyző
- a fenntartó
- az Oktatási Hivatal
- az ágazati miniszter
- népegészségügyi szerv (járvány, meghatározott betegség esetén)

Az intézmény működésében felmerült váratlan, előre nem látható esemény, körülmény szükségessé teheti a rendkívüli szünet elrendelését a gyermekek, a pedagógusok, az óvoda alkalmazottai érdekében. A köznevelésről szóló törvény 30.§ (5)bekezdésének a) pontja alapján a nevelési-oktatási intézmény igazgatója az óvodára kiterjedő veszélyhelyzet esetén rendkívüli szünetet rendelhet el, ha

- rendkívüli időjárás,
- járvány,
- természeti csapás vagy
- más, elháríthatatlan ok (például a gázszolgáltatás leállítása miatt nem biztosítható az óvoda épületében a megfelelő hőmérséklet, vagy nem készült el időben az épület felújítása és így tovább) miatt az óvoda működtetése nem lehetséges
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 13/A. §-a értelmében amennyiben az óvoda csoportszobáiban a műszaki, működési feltételek tartós hiánya miatt a hőmérséklet legalább két egymást követő nevelési, oktatási napon nem éri el a húsz Celsius-fokot,

Az intézményvezető a fenntartó egyidejű értesítése mellett rendkívüli szünetet köteles elrendelni.

A rendkívüli szünet elrendeléséről a fenntartót és a szülőket is értesíteni kell.

Munkarend a rendkívüli szünet idején

Rendkívüli szünet elrendelése esetén az óvodapedagógusok az óvodában nem végezhetnek nevelőmunkát. Számukra home office, távmunka rendelhető el. Csak nagyon szükséges esetben mehetnek be az intézménybe.

Ezt az időszakot online térben vagy telefonon

- az óvoda pedagógusai között létrejött szakmai együtt gondolkodásra,

- adminisztrációs feladatok elvégzésére,
- más, hasonló intézményekkel való kapcsolattartásra,
- önképzésre
- az elmúlt időszak értékelésére
- az intézmény szabályzatainak áttekintésére, felülvizsgálatára, a módosításra tett javaslatok kidolgozására, a módosításra kell fordítani a megszokott munkaidő kihasználásával.

Kapcsolat a szülőkkel

A kisgyermek fejlődése, fejlesztése érdekében ebben az időszakban is nagyon fontos a szülőkkel való kapcsolattartás, a szülők segítése annak érdekében, hogy gyermekük részére ez alatt az időszak alatt is tudjanak érdekes, élményt nyújtó, az óvodai neveléssel szorosan kapcsolódó tapasztalatokat nyújtani. Ennek megvalósulása, megvalósítása is csak az online térben vagy telefonon történhet. Fontos, hogy az óvodapedagógusok a szülők számára ajánljanak olyan lehetőségeket, tevékenységformákat, melyek az adott gyermek személyiségének, egyéni képességeinek, a család szokásainak, lehetőségeinek ismeretében, amelyeket a szülők gyermekükkel együtt otthonaikban is megvalósíthatnak. Az óvodapedagógusok ajánljanak a szülőknek olyan weboldalakokat, melyeken hasznos segítséget találnak gyermekük értelmi képességeinek, mozgásának fejlesztésére, illetve valós idejű közvetítéssel mutathatnak be a családnak kézműves munkákat.

Fontos, hogy ebben az időszakban is kereshessék a szülők az óvodapedagógusokat nevelési, egyéb problémával, kérhessenek segítséget, tanácsot.

Beiratkozás veszélyhelyzet idején

Amennyiben a beiratkozás a rendkívüli szünet idejére esik, a beiratkozás telefonon történik a szülők és a főigazgató között.

Az adatokat telefonon mondja be a szülő, az ezt igazoló dokumentumokat pedig a gyermek óvodába lépésének első napján mutatja be.

Főigazgató feladatai

- Naponta tájékozódik az aktuális helyzetről
- Naponta tájékoztatást nyújt a fenntartónak
- Naponta tájékozódik az óvodapedagógusok home office-ban végzett munkájáról
- Online megbeszéléseket, értekezletet tart
- Online elérhetőséget biztosít a szülőknek
- Fenntartóval egyeztetett időpontokban ügyeletet tart az intézményben a megfelelő óvintézkedések betartásával

Csajág, 2025. 10.22.

Somogyi Lászlóné

főigazgató

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A módosított helyi nevelési programot

1. Véleményezte a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Szülői Szervezete

Kelt: Csajág, 2025.10.23.

Nyitrai-Székely Noémi

A Szülői Szervezet nevében

Nyitrai-Székely Noémi

2. A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Nevelőtestülete véleményt nyilvánított, elfogadta a Pedagógiai Programot 2025. 10. 22-én.

A Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde Nevelőtestülete nevében

Somogyi Lászlóné

aláírás

Legitimációs záradék

A 2025. 10. 22-én, a Csajági Csicsergő Óvoda és Mini Bölcsőde nevelőtestülete által jóváhagyott Pedagógiai Program módosításra került a 77/2025. (IV. 25.) Kormányrendelet értelmében.

A módosított Pedagógiai Programot az óvoda nevelőtestülete 3/2025. számú határozatával elfogadta.

A nevelőtestület nevében:

Dátum	Aláírás
2025. 10. 22.	Seregi L.
2025. 10. 22.	Gehndi Katalin
2025. 10. 22.	Borkai Mária
2025. 10. 22.	Petro-Fabian Edit
2025. 10. 22.	Pócs I. O.
2025. 10. 22.	Gulyás Zsolt

Érvényességi nyilatkozat:

2025. november 1-től visszavonásig. Jelen pedagógiai programot megelőző program hatályát veszti.

A Csicsergő Pedagógiai Programot a jogszabályban biztosított jogával élve a fenntartó jóváhagyta.

Csajág,.....

.....
Verebélyi Zoltán